

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

**ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В СИСТЕМІ
АУДИТУ І АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА**
(за матеріалами товариства з обмеженою відповідальністю
«Відродження»)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

601-ЕО

20273

КР

Розробила студентка групи 601-ЕО

Матяш Т.В.

Керівник: д.е.н., доцент

Дмитренко А.В.

Рецензент: провідний бухгалтер ДЕГС АТ
«Полтавагаз»

Довбня Л.М.

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень
із праць інших авторів без відповідних
посилань

Матяш Т.В.

Підтверджую достовірність даних,
використаних у роботі

Дмитренко А.В.

Допустити до захисту
Завідувач кафедри

Птащенко Л.О.

2021

РЕФЕРАТ

Матяш Т.В. Формування облікової інформації в системі аудиту і аналізу основних засобів підприємства (за матеріалами товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження»). Кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти з обліку і оподаткування – Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава 2021.

Робота містить 94 сторінки, 17 таблиць, 63 малюнки, список літературних джерел із 79 найменувань, 11 додатків.

Ключові слова: облік, аудит, аналіз, товариство з обмеженою відповідальністю, основні засоби, амортизація, фінансова звітність.

Об'єктом дослідження є відображення облікової інформації в системі аудиту і аналізу основних засобів підприємства.

Мета роботи – вивчити існуючу систему обліку, аудиту, аналізу основних засобів у товаристві з обмеженою відповідальністю «Відродження» та розробити рекомендації щодо її вдосконалення. Розглянути сутність, класифікацію, порядок відображення в обліку основних засобів. Досліджено методологію та процедуру аудиту основних засобів. Здійснено аналіз технологічної структури, ефективності використання основних засобів на підприємстві. Одержані результати можуть бути використані при вдосконаленні системи аудиту і аналізу основних засобів товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження».

ABSTRACT

Matiash T.V. Formation of accounting information in the system of audit and analysis of fixed assets of the enterprise (according to the materials of the limited liability company "Renaissance"). Qualification work for the acquiring the second (master's) level of higher education in accounting and taxation - National University "Poltava Polytechnic named after Yuri Kondratyuk", Poltava 2021.

The work contains 94 pages, 17 tables, 63 figures, a list of references from 79 titles, 11 appendices.

Key words: accounting, audit, analysis, limited liability company, fixed assets, depreciation, financial statements.

The object of the research is the reflection of accounting information in the system of audit and analysis of fixed assets of the enterprise.

The aim of the work is studying the existing system of accounting, auditing, analysis of fixed assets in the limited liability company "Renaissance" and to develop recommendations for its improvement, considering the essence, classification, order of reflection in the accounting of fixed assets. It has been investigated the methodology and procedure of audit of fixed assets, carried out the analysis of technological structure, efficiency of use of fixed assets at the enterprise. The obtained results can be used for improving the system of audit and analysis of fixed assets of the limited liability company "Renaissance".

ПЕРЕЛІК МАТЕРІАЛІВ ГРАФІЧНОЇ ЧАСТИНИ

Аркуш	Найменування	Примітка
1	2	3
1	Актуальність, мета, об'єкт та предмет кваліфікаційної роботи	
2	Організаційна структура товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження»	
3	Організаційна структура бухгалтерії товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження»	
4	Аналіз фінансово-економічних показників ТОВ «Відродження» за 2018-2020рр.	
5	Динаміка активів товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження» за 2018-2020рр.	
6	Динаміка власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження» за 2018-2020рр.	
7	Динаміка доходів і витрат ТОВ «Відродження» за 2018-2020рр.	
8	Поняття «основні засоби» відповідно до нормативної бази	
9	Класифікаційні підходи до основних засобів товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження»	
10	Рахунки обліку основних засобів ТОВ «Відродження»	
11	Типові форми первинної документації з обліку основних засобів ТОВ «Відродження»	
12	Призначення типових форм з обліку основних засобів	
13	Відображення операцій з надходження основних засобів до товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження»	
14	Методи нарахування амортизації у ТОВ «Відродження»	
15	Відображення вибуття основних засобів у товаристві з обмеженою відповідальністю «Відродження»	
16	Завдання аудиту основних засобів	
17	Джерела інформації про основні засоби	
18	Етапи проведення аудиту	
19	Реквізити аудиторського висновку	
20	Завдання аналізу основних засобів	
21	Етапи проведення аналізу основних засобів	
22	Технологічна структура основних засобів ТОВ «Відродження» 2020р.	
23	Аналіз обсягу і динаміки основних засобів ТОВ «Відродження»	

1	2	3
24	Структура основних засобів 2018-2020рр.	
25	Узагальнюючі показники ефективності використання основних засобів ТОВ «Відродження» за 2018-2020рр.	
26	Висновки та пропозиції	

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 Економічна характеристика та організація обліку товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження»	5
1.1 Загальна характеристика підприємства: організаційна структура та основні види діяльності.....	5
1.2 Організація обліку на підприємстві.....	12
1.3 Аналіз показників діяльності товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження».....	16
РОЗДІЛ 2 Особливості обліку основних засобів на підприємстві.....	29
2.1 Основні засоби: сутність, класифікація, нормативне забезпечення та відображення в обліку.....	29
2.2 Документальне оформлення обліку основних засобів.....	34
2.3 Облік надходження основних засобів.....	37
2.4 Методи нарахування амортизації основних засобів.....	43
2.5 Облік вибуття основних засобів.....	46
2.6 Відображення обліку основних засобів у фінансовій звітності.....	50
РОЗДІЛ 3 Методика проведення аудиту основних засобів на товаристві.....	55
3.1 Аудит основних засобів: сутність, види, завдання обліку, джерела інформації, нормативна база.....	55
3.2 Методика проведення аудиту основних засобів.....	60
3.3 Оформлення результатів проведення аудиту основних засобів.....	66
РОЗДІЛ 4 Аналіз основних засобів у ТОВ «Відродження».....	71
4.1 Аналіз основних засобів підприємства: мета, види, класифікація, завдання, джерела інформації.....	71
4.2 Технологічна структура основних засобів.....	77
4.3 Аналіз ефективності використання основних засобів на підприємстві.....	82
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	92
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	95
ДОДАТКИ.....	103

				601EO 20273 KP			
	П. І. Б.	Підпис	Дата	Формування облікової інформації в системі аудиту і аналізу основних засобів підприємства (за матеріалами товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження»)	Стадія	Арк.	Аркушів
Розроб.	Матяш Т.В.						
Перевір.	Дмитренко А.В.					2	94
Н. Контр.	Дмитренко А.В.				Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка Кафедра ФіББО		
Затверд.	Птащенко Л.О.						

ВСТУП

Сільське господарство є невід'ємною частиною економіки України. Ця галузь забезпечує населення продовольчими товарами. Основною відмінністю сільського господарства від промислових підприємств є те, що технологічний процес пов'язаний з природою, де земля відіграє роль головного засобу виробництва. Важливою складовою сільського господарства є рослинництво. В Україні найбільшу частку на ринку мають такі зернові культури, як пшениця, ячмінь, кукурудза, соняшник, жито.

Основною метою будь-якого підприємства, у тому числі і сільськогосподарського, є отримання максимального прибутку. Це, в першу чергу, буде залежати від забезпеченості такого підприємства активами, серед яких головне місце займають основним засобам.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є товариство з обмеженою відповідальністю «Відродження», його організаційна структура та економічні показники.

Предметом дослідження є проблеми та шляхи вдосконалення формування облікової інформації в системі аудиту та аналізу основних засобів.

Джерелами інформації для проведення дослідження є фінансова звітність, установчі та первинні документи.

Мета кваліфікаційної роботи – вдосконалення обліку основних засобів на підприємстві, аналіз ефективності використання, їх аудит.

У роботі визначено такі завдання, для досягнення мети:

- дослідити економічну характеристику та організацію обліку товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження»;
- проаналізувати показники діяльності;
- з'ясувати, якими методами нараховується амортизація основних засобів;
- дослідити облік вибуття;
- з'ясувати мету аналізу та аудиту основних засобів.

Методи дослідження, якими користувалися для розкриття мети даної теми включають: методи теоретичного аналізу літератури, загальнонаукові методи,

традиційні способи обробки інформації, дослідження та використання практичних даних досліджуваного підприємства.

Перший розділ роботи характеризує діяльність товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження», його економічні показники, організаційну структуру управління та види діяльності.

У другому розділі відображено трактування поняття основних засобів, їх класифікацію, зазначено види надходження основних засобів на підприємство, досліджено якими методами нараховується амортизація, вибуття основних засобів, розглянуто рахунки, які використовує товариство для обліку основних засобів.

Третій розділ характеризує сутність, види аудиту, методика проведення, оформлення результатів аудиту основних засобів.

У четвертому розділі з'ясовано мету, види аналізу основних засобів, досліджено технологічну структуру основних засобів, здійснено аналіз ефективності їх використання

Висновки відображають узагальнюючий матеріал кваліфікаційної роботи та рекомендації щодо удосконалення обліку основних засобів, їх аналізу, аудиту підприємства.

РОЗДІЛ 1 ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
ОБЛІКУ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ВІДРОДЖЕННЯ»

1.1 Загальна характеристика підприємства: організаційна структура та основні види діяльності

Сільське господарство – це галузь господарства, завданням якої є забезпечення населення продовольчими товарами і отримання сировини для цілого ряду галузей промисловості. Основною відмінністю цієї галузі від промисловості є те, що сільському господарству технологічний процес тісно пов'язаний з природою, де земля виступає у ролі головного засобу виробництва. Саме тому сільське господарство має більший вплив на навколишнє середовище, ніж будь-яка інша галузь народного господарства.

У сільськогосподарському виробництві зайнято близько половини економічно активного населення світу. Проте цей показник не є однаковим в країнах з різним економічним розвитком.

Однією з найрозвиненіших галузей сільського господарства України є рослинництво. Воно спеціалізується на вирощуванні різноманітних культурних рослин, які надають продукти харчування, сировину для легкої і харчової промисловості. Рослинництво за способом використання земель поділяють на галузі, які відображено на рисунку 1.1.

Рисунок 1.1 – Галузі рослинництва

До підприємств, що займаються рільництвом, належить і ТОВ «Відродження». На ньому займаються вирощенням зернових культур: пшениця, соя, ячмінь. Також є технічні: соняшник, кукурудза.

Для проведення сільськогосподарських робіт товариство з обмеженою відповідальністю «Відродження» залучає земельні паї землевласників, які знаходяться поряд. Основою для використання земель є договір оренди, який підприємство укладає індивідуально з кожним власником.

Господарський кодекс України визначає, що товариство з обмеженою відповідальністю – це господарське товариство, що має статутний капітал, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном.[1] Як приклад, можна зазначити товариство з обмеженою відповідальністю «Відродження», метою діяльності якого є збільшення розміру доходів та отримання прибутку.

ТОВ «Відродження» засноване 30 квітня 2004 року. Директором підприємства є Кулібаба Наталія Віталіївна. Підприємство було створене на засадах угоди між фізичними особами, вони, у разі необхідності визначення взаємовідносин між собою щодо створення товариства, уклали засновницький договір у письмовій формі.

Договір про заснування товариства з обмеженою відповідальністю не є установчим документом, тому подання цього договору при державній реєстрації товариства не є обов'язковим. Його структура відображена на рисунку 1.2.

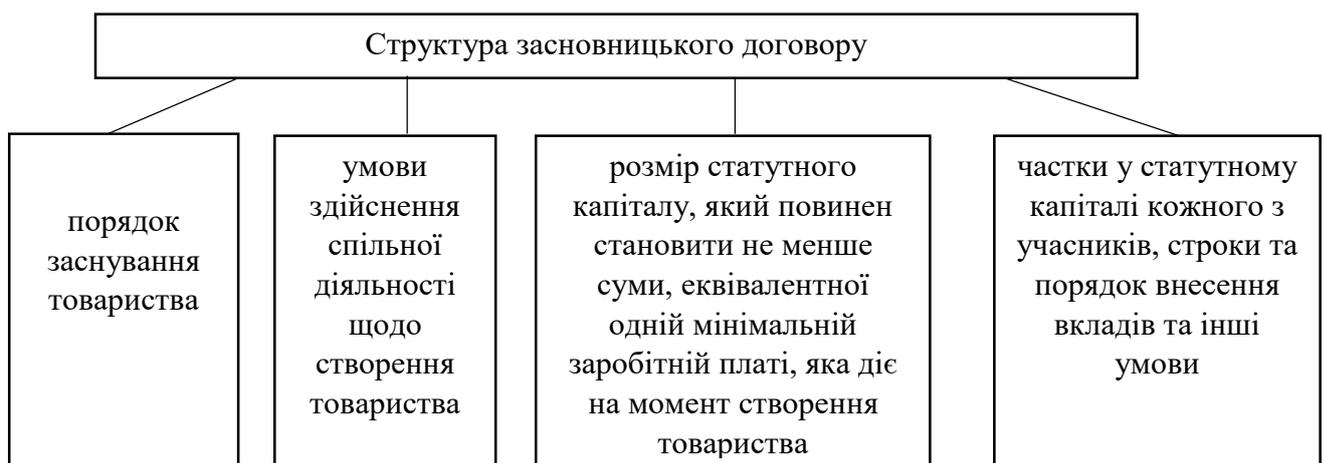

Рисунок 1.2 – Структура засновницького договору

Товариство створене відповідно до Цивільного Кодексу України, Господарського Кодексу України та іншого чинного законодавства України.[1]

Установчим документом при створенні товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження» є його статут, що є юридичним актом, у якому визначається структура товариства, функції, взаємовідносини з іншими організаціями чи громадянами і правове становище у визначеній сфері господарської діяльності. Він зі всіма подальшими змінами зберігається в органі, що здійснив державну реєстрацію товариства, і є відкритим для ознайомлення.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Відродження» є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в установах банків, печатку зі своїм найменуванням, штампи, бланки, реквізити.

Головною метою підприємства є отримання прибутку від виробництва сільськогосподарської продукції, її переробки та здійснення інших видів діяльності.

У процесі господарювання товариство з обмеженою відповідальністю «Відродження» керується законом «Про насіння і садивний матеріал». У ньому стверджується, що до об'єктів насінництва та розсадництва належать: види рослин; сорти рослин; насіння і садивний матеріал; насінневі посіви та насадження.

За цим законом, до суб'єктів насінництва та розсадництва відносяться фізичні особи-підприємці та юридичні особи, в кінці діяльності яких виробляється насіння та садивний матеріал для його реалізації згідно з цим Законом.

Предмет діяльності відображено на рисунку 1.3.

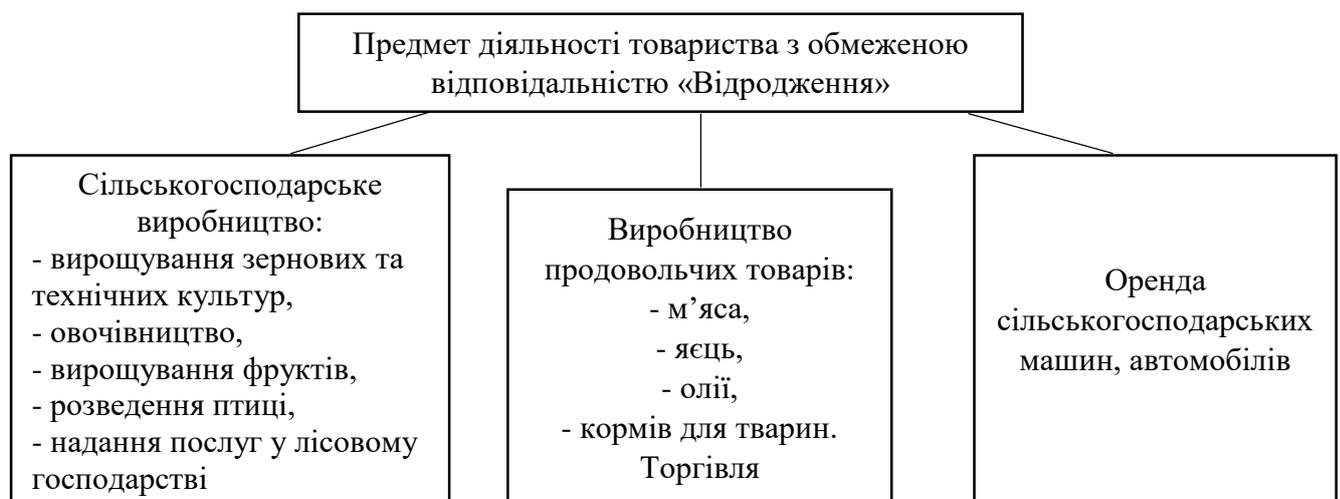

Рисунок 1.3 – Предмет діяльності ТОВ «Відродження»

Члени товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження» мають права та обов'язки, які відображені на рисунку 1.4.

Рисунок 1.4 – Права та обов'язки учасників ТОВ «Відродження»

Майно товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження» складається з основних фондів, обігових коштів, інших цінностей, вартість яких відображена у самостійному балансі. Воно формується з: вкладів учасників, доходів від реалізації продукції, доходи від випуску цінних паперів, інші джерела.

Для забезпечення діяльності підприємства було створено статутний фонд у розмірі 20500,00 гривень.

Організаційна структура являє собою впорядковану сукупність взаємопов'язаних елементів, що знаходяться між собою у стійких взаємостосунках, які забезпечують їх функціонування і розвиток як єдиного цілого.

До організаційної структури ставляться такі вимоги:

- відображення цілей і завдань підприємства, підпорядкування виробництву і зміна разом з ним;
- відображення функціонального розподілу праці і обсягу повноважень працівників управління, що зазначені у політиці, процедурах, правилах, посадових інструкціях;
- відповідність середовищу та умовам в яких вона буде функціонувати;
- встановлення відповідності функцій та повноважень посадової особи з однієї сторони та рівня культури з іншої.

У сучасному сільськогосподарському товаристві є різні системи взаємовідносин між управлінським персоналом, які подано на рисунку 1.5. до них входять лінійна, лінійно-штабна, лінійно-функціональна, матрична, продуктова. У товаристві з обмеженою відповідальністю запроваджена лінійно-функціональна структура управління. Вона є найпоширенішою системою зараз і представлена двома типами підпорядкування: лінійним і функціональним.

У лінійно-функціональній структурі зростає функціональна підлеглість спеціалістам служб, які є на підприємстві: агрономічна, інженерна, зоотехнічна, бухгалтерська, це створює дублювання діяльності.

У ТОВ «Відродження» запроваджена лінійно-функціональна організаційна структура управління, яка спирається на розподіл повноважень за функціями управління та прийняття рішень по вертикалі. Це дає можливість організувати роботу по лінійній системі (директор – начальник цеху – майстер), функціональні виконують забезпечуючу і обслуговуючу функції, допомагаючи лінійним керівникам вирішувати управлінські завдання.

Відповідно до структури управління директор товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження» відноситься до категорії «Керівники». Вимогою до нього є повна вища освіта за необхідним напрямом.

Організаційна структура, що запроваджена у товаристві з обмеженою відповідальністю «Відродження», відображена на рисунку 1.5

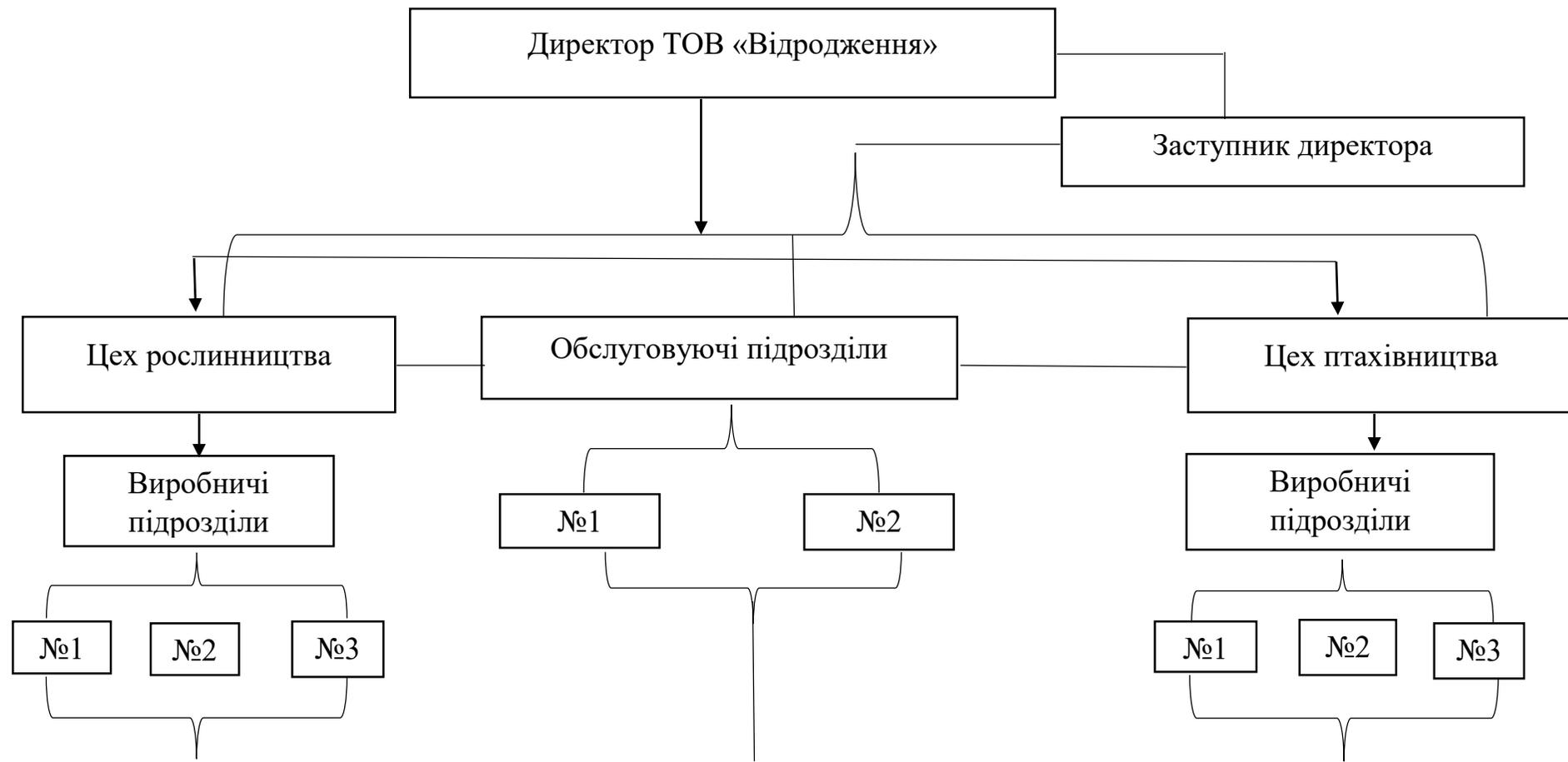

Рисунок 1.5 – Організаційна структура управління ТОВ «Відродження»

Перелік обов'язків директора ТОВ «Відродження» відображено на рисунку

1.6.

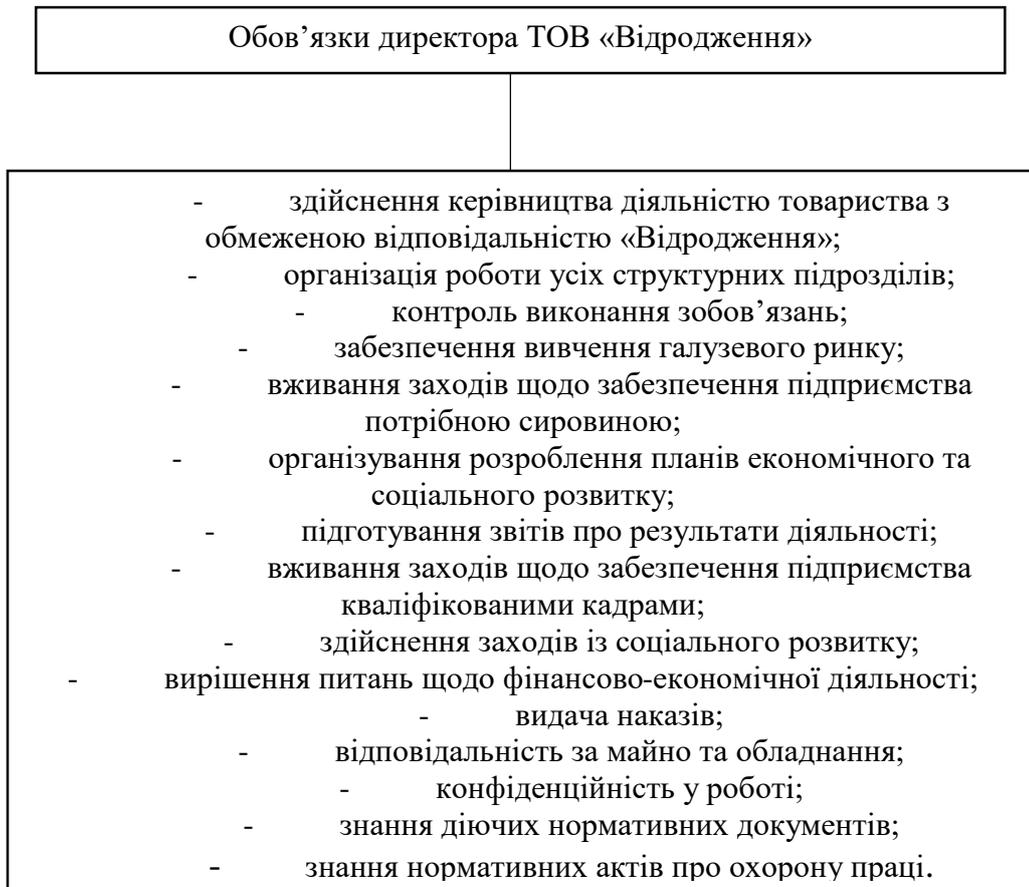

Рисунок 1.6 – Обов'язки директора ТОВ «Відродження»

Заступник директора має ті самі обов'язки, але підлеглий своєму керівнику.

Цехи представлені вузькоспеціалізованими підрозділами, які складаються з однорідних колективів – бригад. На підприємстві створений цех рослинництва, що об'єднує усі рослинницькі бригади.

У кожному цеху підприємства, для забезпечення порядку та контролю, призначений майстер, котрому підлеглий бригадир, який є керівником найнижчого підрозділу на виробництві.

За результатами проведеного дослідження, встановлено, що основною метою діяльності товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження» є збір врожаю та його реалізація, у результаті чого воно отримає прибуток. У своїй діяльності підприємство керується статутом.

1.2 Організація обліку на підприємстві

Облік у ТОВ «Відродження» здійснюється на основі вимог Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Бухгалтерський облік – процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства.

На сьогодні розроблено та затверджено 2 національних та 29 положень (стандартів) бухгалтерського обліку для суб'єктів господарської діяльності.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Відродження» дотримується наказу про облікову політику, у якому відображено вимогу доручити забезпечення бухгалтерського обліку бухгалтерській службі на чолі з головним бухгалтером.

Згідно з штатним розписом до бухгалтерської служби входять спеціалісти:

- головний бухгалтер бухгалтерської служби ТОВ «Відродження»;
- бухгалтер з обліку основних засобів та запасів;
- бухгалтер з розрахунків за платежами;
- бухгалтер з нарахування заробітної плати.

Організаційна структура бухгалтерії відображена на рисунку 1.7.

Рисунок 1.7 – Організаційна структура бухгалтерської служби ТОВ «Відродження»

Обов'язки бухгалтерської служби ТОВ «Відродження» відображено на рисунку 1.8.

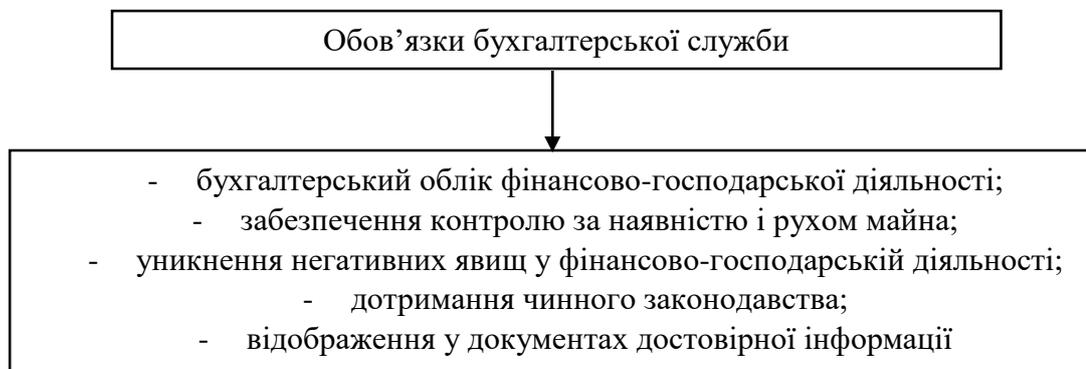

Рисунок 1.8 – Обов'язки бухгалтерської служби ТОВ «Відродження»

Головний бухгалтер є керівником бухгалтерської служби, який підпорядковується директору. Він приймається на роботу та звільняється відповідно до чинного законодавства про працю, з урахуванням вимог професійно-кваліфікаційного рівня, директором ТОВ «Відродження».

До головного бухгалтера у товаристві з обмеженою відповідальністю пред'являють такі вимоги:

- повна вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста, стаж роботи за фахом не менше як п'ять років;
- знання законів та нормативно-правової бази.

Приймання справ головним бухгалтером у разі призначення на посаду або звільнення з посади здійснюється після проведення внутрішньої перевірки стану бухгалтерського обліку та звітності. За її результатами повинен бути оформлений акт.

Відповідно до своїх обов'язків головний бухгалтер досліджуваного підприємства подає директору пропозиції, які стосуються:

- визначення облікової політики;
- визначення оптимальної структури бухгалтерської служби та чисельності її працівників;
- призначення на посаду та звільнення з посади працівників;
- створення умов для належного збереження майна;
- визначення джерел погашення кредиторської заборгованості;
- притягнення до відповідальності працівників бухгалтерської служби;

- організація навчання працівників бухгалтерської служби, із метою підвищення їх професійного рівня;

- забезпечення бухгалтерської служби нормативно-правовими актами, довідковими та інформаційними матеріалами щодо ведення бухгалтерського обліку та складання звітності.

У разі тимчасової відсутності головного бухгалтера виконання його обов'язків покладається на іншого працівника.

У разі встановлення порушень обов'язків головний бухгалтер несе відповідальність згідно з законом.

Бухгалтери ТОВ «Відродження» провадять діяльність відповідно до посадових інструкцій, що встановлюють вимоги до змісту професійної діяльності, умінь і навичок.

Бухгалтер призначається на посаду та звільняється відповідно до чинного законодавства, директором. Він має відповідати таким вимогам:

- мати повну вищу, неповну вищу освіту за професійним спрямуванням, стаж роботи один рік;

- знати закони, нормативно-правові акти.

Загальні обов'язки бухгалтерів полягають у такому:

- розрахунках з іншими дебіторами та кредиторами;

- розрахунках з підзвітними особами;

- друці банківських документів;

- наданні звітів.

Критеріями оцінки роботи бухгалтера є своєчасність, якість, доступність надання послуги, ввічливість, несе відповідальність згідно чинного законодавством про працю.

У товаристві з обмеженою відповідальністю «Відродження» виконують завдання бухгалтерського обліку (рисунок 1.9).

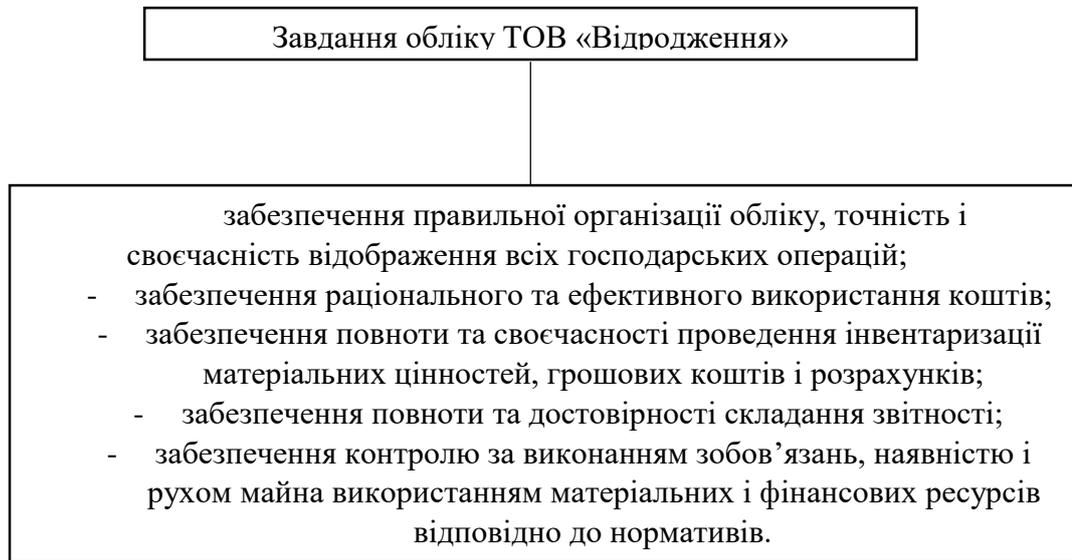

Рисунок 1.9 – Завдання бухгалтерського обліку ТОВ «Відродження»

Вагомим недоліком у організації бухгалтерського обліку у товаристві з обмеженою відповідальністю «Відродження» є відсутність Наказу про облікову політику. Цей документ регламентує порядок ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Наказ розробляють на тривалий час, але елементи облікової політики можуть змінюватися. Отже, для правильного документального оформлення облікової політики ТОВ «Відродження» має провести такі процедури:

- підготувати документ про облікову політику;
- підготувати додатки до нього;
- розглянути, затвердити документ про облікову політику;
- оформити наказ керівника про введення в дію;
- ознайомитися з обліковою політикою.

Документ про облікову політику повинен мати таку структуру:

- преамбула – подаються основні відомості про досліджуване підприємство;
- розділ 1 Організація роботи бухгалтерської служби – визначений порядок ведення бухгалтерського обліку у ТОВ «Відродження», організація роботи облікового апарату, взаємодія бухгалтерії з підрозділами; права, обов'язки головного бухгалтера;
- розділ 2 Організаційно-технічні аспекти ведення обліку – визначено форму ведення бухгалтерського обліку, план рахунків, порядок організації

документообігу, перелік форм звітності, порядок формування інвентаризаційної комісії;

- розділ 3 Методика обліку – показано обрані варіанти методи здійснення обліку, за якими згідно з чинним законодавством можливі альтернативні варіанти;
- розділ 4 Застосування, зміна облікової політики – зазначено порядок застосування облікової політики на практиці.

Для відображення виконаних операцій передбачені такі форми бухгалтерського обліку: меморіально-ордерна; автоматизована.

У досліджуваному підприємстві впроваджена програма «1С – Бухгалтерія», яка дозволяє: вести облік договорів та додаткових угод; створення актів звірки з дебіторами і кредиторами, здійснення інвентаризації заборгованості за договорами; створювати договори з постачальниками та покупцями.

У ній можна формувати наступні картки аналітичного обліку: «Картка аналітичного обліку готівкових операцій»; «Картка аналітичного обліку касових витрат»; «Картка аналітичного обліку капітальних витрат».

Звіти відображають синтетичні та аналітичні дані бухгалтерського обліку.

Отже, товариство з обмеженою відповідальністю «Відродження» для відображення операцій створив бухгалтерську службу, яка здійснює діяльність згідно чинного законодавства.

1.3 Аналіз показників діяльності товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження»

Діяльність підприємства у сучасних умовах є потрібною для покращення галузі сільського господарства, тому необхідно проводити аналіз його показників. Розглядаючи діяльність товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження» за період 2018-2020рр. потрібно проаналізувати економічні показники виробничо-господарської діяльності. Для розрахунку показників використовують такі форми: «Баланс»; «Звіт про фінансові результати».

Аналіз здійснено на основі бухгалтерських даних по діяльності товариство з обмеженою відповідальністю «Відродження» за 2018-2020 рр., який наведено у таблиці 1.1.

Основні економічні показники виробничо-господарської діяльності ТОВ «Відродження» за 2018-2020 р.

№ з/п	Показники	Од. Виміру	Джерело інформації	2018	2019	2020	Відхилення			
							Абсолютне тис.грн, 2019 від 2018	Темп зростання %, 2019 від 2018	Абсолютне тис.грн, 2020 від 2019	Темп зростання %, 2020 від 2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	1. Активи									
1.1	Активи – усього	тис.грн	Ф1, ряд.1300,гр.4	21383,4	21838,1	23982,9	454,7	102	2144,8	109
1.2	Необоротні активи	тис.грн	Ф1, ряд 1095	9834,1	8785,2	7968,8	-1048,9	89	-816,4	90
1.2.1	Незавершені капітальні інвестиції	тис.грн	Ф1, ряд 1005	0,4			-0,4			
1.2.2	Основні засоби	тис.грн	Ф1, ряд 1010	9833,7	8730,5	7954,5	-1103,2	88	-776	91
1.3	Оборотні активи	тис.грн	Ф1, ряд 1195+1200	11549,3	13052,9	16014,1	1503,6	113	2961,2	122
1.3.1	Запаси	тис.грн	Ф1, ряд 1100+1110	11370,8	12357,5	14375,5	986,7	108	2018	116
1.3.2	Дебіторська заборгованість	тис.грн	Ф1, ряд 1120+1125+1130+1135+1136+1140+1145+1155	79,7	551,5	1112,9	471,8	691	561,4	201

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.3.3	Грошові кошти та їх еквіваленти	тис.грн	Ф1,ряд 1160+1165	97	83,6	523,8	-13,4	86	440,2	626
1.3.4	Інші оборотні активи	тис.грн	Ф1, ряд 1170+1200							
	2. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ									
2.1	Зобов'язання – усього	тис.грн	Ф1, ряд 1595+1695+1700	2526,1	3171,3	2525,7	645,2	125	-645,6	79
2.2	Поточні зобов'язання	тис.грн	Ф1, ряд 1695+1700	2526,1	3171,3	2397,5	645,2	125	-773,8	75
2.2.1	Кредиторська заборгованість за товари	тис.грн	Ф1, ряд 1615+1605	1802,1	2243,2	1749,9	441,1	124	-493,3	78
2.2.2	Кредиторська заборгованість за розрахунки	тис.грн	2.2- 2.2.1	724	928,1	647,6	204,1	128	-280,5	69
2.2.3	Забезпечення витрат і платежів	тис.грн	Ф1, ряд 1520+1525+1660							
	3. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ									
3.1	Власний капітал – усього	тис.грн	Ф1, ряд 1495	18857,3	18666,8	21457,2	-190,5	98	2790,4	114
3.2	Зареєстрований (пайовий) капітал	тис.грн	Ф1, ряд 1400	21,7	21,7	21,7	0	0	0	0

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3.3	Непокритий збиток	тис.грн	Ф1, ряд 1420	18835,6	18645,1	21435,5	-190,5	98	2790,4	114
	4. ДОХОДИ І ВИТРАТИ									
4.1	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	тис.грн	Ф2, ряд 2000, гр3	14098	15675,8	17882,1	1577,8	111	2206,3	114
4.2	Собівартість реалізованої продукції	тис.грн	Ф2, ряд 2050, гр3	(12000,4)	(14506,4)	(13563,6)	2506	120	942,8	93
4.3	Валовий збиток	тис.грн	Ф2, ряд (2095), гр3							
4.4	Прибуток (збиток) від операційної діяльності	тис.грн	Ф2, ряд 2190 (2195), гр3							
4.5	Прибуток (збиток) до оподаткування	тис.грн	Ф2, ряд 2290 (2295), гр3	1465,1	(190,5)	2790,4	-1655,6	-13	2980,9	-1464
4.6	Чистий прибуток (збиток)	тис.грн	Ф2, ряд 2350 (2355), гр3	1465,1	(190,5)	2790,4	-1655,6	-13	2980,9	-1464
	5. ПОКАЗНИКИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ									
5.1	Рентабельність продажу	%	4.3/4.1*100							

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5.2	Середня вартість активів	тис.грн	$\Phi 1$, ряд 1300 (гр3+гр4)/2	20911,3	21610,7	22910,5	699,4	103	1299,8	106
5.3	Рентабельність активів	%	4.6/5.2*100	7	-0,8	12	-7,8	-11	12,8	-1500
5.4	Середній розмір власного капіталу	тис.грн	$\Phi 1$, ряд 1495 (гр3+гр4)/2	18124,7	18762	20062	637,3	103	1300	106
5.5	Рентабельність власного капіталу	%	4.6/5.4*100	8	-1	13	-9	-12	14	-130
5.6	Середній розмір власного оборотного капіталу	тис.грн	$\Phi 1$, ряд 1495+1500+1510+ 1515+1095 (гр3+гр4)/2	28462,7	28071,7	28439	-391	98	367,3	101
5.7	Рентабельність власного оборотного капіталу	%	4.6/5.6*100	5	-0,6	9	-5,6	-12	9,6	-1500
	6. ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ									

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6.1	Середній розмір дебіторської заборгованості	тис.грн	Ф1, ряд 1120+1125+1130+ 1135+1136+1140+ 1145+1155 (гр3+гр4)/2	138,2	315,6	832,2	177,4	228	516,6	263
6.2	Оборотність дебіторської заборгованості	тис.грн	4.1/6.1	102	50	21	-52	49	-29	42
6.3	Середній розмір кредиторської заборгованості	тис.грн	Ф1, ряд 1605+1615+1620+ 1625+1630+1635+ 1640+1645 (гр3+гр4)/2	2500,7	2501,6	2387,9	0,9	100	-113,7	95
6.4	Оборотність кредиторської заборгованості	Оборот	4.2/6.3	4,7	-5,7	-5,6	-1	-121	0,1	98
6.5	Середній розмір запасів	тис.грн	Ф1, ряд 1100+1110 (гр3+гр4)/2	10334	11864,1	13366,5	1530,1	114	1502,4	112
6.6	Оборотність запасів	Оборот	4.2/6.5	1,1	-1,2	-1	-2,3	-109	0,2	83

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6.7	Середній період інкасації	Дні	365/6.2	4	7	17	3	175	10	242
6.8	Середній період розрахунків з кредиторами	Дні	365/6.4	78	-64	-65	-142	-82	-1	101
6.9	Середній строк зберігання запасів	Дні	365/6.6	332	-304	-365	-636	-91	-301	120
6.10	Період обороту грошових коштів	Дні	6.7-6.8+6.9	258	-233	-283	-491	-90	-50	121
	7. ПОКАЗНИКИ ЛІКВІДНОСТІ									
7.1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(0,2-0,3)	1.3.3/2.2	0,03	0,02	0,2	-0,01	66	0,18	1000
7.2	Коефіцієнт термінової ліквідності	(0,7-0,8)	(1.3.2+1.3.3)/2.2	0,06	44,6	0,7	44,5	74166	-43,9	1,5
7.3	Коефіцієнт загальної ліквідності	(2,0-2,5)	1.3/2.2	4,6	4,1	6,6	-0,5	89	2,5	160

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7.4	Коефіцієнт мобільності активів	(0,5)	1.3/1.1	0,5	0,5	0,6		100	0,1	120
7.5	Коефіцієнт співвідношення активів	(1)	1.3/1.2	1,2	1,4	2	0,2	116	0,6	142
	8. ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ									
8.1	Коефіцієнт економічної незалежності (автономії)	(0,5)	3.1/(3.1+2.1)	0,8	0,8	0,8				
8.2	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	(0,5)	2.1/(3.1+2.1)	0,1	0,1	0,1				
8.3	Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів	(0,5)	(1.3-2.1)/1.3	0,7	0,7	0,8			0,1	114
8.4	Коефіцієнт маневрування	(0,5)	(1.3-2.1)/3.1	0,5	0,5	0,6			0,1	120

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
8.5	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у валюті балансу	(0,3-0,5)	1.2.2/1.1	0,5	0,3	0,3	-0,2	60		
8.6	Коефіцієнт інвестування	-	3.1/1.2.2	1,9	2,1	2,6	0,2	110	0,5	123
8.7	Коефіцієнт фінансової стійкості	-	3.1/(3.1+2.1)	0,8	0,8	0,8				

За результатами проведеного дослідження можна зробити такі висновки.

Активи товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження» протягом досліджуваного періоду збільшились на 2% у 2019 році та на 9% – у 2020 році. Такі зміни відбулися за рахунок збільшення оборотних активів на 22%, а саме: дебіторської заборгованості, яка збільшилась на 50% у 2020 р., порівняно з 2019р., за рахунок запасів, що зросли на 16 % у 2020 р., порівняно з 2018р, також завдяки зростанню грошових коштів та їх еквівалентів. У 2020 р. вони зросли більше ніж у чотири рази порівняно з 2019р.

Структура активів підприємства відображена на рисунку 1.10.

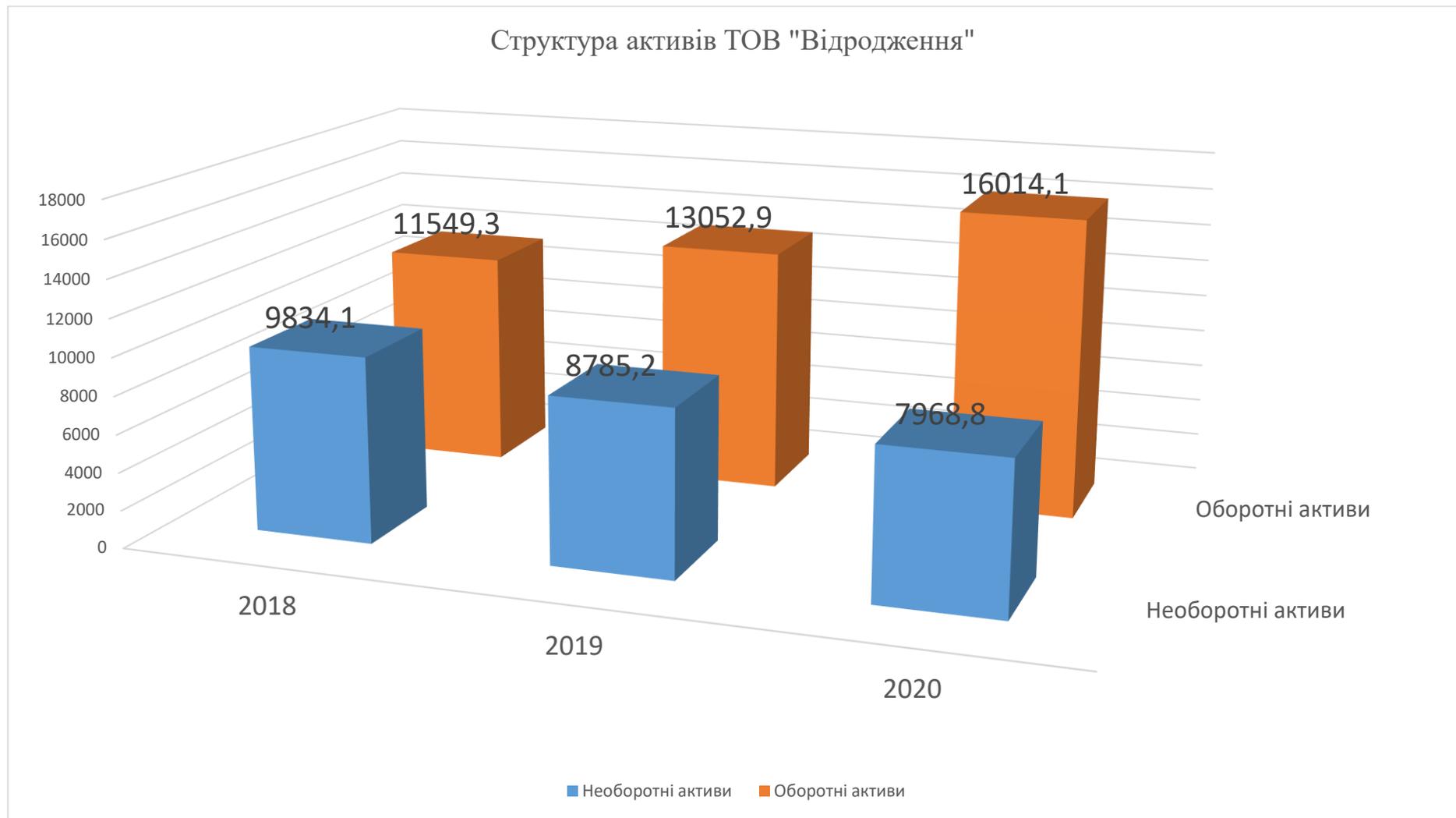

Рисунок 1.10 – Структура активів підприємств

З рисунку 1.10 бачимо, що більшу частину активів підприємства займають оборотні активи, що свідчить про вироблення великої частини зерна та його реалізацію, що веде до збільшення прибутку. Аналіз пасивів ТОВ «Відродження» показує, що власний капітал зменшився у 2019р. порівняно з 2018р. несуттєво на 2%, а у 2020р. зріс, порівняно з 2019р., на 14%. Найбільше на це вплинуло зменшення непокритого збитку. Зобов'язання підприємства у 2019р. збільшилися порівняно з 2018р. за рахунок поточних, а у 2020р. знизились на 25%, порівняно з 2019р. У структурі пасивів найбільшу частку займає власний капітал. За досліджуваний період його питома вага збільшилась на 14%.

Структура пасивів товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження» відображена на рисунку 1.11.

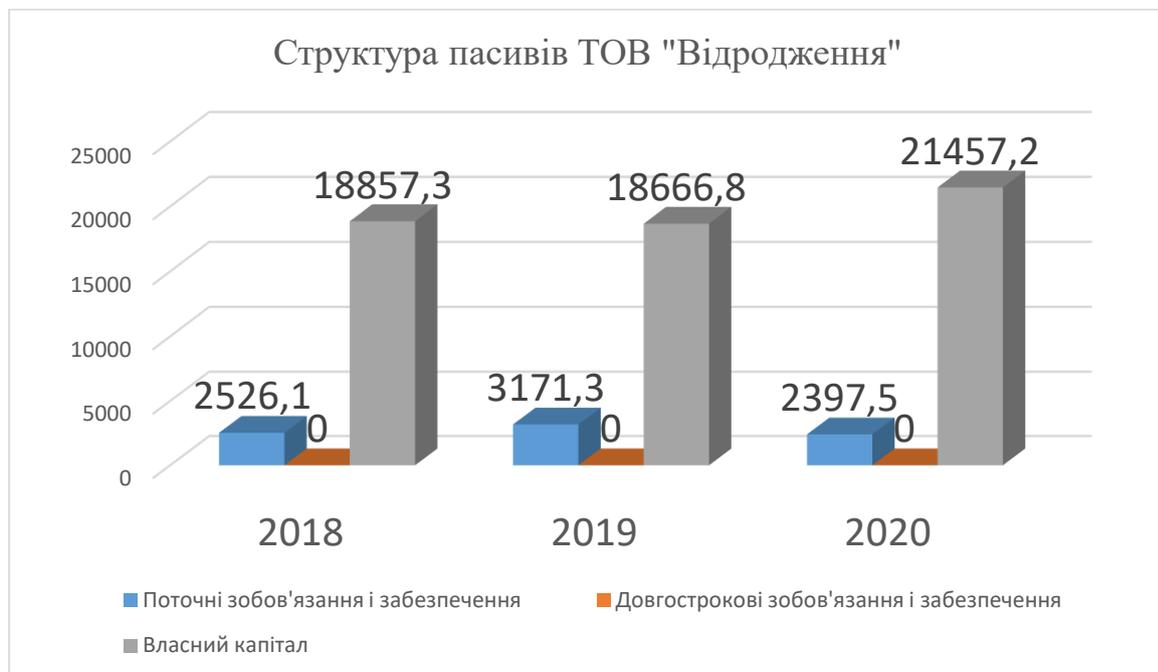

Рисунок 1.11 – Структура пасивів ТОВ «Відродження»

З рисунку 1.11 бачимо, що основну частину у пасивах займає власний капітал, з кожним роком він збільшується, що говорить про позитивну тенденцію.

Поточні зобов'язання знаходяться, майже, на одному рівні, що говорить про незначні позики. Довгострокові зобов'язання відсутні протягом трьох років, що характеризує підприємство як стає та фінансово стабільне.

Варто звернути увагу на доходи та витрати ТОВ «Відродження». У 2018 р. дохід склав 14098 тис.грн., у 2019р. становив 15675,8 тис.грн., а у 2020 р. – 17882,1 тис.грн. Бачимо, що він має тенденцію до зростання.

Витрати у 2019 році зросли порівняно з 2018 роком на 20%, але у 2020 році вони склали 13563,6 тис.грн., що на 942,8 тис.грн. менше ніж у 2019 році. В цілому доходи перевищують витрати.

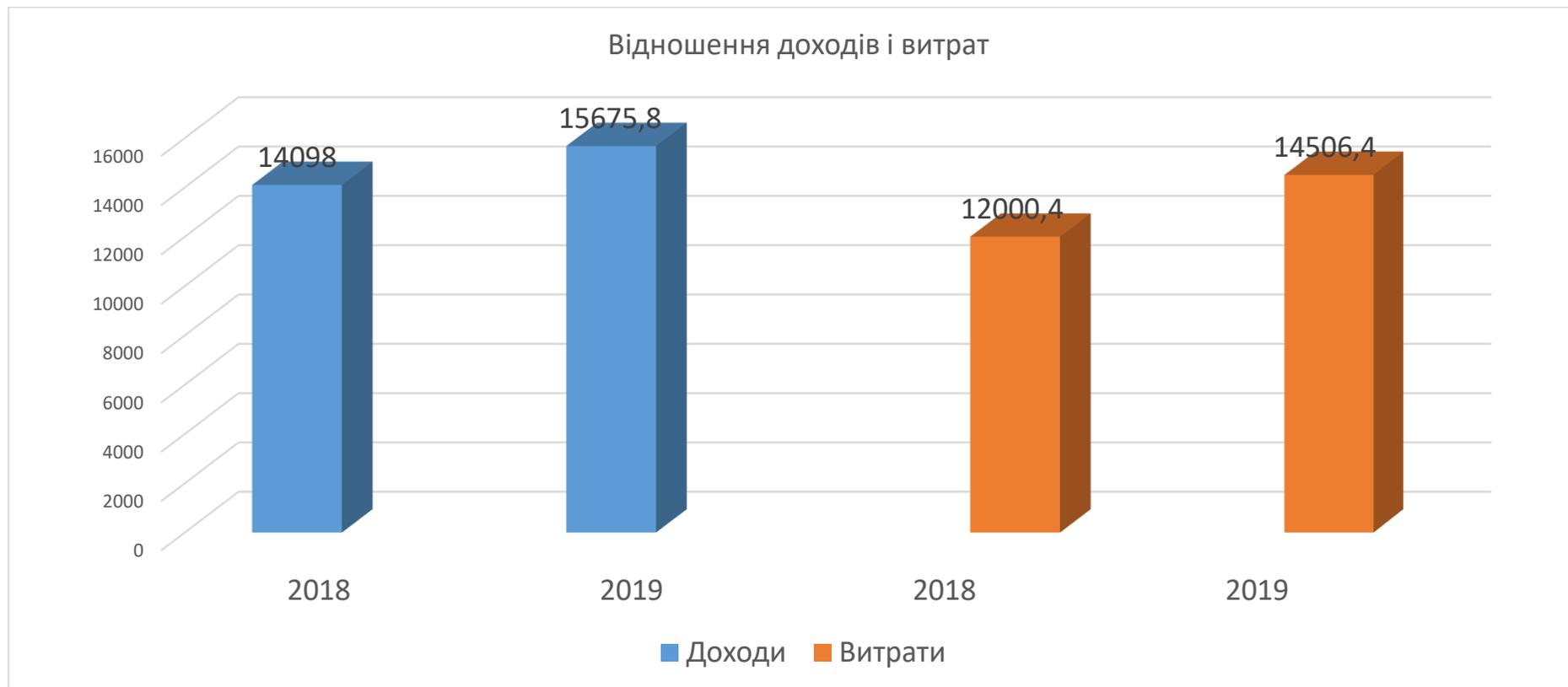

Рисунок 1.12 – Динаміка доходів і витрат ТОВ «Відродження» за 2018-2019 рр.

Для порівняння динаміки за 2018-2020 рр. представлено рисунок 1.13.

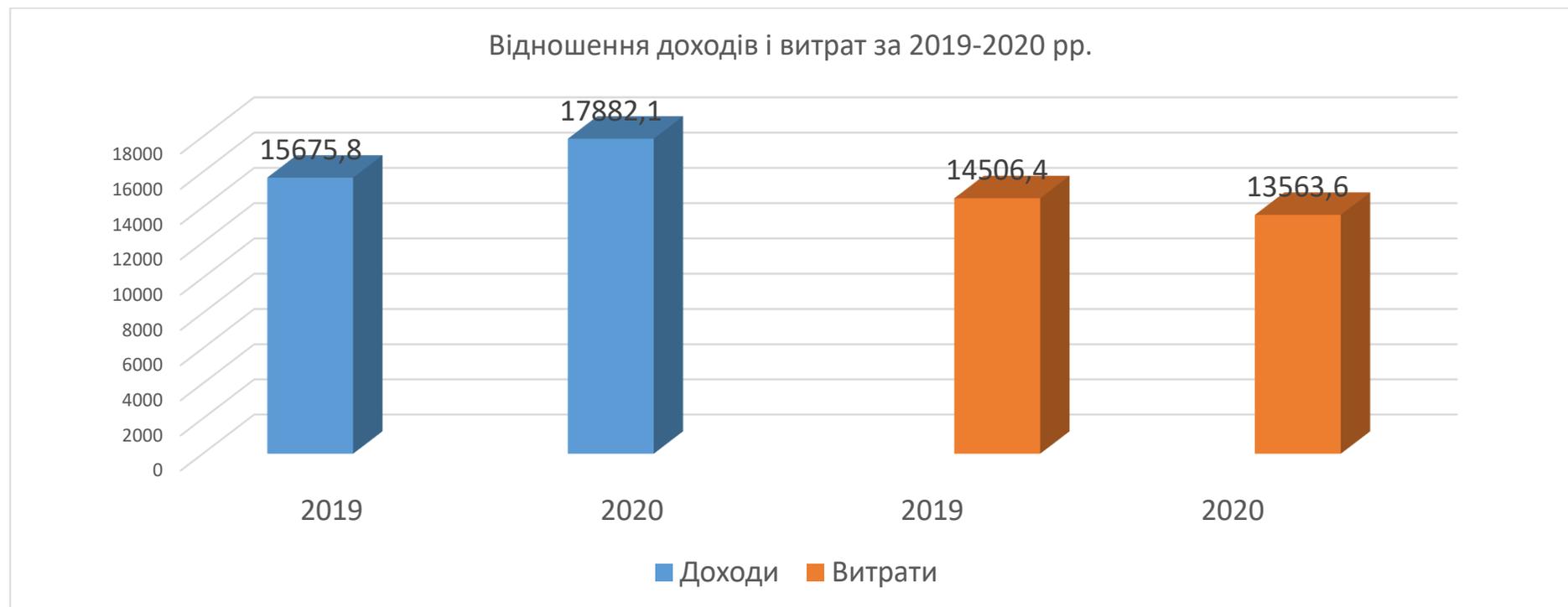

Рисунок 1.13 – Динаміка доходів і витрат ТОВ «Відродження» за 2019-2020 рр.

З рисунків видно що ситуація у 2020 році покращилася порівняно з періодом 2018-2019 рр.

За результатами проведеного дослідження (таблиця 1.1) встановлено, що показники аналізу фінансового стану ТОВ «Відродження» за 2018-2020 рр. вказують на не стабільний фінансовий стан даного підприємства за рахунок змін у кількості земельних ділянок, але у подальшому стан стабілізується у результаті відновлення земельного балансу.

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1 Основні засоби: сутність, класифікація, нормативне забезпечення та відображення в обліку

Товариство з обмеженою відповідальністю «Відродження», як і будь-яке, має у своєму складі необоротні активи, до яких відносять і основні засоби. Це поняття вчені трактують по-різному. Деякі приклади наведені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Тлумачення поняття «основні засоби» у літературі [62,с.129]

№ п.п.	Автор	Визначення
1	Атамас П.Й.	матеріальні цінності, які використовуються у діяльності підприємства протягом періоду, що перевищує один рік і поступово зменшується у зв'язку з фізичним і моральним зносом
2	Болюх М.А., Заросило А.П., Джога Р.Т., Свірко С.В., Сінельник Л.М.	необоротні активи, які мають матеріальну форму, вартість яких становить понад 500 грн. за одиницю (комплект)
3	Ватуля І.Д., Левченко З.М.	необоротні активи, що мають матеріальну форму, вартість яких становить понад 1000 грн. за одиницю (комплект)
4	Верига Ю.А., Гладких Т.В., Артюх О.В., Кулявець Н.О., Мілька А.І.	необоротні активи, що мають матеріальну форму, вартість яких становить понад 1000 грн. (без ПДВ) за одиницю (комплект)
5	Лемішовський В.І., Михайлов М.Г., Телегунь М.І., Славкова О.П., Шара Є.Ю., Андрієнко О.М., Жидєєва Л.І.	матеріальні активи, які використовує підприємство багаторазово і безперервно у ході виконання основних функцій, надання послуг, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких становить понад 1 рік, вартість яких без податку на додану вартість та інших платежів становить _____ грн. за одиницю.

Усі ці визначення є законодавчо підтвердженими. Адже бухгалтерської практики, даючи визначення, спираються на чинні кодекси та стандарти. Поняття «основні засоби» відповідно до нормативної бази відображені у таблиці 2.2.

Поняття «основні засоби» відповідно до нормативної бази [62,с. 130]

№ п.п.	Джерело	Визначення
1	Податковий Кодекс України в редакції 1.01.2017 року	Основні засоби – матеріальні активи, в тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 6000 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 6000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік)
2	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби»	Основні засоби – це матеріальні об'єкти, що їх утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей; використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду
3	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)

Задля зручності було запроваджено План рахунків бухгалтерського обліку, а також Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, метою яких є визначення питань щодо класифікації основних засобів.

Податковий кодекс акцентує увагу на матеріальних активах, які використовуються з метою оподаткування лише виробничих основних засобів. При цьому вони мають вартісну межу – 6000 гривень.[2] Враховуючи, що ТОВ «Відродження» виконує різноманітні функції та спираючись на досвід провідних вчених і практикуючих бухгалтерів, основні засоби досліджуваного підприємства варто класифікувати наступним чином (таблиця 2.3).

Класифікаційні підходи до основних засобів товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження» [62,с. 131]

№ п.п.	Класифікаційні ознаки	Класифікаційні групи
1	За характером участі у процесі відтворення	виробничі, тобто задіяні у сфері матеріального виробництва (засоби підсобного сільського господарства, виробничої майстерні тощо); невиробничі (засоби освіти, культури, охорони здоров'я тощо)
2	За належністю	власні й орендовані
3	За відповідними галузями	які формуються під впливом видів діяльності на основні засоби галузей освіти, науки, сільського господарства
4	Залежно від використання в діяльності	основні засоби поділяють на: такі, що діють, такі, що перебувають у запасі, такі, що не діють
5	За функціональним призначенням	основні й допоміжні
6	За матеріально-речовою формою	матеріальні й нематеріальні
7	За характером використання	основні засоби розподіляються на працюючі, непрацюючі

З метою визначення порядку формування, відображення в бухгалтерському обліку та розкриття інформації про основні засоби у фінансовій звітності досліджувана установа використовує наступні нормативно-правові акти (рисунок 2.1).

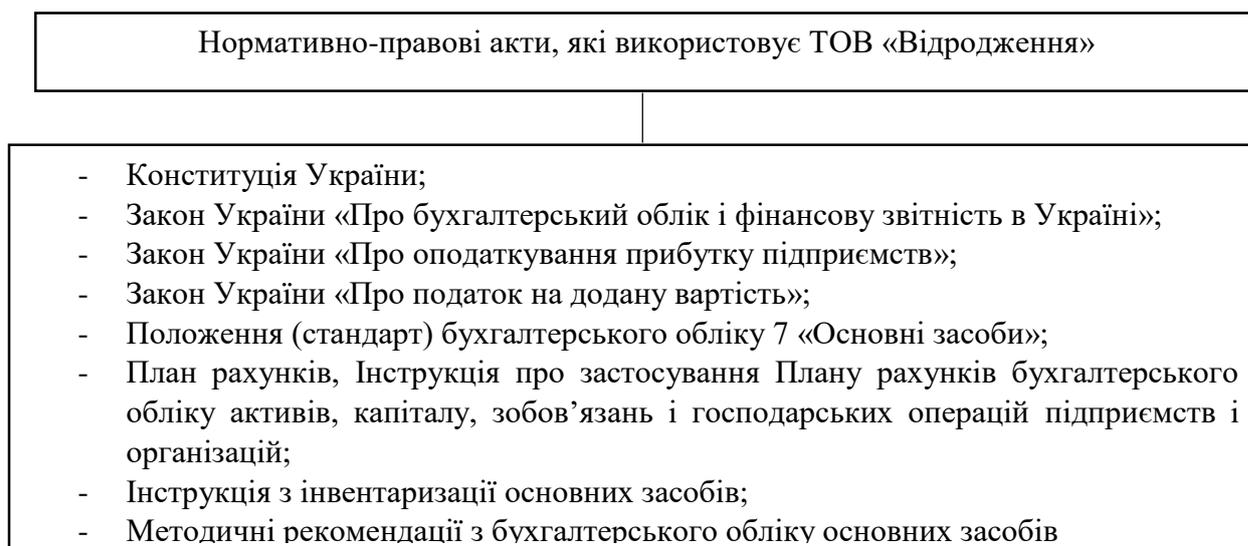

Рисунок 2.1 – Нормативно-правові акти, яких дотримується ТОВ «Відродження» у процесі своєї діяльності

Організація бухгалтерського обліку основних засобів у ТОВ «Відродження» здійснюється на основі принципів відображених на рисунку 2.2.

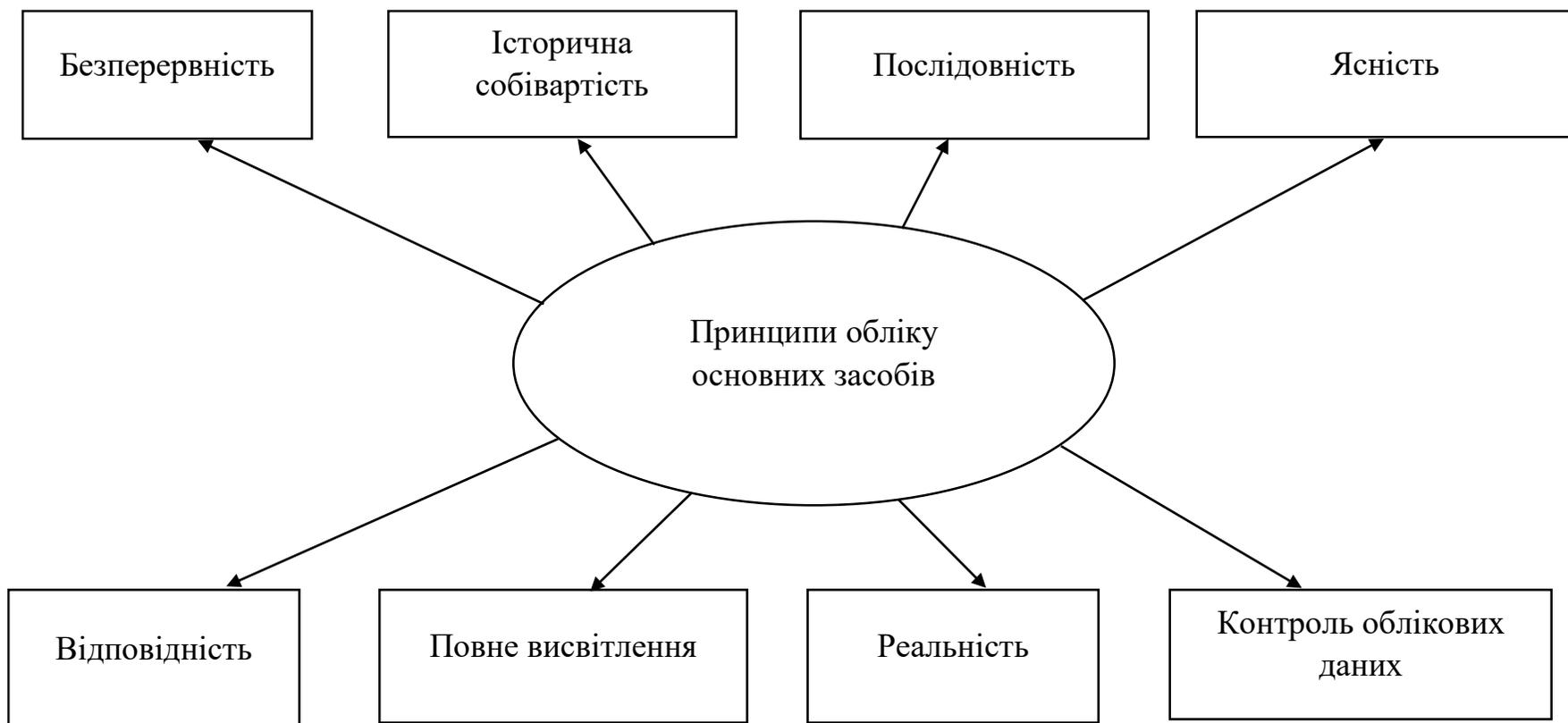

Рисунок 2.2 – Принципи обліку основних засобів ТОВ «Відродження»

Бухгалтерія досліджуваного закладу облік основних засобів проводить на рахунках: 10 «Основні засоби»; 11 «Інші необоротні матеріальні активи».

Рахунок 10 представлений наступними субрахунками (рисунок 2.3).

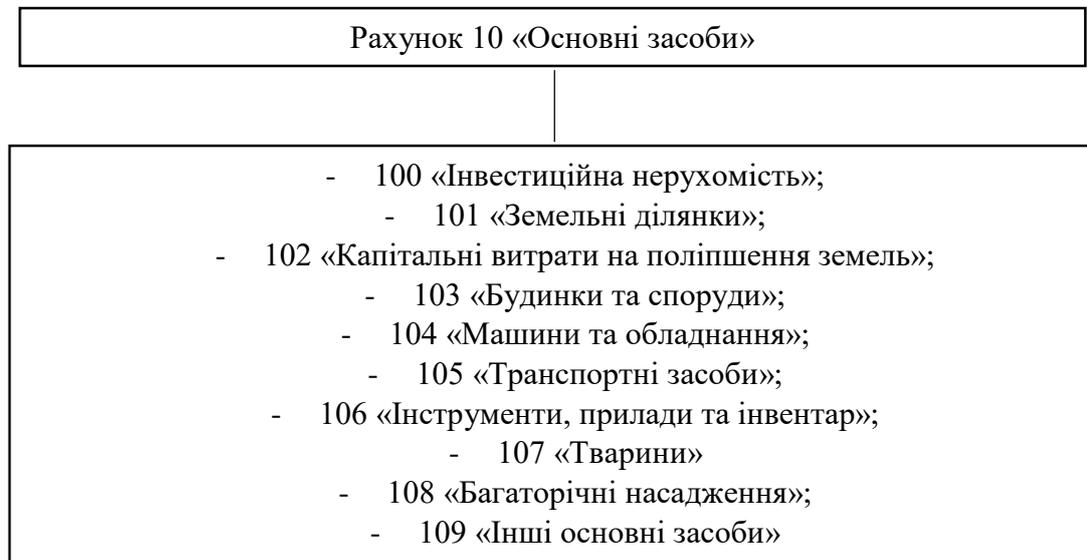

Рисунок 2.3 – Субрахунки рахунку 10 «Основні засоби» ТОВ «Відродження»

До інших необоротних активів ТОВ «Відродження» входять субрахунки, відображені на рисунку 2.4.

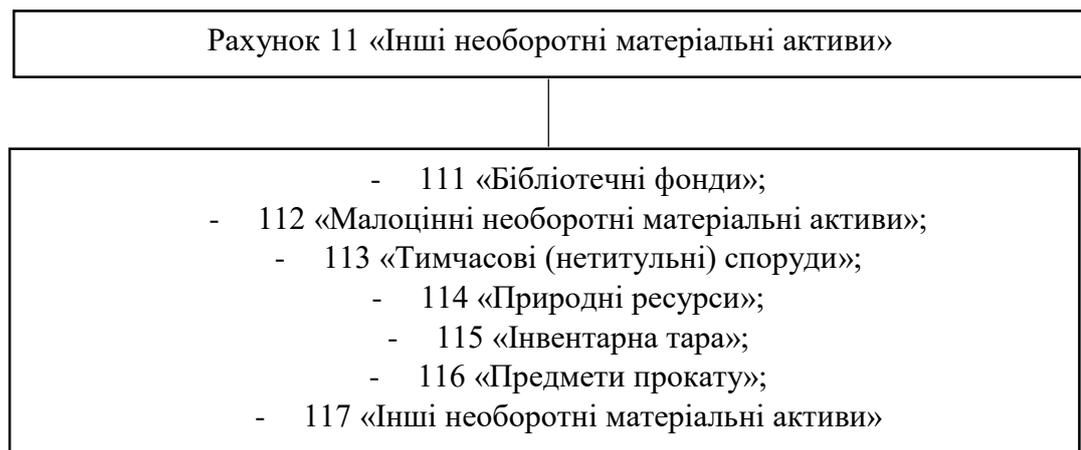

Рисунок 2.4 – Субрахунки рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи» ТОВ «Відродження».

За результатами проведеного дослідження встановлено, що у своїй діяльності ТОВ «Відродження» керується чинними нормативними актами, обліковує основні засоби на основі принципів бухгалтерського обліку.

2.2 Документальне оформлення обліку основних засобів

Оскільки особливістю обліку основних засобів є суцільне та безперервне спостереження за господарськими процесами, для забезпечення цього кожна операцію оформляють документом.

Документ являє собою фактичний доказ здійснення господарської операції.

Процес оформлення господарських операцій називається документуванням.

Аналітичний облік основних засобів здійснюється за кожним об'єктом на спеціальних картках обліку руху основних засобів (рисунок 2.5).

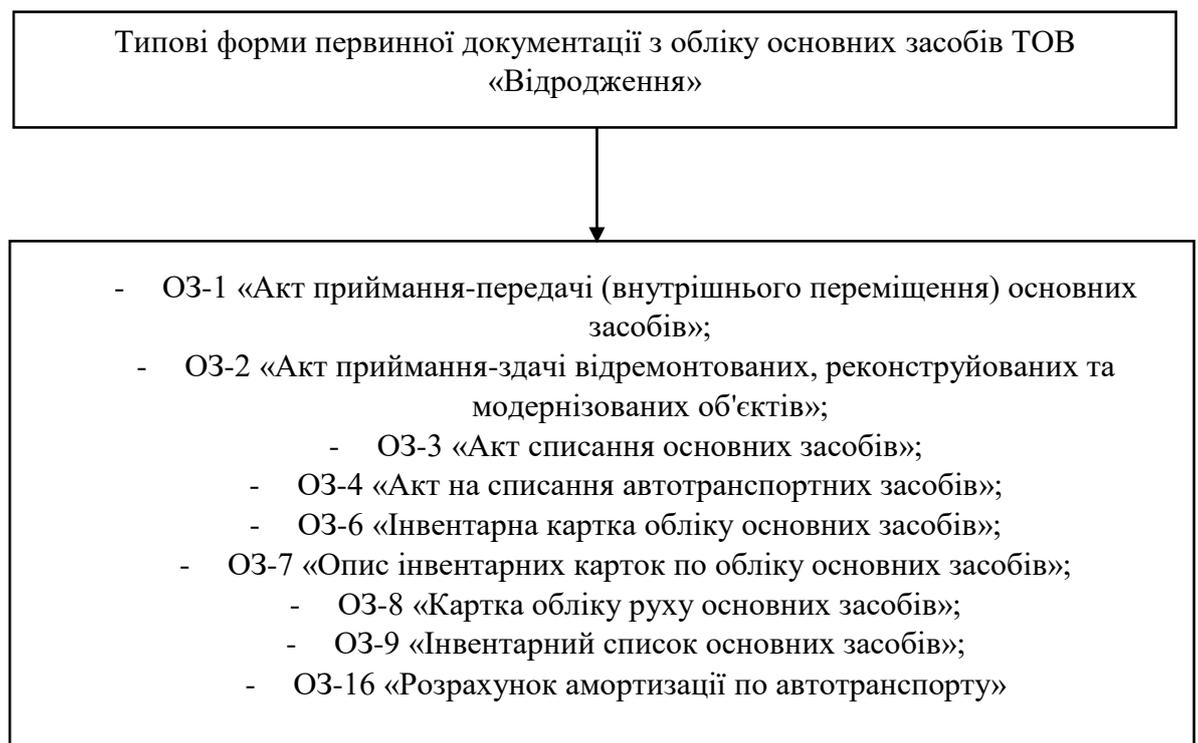

Рисунок 2.5 – Перелік форм первинної документації, які використовує ТОВ «Відродження» для обліку основних засобів

Призначення поданих форм відображено у таблиці 2.4.

Призначення типових форм з обліку основних засобів[8]

№ п.п.	Назва форми	Призначення
1	ОЗ-1 «Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів»	Застосовується при оформленні зарахування до складу основних засобів окремих об'єктів, для обліку вводу їх в експлуатацію, для оформлення внутрішнього переміщення, передачі.
2	ОЗ-2 «Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів»	Застосовується для оформлення приймання-здачі основних засобів з ремонту, реконструкції, модернізації
3	ОЗ-3 «Акт списання основних засобів»	Застосовується для оформлення вибуття основних засобів при повному або частковому їх списанні
4	ОЗ-4 «Акт на списання автотранспортних засобів»	Застосовується при оформленні списання автомобіля, вантажного, або легкового при їх ліквідації
5	ОЗ-6 «Інвентарна картка обліку основних засобів»	Застосовується для обліку всіх видів основних засобів, для групового обліку однотипних об'єктів основних засобів, які надійшли у експлуатацію в одному календарному місяці.
6	ОЗ-7 «Опис інвентарних карток по обліку основних засобів»	Застосовується для реєстрації інвентарних карток обліку основних засобів
7	ОЗ-8 «Картка обліку руху основних засобів»	Застосовується для обліку руху основних засобів по класифікаційних групах при ручній обробці облікової документації
8	ОЗ-9 «Інвентарний список основних засобів»	Застосовується для пооб'єктного обліку основних засобів за місцем їх знаходження по матеріально-відповідальних особах
9	ОЗ-16 «Розрахунок амортизації по автотранспорту»	Застосовується для визначення сум амортизації автотранспортних засобів, що належить до нарахування у звітному місяці

У товаристві з обмеженою відповідальністю «Відродження» усім основним засобам присвоюється інвентарний номер, що зберігається за ними упродовж усього строку користування ними. Бухгалтери його проставляють в усіх первинних документах, якими оформляються наявність і рух об'єктів

Інформація, яку відображає аналітичний облік основних засобів представлена на рисунку 2.6.

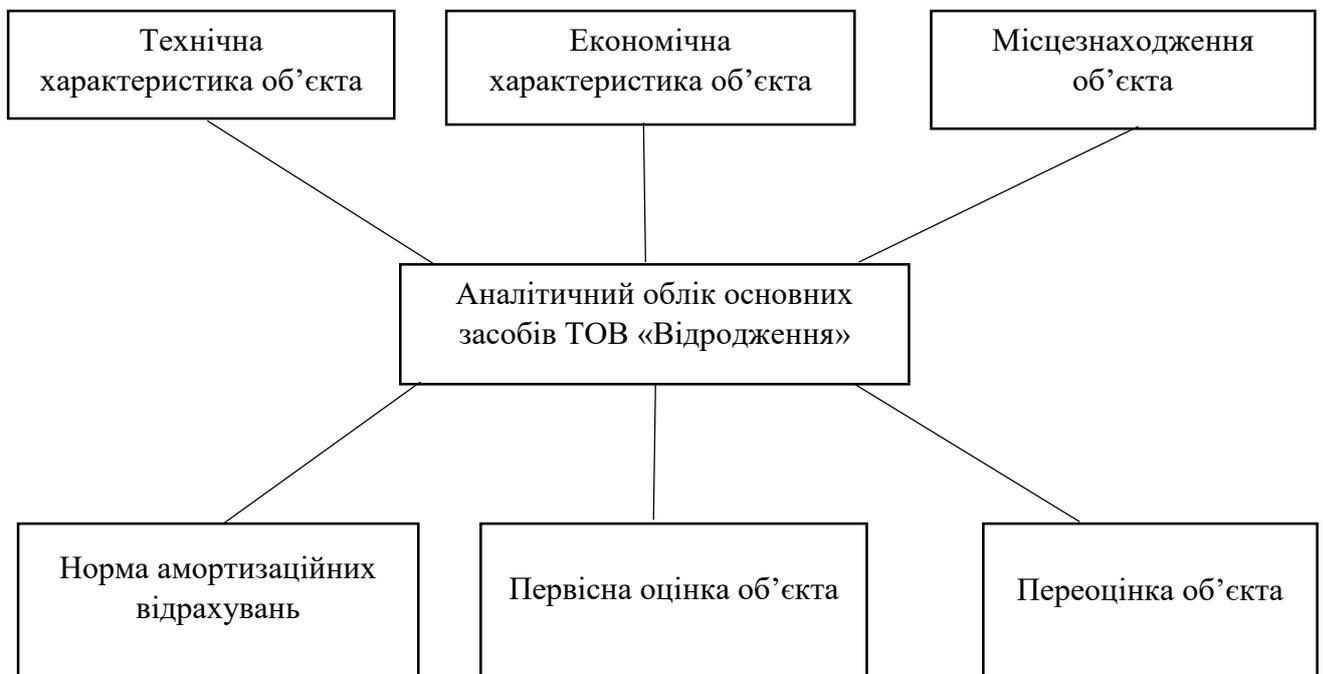

Рисунок 2.6 – Аналітичний облік основних засобів у товаристві з обмеженою відповідальністю «Відродження»

До моменту, коли основний засіб уводиться у експлуатацію, витрати понесені на його придбання чи створення відображають за дебетом рахунку 15 «Капітальні інвестиції», на ньому формується первісна вартість. Коли об'єкт введений у експлуатацію рахунок 15 «Капітальні інвестиції» закривається на дебет рахунку 10 «Основні засоби». На рисунку 2.7 відображено на основі чого здійснюється документування операцій.

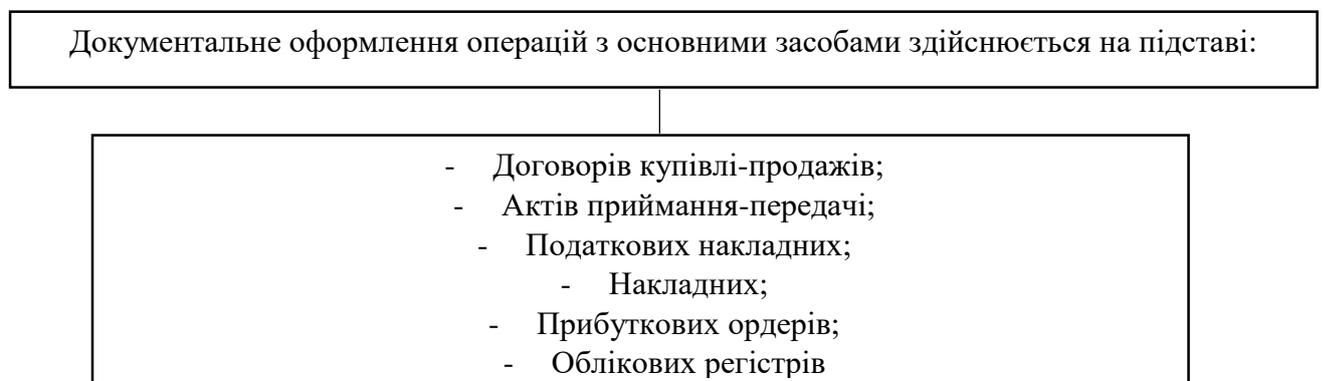

Рисунок 2.7 – Документи, якими оформлюються операції з основними засобами у ТОВ «Відродження»

За результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що ТОВ «Відродження» здійснює документування господарських операцій з основними засобами за типовими формами.

2.3 Облік надходження основних засобів

Складові обліку основних засобів у досліджуваному підприємстві відображено на рисунку 2.8.

Рисунок 2.8 – Складові обліку у ТОВ «Відродження»

Надходження основних засобів у ТОВ «Відродження» відображено на рисунку

2.9

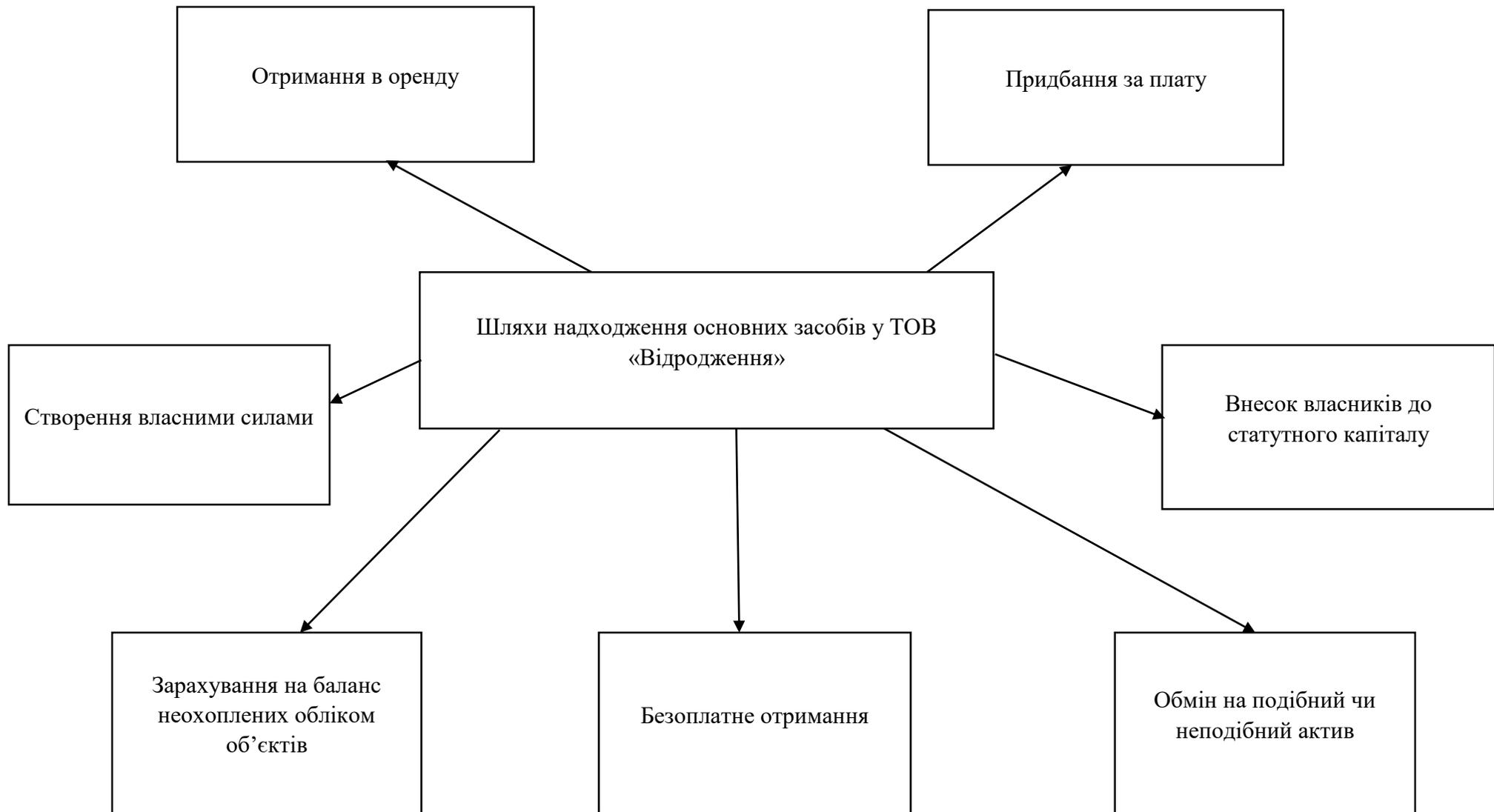

Рисунок 2.9 – Надходження основних засобів у ТОВ «Відродження»

Для правильного та своєчасного оформлення основних засобів ТОВ «Відродження» використовує нормативно встановлений порядок документального оформлення та обліку надходження необоротних активів, поданий на рисунку 2.10.

Рисунок 2.10 – Нормативний порядок ТОВ «Відродження» при документуванні та обліку

Відображення особливостей обліку основних засобів подано у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Особливості обліку основних засобів

№ п.п.	Способи надходження	Облік
1	2	3
1	Придбання за грошові кошти	Витрати, здійснені під час придбання, обліковують за дебетом 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»; після здійснення витрат й при готовності основного засобу до експлуатування, накопичена сума на 152 рахунку списується на 10 «Основні засоби»
2	Безоплатне отримання	Витрати, які були здійснені при безоплатному отриманні, обліковують за дебетом 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» і кредитом 424 «Безоплатно одержані необоротні активи». Після понесення витрат та у разі можливості експлуатації основного засобу, накопичена сума з 152 рахунку списується на 10 рахунок.
3	Внесення засновниками до статутного капіталу	Витрати, що здійснювались при внесенні основного засобу до статутного капіталу, обліковують на рахунку 152. При готовності основного засобу до експлуатації їх списують на 10 рахунок. Заборгованість засновника закривається кредитом 46 «Неоплачений капітал»

1	2	3
4	Обмін основного засобу на подібний актив	За кредитом 10 «Основні засоби» списується з балансу залишкова вартість основного засобу на дебет рахунку 976 «Списання необоротних активів». Також треба списати знос за дебетом 131 «Знос основних засобів». Отриманий дохід від такої операції відображається за кредитом 745 «Дохід від безоплатно одержаних активів», після чого оприбутковується на 10 рахунок.
5	Обмін основного засобу на неподібний актив	Спершу виникає необхідність у проведенні уцінки основного засобу, що передається на різницю між його залишковою та вартістю об'єкта, на який відбувається обмін. Уцінку відображають за дебетом 975 «Уцінка необоротних активів та фінансових інвестицій». Після цього залишкову вартість списують з балансу за кредитом 10 рахунку на рахунок 976 «Списання необоротних активів». Потім списується знос. Дохід від бартеру відображають на рахунку 746 «Інші доходи» і оприбутковують на 10 рахунок.
6	Самостійне виготовлення	На дебеті 152 рахунку відображаються витрати, які понесло підприємство при самостійному виготовленні. При готовності основного засобу до експлуатації вони списуються на рахунок 10.
7	Отримання в оренду	Об'єкт оренди відображається на позабалансовому рахунку 01 «Орендовані необоротні активи», за вартістю, що вказується в угоді. Амортизація нараховується орендарем.
8	Зарахування на баланс, неохоплених обліком основних засобів	Лишки необоротних активів, які виявилися при інвентаризації, відображають так: Дт10 «Основні засоби»/12 «Нематеріальні активи» Кт 719 «Інші доходи від операційної діяльності»

При надходженні основних засобів товариство з обмеженою відповідальністю «Відродження» несе витрати. Вони поділяються на ті, що включаються у первісну вартість і ті, що не входять до її складу.

На рисунку 2.11 відображені витрати, які не входять до складу первісної вартості.

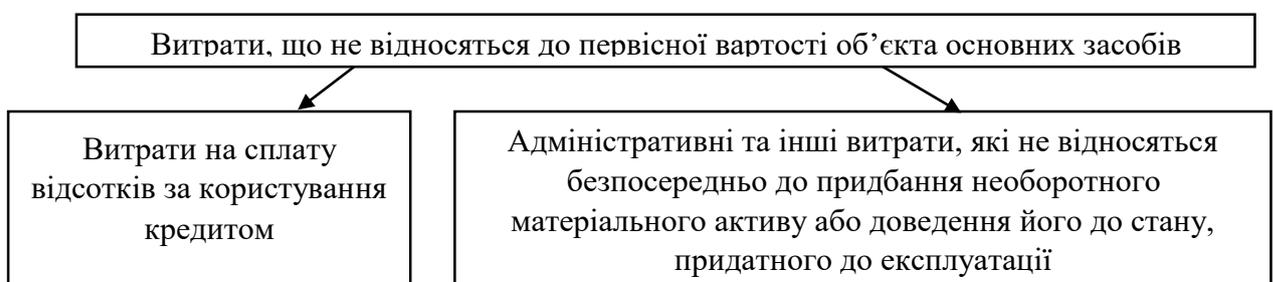

Рисунок 2.11 – Витрати, що не формують первісну вартість

Витрати, що створюють первісну вартість основних засобів, при надходженні у ТОВ «Відродження» подані на рисунку 2.12.

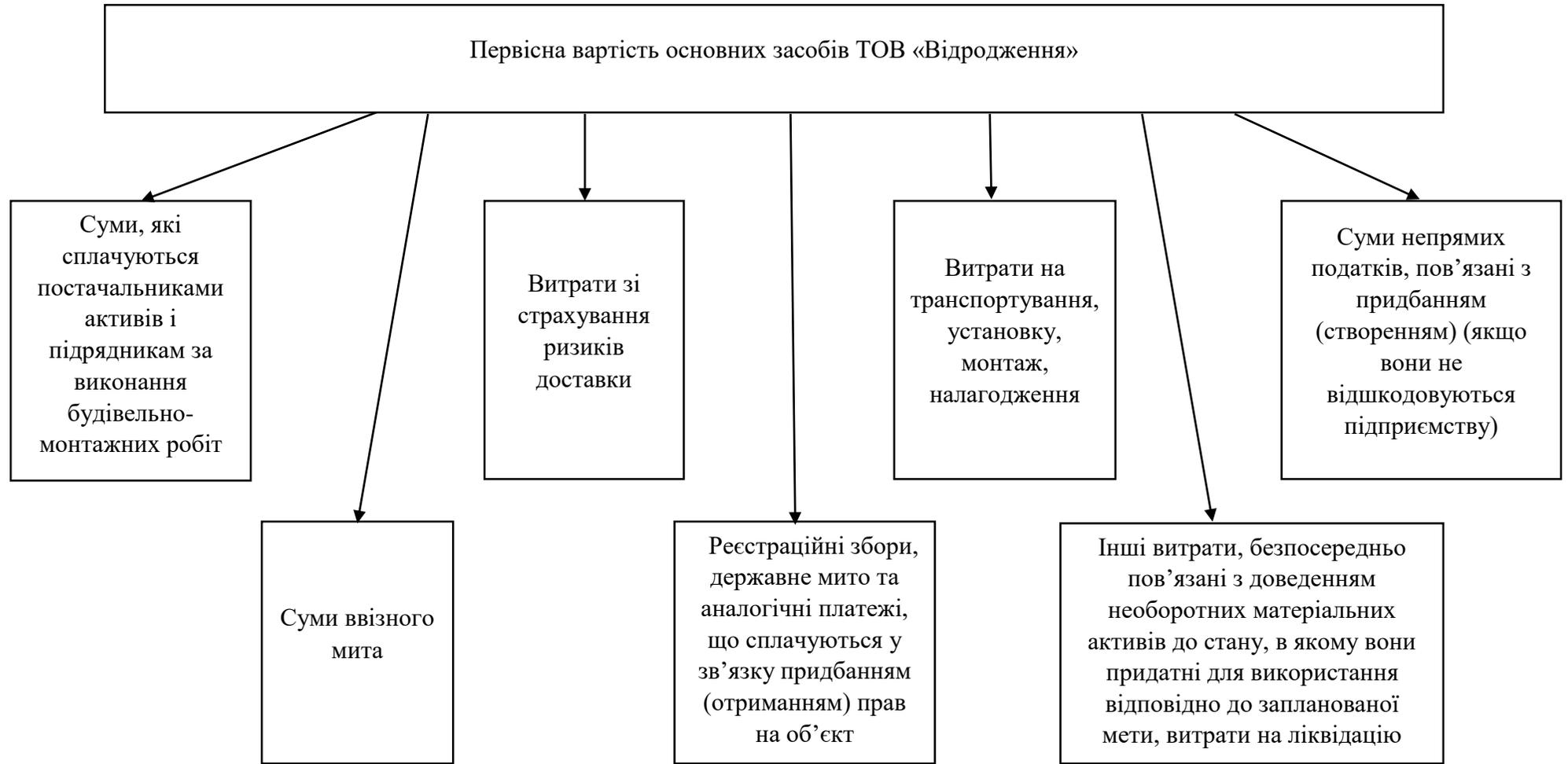

Рисунок 2.12 – Витрати, що створюють первісну вартість при надходженні у ТОВ «Відродження» основних засобів

Первісна вартість являє собою історичну собівартість необоротних активів у сумі коштів чи справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів.

Кореспонденція рахунків з обліку надходження основних засобів відображена у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Облік надходження основних засобів у ТОВ «Відродження» [11]

№ п.п.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Зарахування об'єкту капітальних інвестицій після введення в експлуатацію	10	15
2	Одержання від учасника (засновника) підприємства об'єкта основних засобів	10	46
3	Відображення вартості безоплатно отриманих основних засобів	10	424
4	Зарахування витрат на транспортування і монтаж до складу первісної вартості безоплатно отриманих основних засобів	10	15
5	Оприбуткування раніше не врахованих на балансі основних засобів	10	746
6	Переведення помилково не зарахованих малоцінних і швидкозношуваних предметів, що знаходяться на складі, до складу основних засобів	112	22
7	Включення до складу основних засобів предметів, які знаходяться в експлуатації та які помилково були зараховані до складу малоцінних і швидкозношуваних предметів	106	74

За результатами проведеного дослідження встановлено, що основні засоби ТОВ «Відродження» обліковуються відповідно до чинних нормативних документів, з'ясовано, що при надходженні на підприємство їх оцінюють за первісною вартістю, виявлено які витрати її формують та розглянуто кореспонденцію рахунків обліку надходження основних засобів.

2.4 Методи нарахування амортизації основних засобів

У Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку стверджується, що амортизація – це систематичний розподіл вартості, котра амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації). Її об'єктом є вартість, що амортизується. [11]

Амортизацію основних засобів розраховують згідно з національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, міжнародними стандартами фінансової звітності, враховуючи обмеження Податкового Кодексу.

На рисунку 2.13 відображені складові вартості, що амортизується.

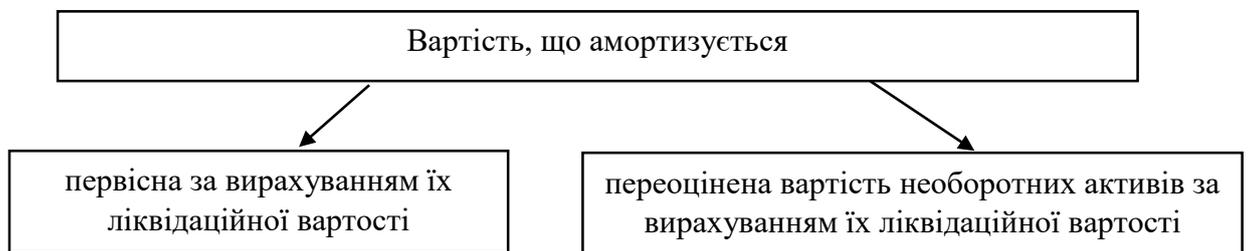

Рисунок 2.13 – Вартість, що амортизується у ТОВ «Відродження»

У товаристві з обмеженою відповідальністю «Відродження» амортизацію нараховують протягом строку корисного використання основних засобів, що ним встановлений, при зарахуванні активів на баланс, зупиняється на період роботи з ним: реконструкції, модернізації, добудови.

Визначення строку корисного використання основних засобів у досліджуваному підприємстві відображено на рисунку 2.14

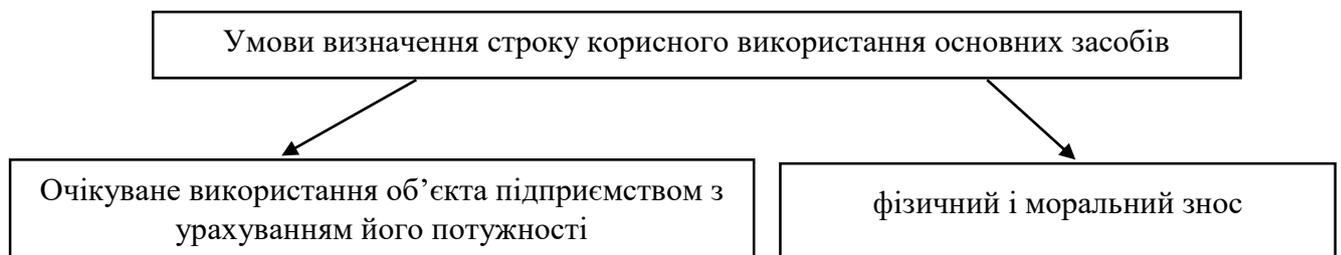

Рисунок 2.14 – Умови визначення строк корисного використання основних засобів

Методи нарахування амортизації відображені на рисунку 2.15.

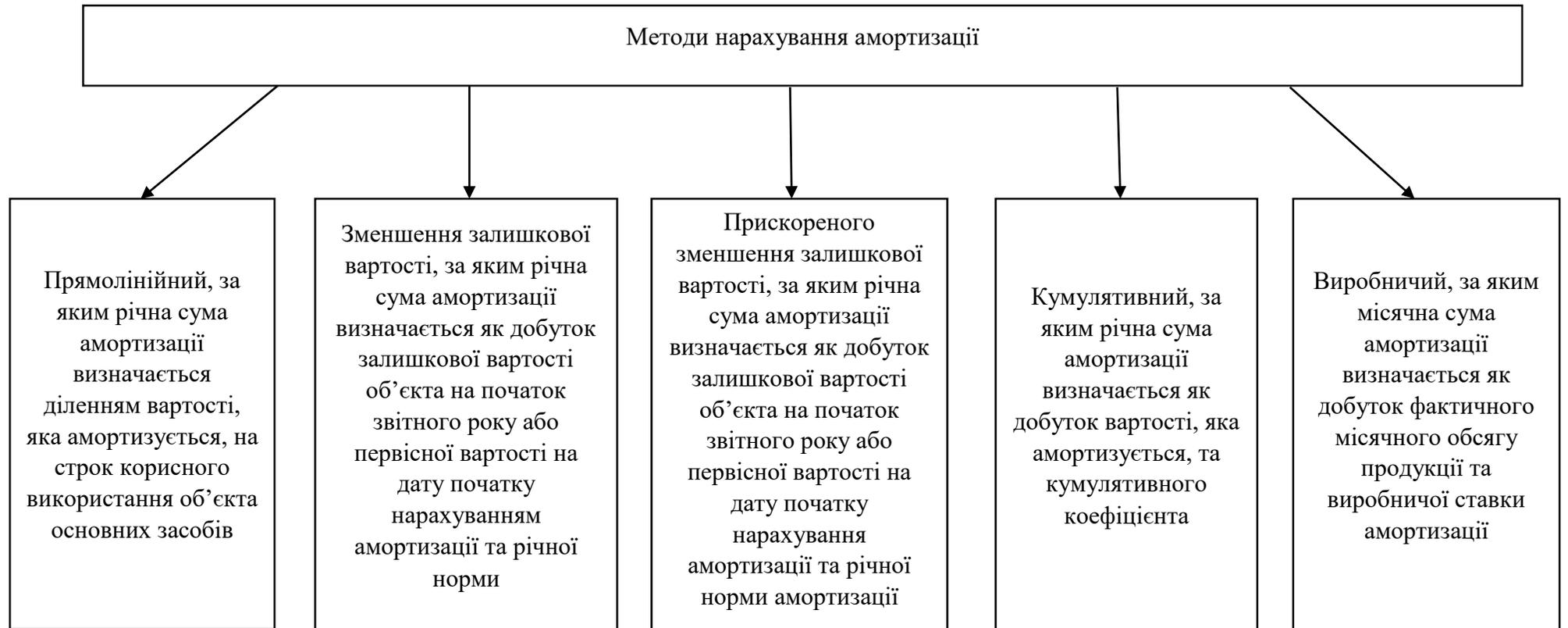

Рисунок 2.15 – Методи нарахування амортизації

Амортизацію розраховують в залежності від методу з допомогою таких формул (таблиця 2.7)

Розрахунок амортизації за методами

Метод нарахування амортизації	Розрахунок	Умовні позначення
Прямолінійний	$A_{річ} = AB / ТКВ$ $AB = ПВ - ЛВ$	$A_{річ}$ – річна сума амортизації; AB – амортизаційна вартість; $ТКВ$ – термін корисного використання, років; $ПВ$ – первісна вартість; $ЛВ$ – ліквідаційна вартість
Зменшення залишкової вартості	$A_{річ} = ЗВ * H_{A_{річ}}$ $H_{A_{річ}} = 1 - \sqrt[ТКВ]{\frac{ЛВ}{ПВ}} * 100$	$ЗВ$ – залишкова вартість об'єкта на початок звітного року $H_{A_{річ}}$ – річна норма амортизації, %; $ТКВ$ – термін корисного використання, років; $ПВ$ – первісна вартість; $ЛВ$ – ліквідаційна вартість
Прискореного зменшення залишкової вартості	$A_{річ} = ЗВ * 2 * H_{A_{річ}}$ $H_{A_{річ}} = 100\% / ТКВ$	$ЗВ$ – залишкова вартість об'єкта на початок звітного року; $H_{A_{річ}}$ – річна норма амортизації, %
Кумулятивний	$A_{річ} = AB * K_k$ $K_k = n / ТКВ$	K_k – кумулятивний коефіцієнт; n – кількість року, що залишаються до кінця терміну корисного використання
Виробничий	$A_{міс} = ОВ_{міс} * ВСА$ $ВСА = AB / ОВ_{заг}$	$A_{міс}$ – місячна сума амортизації; $ОВ_{міс}$ – фактичний місячний обсяг виробництва продукції; $ВСА$ – виробнича ставка амортизації; $ОВ_{заг}$ – загальний обсяг виробництва продукції

Об'єкти, які не підлягають амортизації відображені на рисунку 2.16.

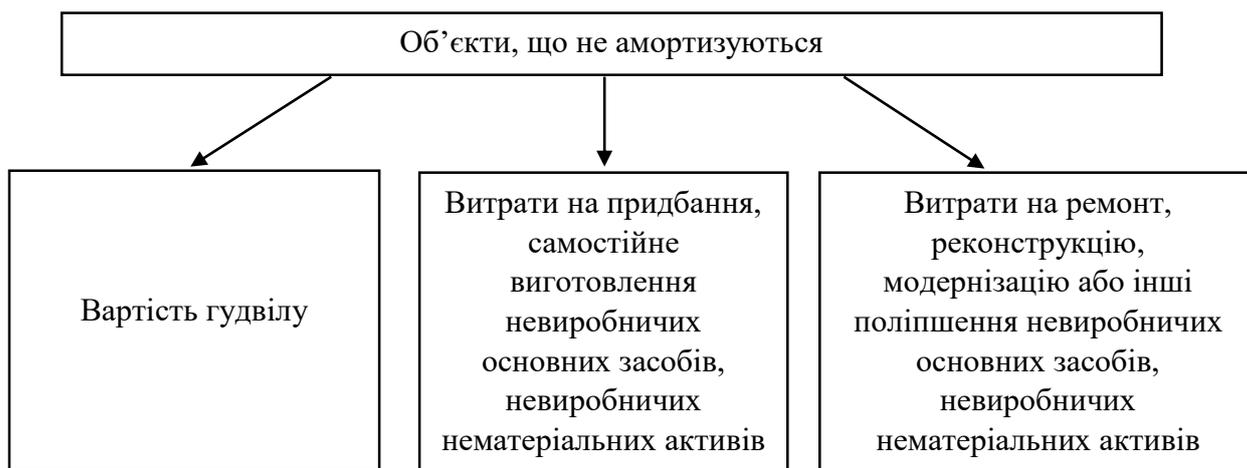

Рисунок 2.16 – Об'єкти, що не амортизуються

ТОВ «Відродження» може нараховувати амортизацію у мінімально допустимі строки, враховуючи строки встановлені податковим законодавством. Підприємство малоцінні матеріальні необоротні активи амортизує у першому місяці їх використання у розмірі 50%, решта 50% - у місяці вилучення.

Досліджуване підприємство самостійно обирає метод нарахування амортизації, який переглядається у разі зміни очікуваного способу одержання економічної вигоди від використання. Коли метод амортизації змінюється, новий використовується з місяця, наступного за місяцем прийняття рішення про зміну.

При використуванні прямолінійного методу місячну суму амортизації визначають на підприємстві діленням річної суми на 12. За П(С)БО 7 «Основні засоби» місячна сума амортизації, у разі використання таких методів як зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивного, обчислюється діленням суми амортизації за повний рік корисного використання на 12.

Якщо використовується виробничий метод, тоді нарахування амортизації починають з дати, яка настає за датою, на яку основні засоби були придатні до користування.

Амортизацію припиняють нараховувати, починаючи з місяця, наступного за місяцем, коли основні засоби вибули. При даному методі припиняють нараховувати амортизацію з дати, що слідує за датою вибуття.

ТОВ «Відродження» відображає суму нарахованої амортизації шляхом збільшення суми витрат та зносу основних засобів.

За результатами проведеного дослідження встановлено, що ТОВ «Відродження» нараховує амортизацію згідно чинного законодавства. Використовує прямолінійний метод. Також з'ясовано, які об'єкти не підлягають амортизації.

2.5 Облік вибуття основних засобів

У товаристві з обмеженою відповідальністю «Відродження» протягом своєї діяльності не користуються одними основними засобами, оскільки транспорт для

обробітку землі зношується, як наслідок вибуває. Обставини для вибуття відображено на рисунку 2.17.

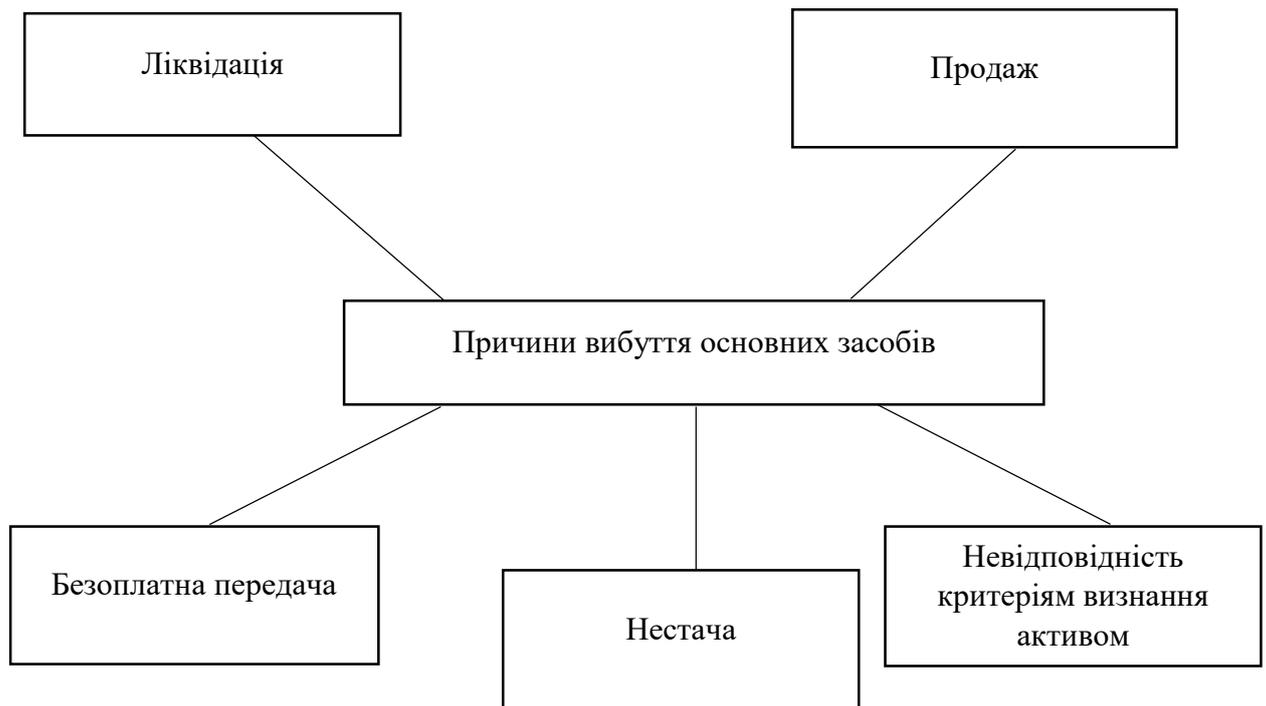

Рисунок 2.17 – Причини вибуття активів у ТОВ «Відродження»

Для кожного виду списання застосовують різні нормативно-правові акти, які визначають механізм та вимоги до процедури списання таких об'єктів з балансів товариств, і визначають правила документального їх оформлення.

Основні засоби списують у ТОВ «Відродження» з дотриманням законодавства. Ліквідація здійснюється з ініціативи керівника, або через вимушену заміну.

У бухгалтерському обліку даного підприємства у разі вибуття основних засобів з балансу списують його первісну балансову вартість на суму накопиченого зносу.

Для того щоб визначити, що основні засоби непридатні для подальшого використання та їх неможливо відновити, для оформлення документів на списання, наказом директора створюють комісію, постійно діючу, до її складу входять бухгалтери товариства та головний бухгалтер. Компетенція комісії відображена на рисунку 2.18

Рисунок 2.18 – Компетенція інвентаризаційної комісії ТОВ «Відродження»

Після ліквідування комісія складає акт на списання основних засобів, які надходять до бухгалтерії товариства. Там вибуття відмічають у інвентарному списку, в описі інвентарних карток, і вилучають карту з картотеки.

Бухгалтерія товариства на підставі отриманих актів відображає в обліку списання основних засобів. Нарахований знос основних засобів, які ліквідуються, списується з балансу і відображається таким записом:

Дт 131 «Зношення основних засобів»...Кт 10 «Основні засоби»

Після списання основних засобів часто залишаються матеріальні цінності. Їхні види подані на рисунку 2.19.

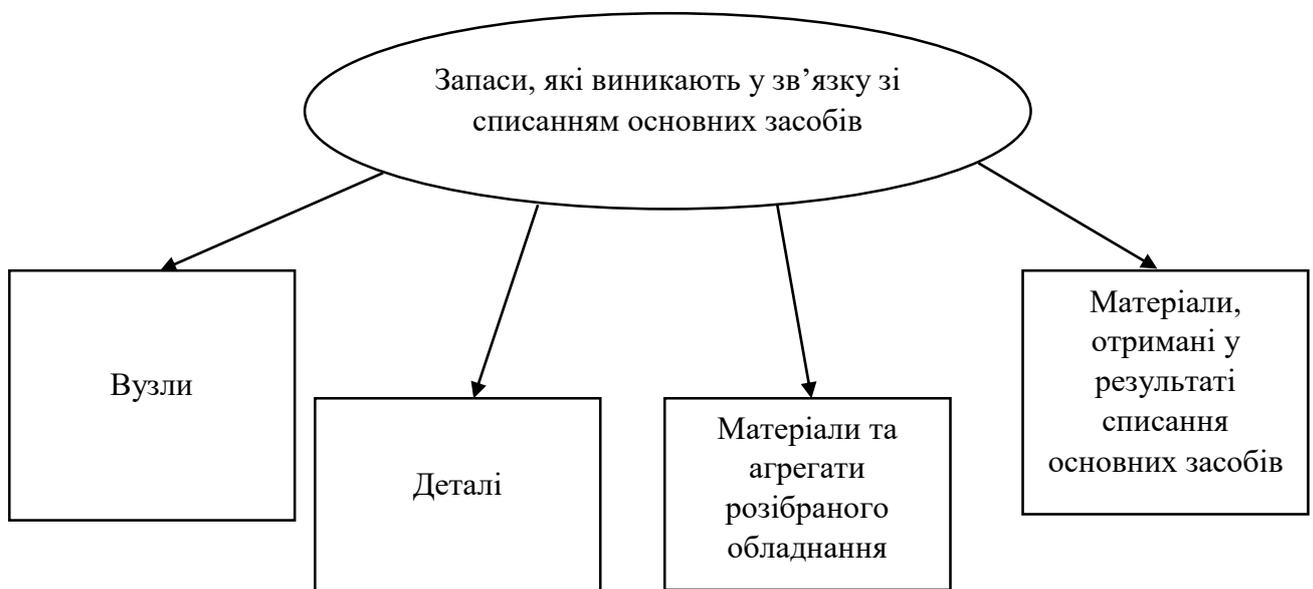

Рисунок 2.19 – Види запасів, отриманих від списання основних засобів

Запаси, що виникли у результаті списання бухгалтерія товариства оприбутковує та відображає відповідними записами на відповідних рахунках бухгалтерського обліку. Їх зараховують у залежності від виду на субрахунки:

- 201 «Сировина і матеріали»;
- 202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби»;
- 203 «Паливо»;
- 204 «Тара, тарні матеріали»;
- 205 «Будівельні матеріали»;
- 206 «Матеріали, передані в обробку»;

- 207 «Запасні частини»;
- 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»;
- 209 «Інші матеріали».

Відображення вибуття основних засобів товариства подано у таблиці 2.8 [7]

Таблиця 2.8

Відображення вибуття основних засобів на рахунках ТОВ «Відродження»

№ п.п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Ліквідація основних засобів:		
	первісна вартість ліквідованого об'єкта		10
	сума зносу	13	
	залишкова вартість	976	
2	Демонтаж об'єкта основних засобів		
	оплата праці	976	66
	відрахування на соціальні заходи	976	65
	послуги підрядника, інших сторонніх організацій	976	68
	одержані товарно-матеріальні цінності	20	746
3	Сума дооцінки під час вибуття	411	441
4	Списання сальдо дооцінки об'єкта при його вибутті	411	441

За результатами проведеного дослідження встановлено способи вибуття основних засобів ТОВ «Відродження» та порядок їхнього відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

2.6 Відображення обліку основних засобів у фінансовій звітності

Для розуміння користувачів у якому стані підприємство, потрібне чітке Овідображення у фінансовій звітності інформації про його фінансово-господарську діяльність, у тому числі і про основні засоби.

Щоб надати достовірну інформацію, ТОВ «Відродження» відображає її на основі П(С)БО 7 «Основні засоби», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та МСБО 16 «Основні засоби».

У П(С)БО 7 «Основні засоби» стверджується, що до груп основних засобів у примітках до фінансової звітності треба відобразити наступну інформацію, що представлена на рисунку 2.20.

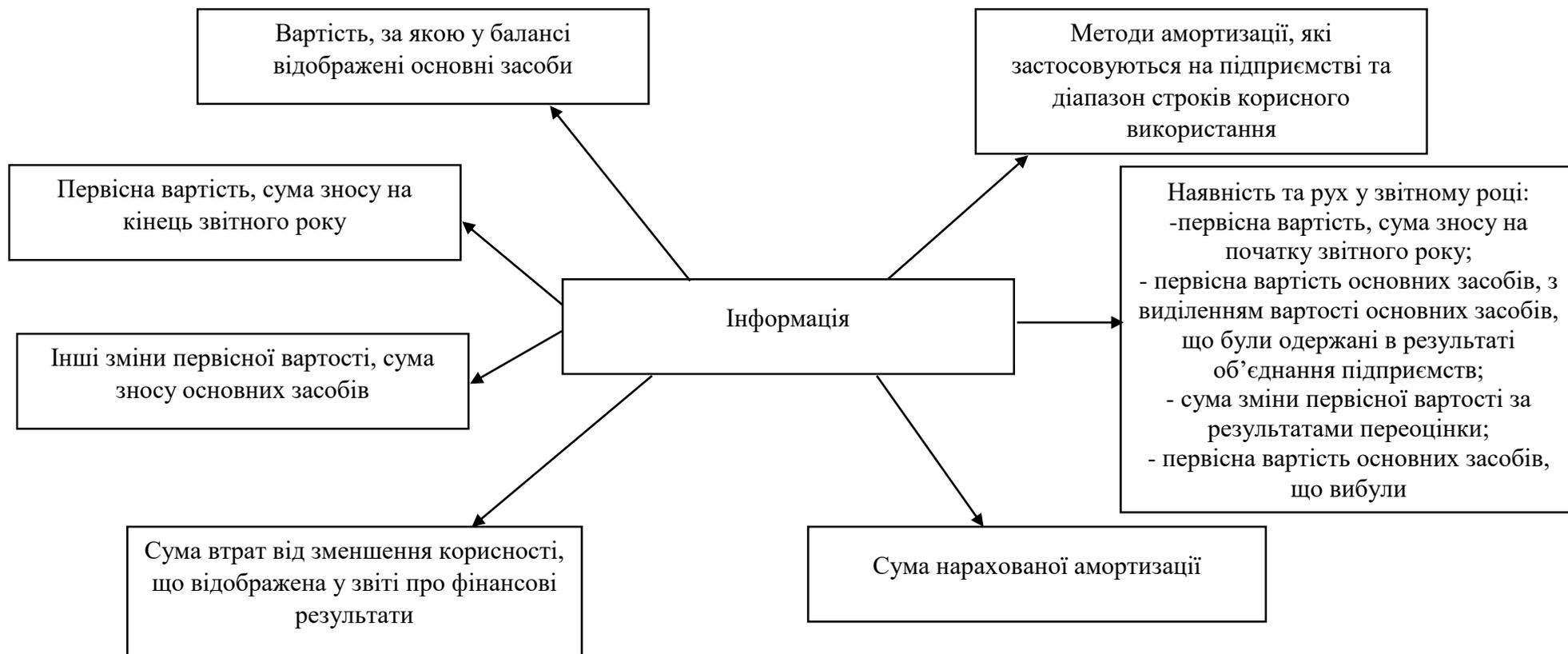

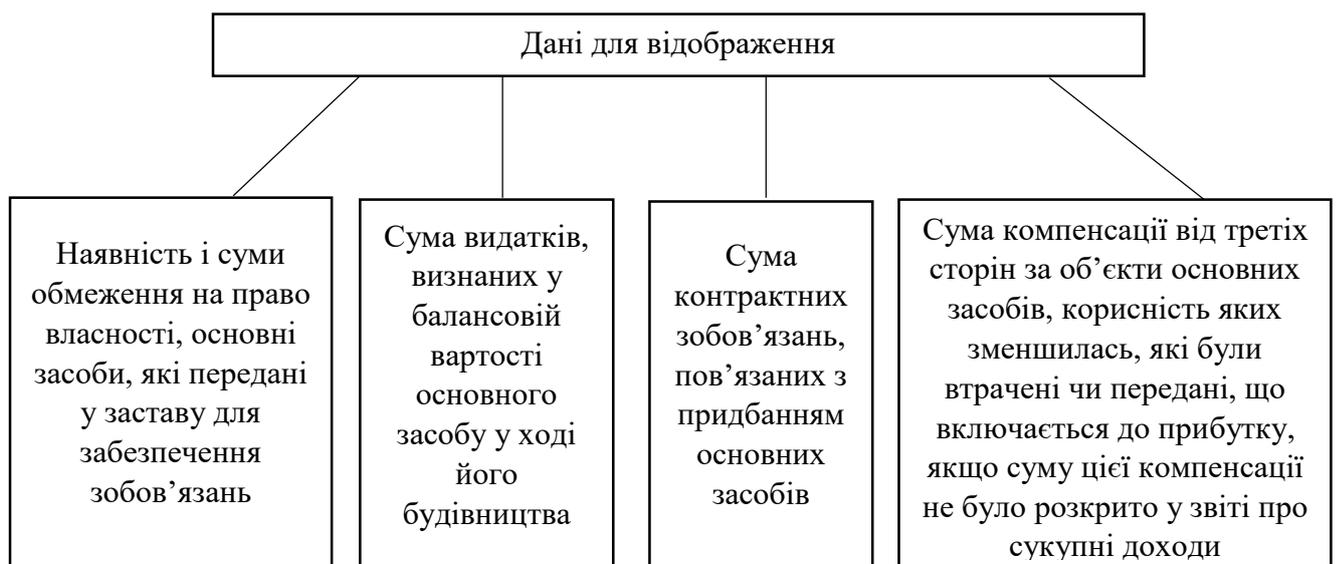
Рисунок 2.20 – Інформація, що відображається у примітках

Також у примітках до фінансової звітності треба відображати:

- первісну вартість, суму зносу основних засобів, до яких існує обмеження володіння на підставі чинного законодавства;
- первісну вартість, суму зносу основних засобів,
- переданих у заставу; суму капітальних інвестицій за звітний рік;
- суму укладених угод на придбання основних засобів у майбутньому;
- залишкову вартість основних засобів, які не використовуються;
- первісну вартість основних засобів, що повністю амортизовані, перебувають у експлуатації;
- залишкову вартість основних засобів, що були вилучені з експлуатації для продажу;
- первісну вартість, залишкову вартість та метод оцінки основних засобів, що були отримані за рахунок цільового фінансування.

У звітності необхідно відобразити інформацію про зміну розміру додаткового капіталу після переоцінки основних засобів й обмеження його розподілу між власниками.

За МФБО 16 «Основні засоби» у фінансовій звітності мають відобразитися дані, подані на рисунку 2.21.

Рисунку 2.21 – Дані для розкриття у фінансовій звітності

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку стверджує, що у фінансовій звітності бухгалтер мусить розкрити для кожного класу основних засобів інформацію, що подана на рисунку 2.22.

Рисунок 2.22 – Відображення інформації у фінансовій звітності

Згідно з МСБО 8 підприємство повинне розкрити характер і вплив змін в обліковій оцінці, що впливають у поточному періоді, які вплинуть у наступному періоді. Розкриття інформації про основні засоби може бути результатом змін попередніх оцінок:

- сум ліквідаційної вартості;
- попередньо оцінених витрат на демонтаж основних засобів;
- строків корисного використання;
- методів амортизації.

У разі того, коли основні засоби подано за переоціненими сумами, треба показати:

- дату набрання чинності переоцінки;
- залучення незалежного оцінювача;
- методи, які застосовувались під час проведення попередньої оцінки;
- міру, якою була визначена справедлива вартість шляхом посилення на ціни, які спостерігали;
- для кожного переоціненого класу основних засобів – балансову вартість, що могла б бути визнаною, за умов обліку активів за моделлю собівартості;
- дооцінку зі змінами за період та обмежень щодо розподілу залишку.

Підприємство згідно з МСБО 36 відображає інформацію про основні засоби, у яких зменшилась корисність.

Користувачам звітності також необхідно показати: балансову вартість тих основних засобів, які не використовують; валову вартість об'єктів, які використовуються; балансову вартість основних засобів, що вибули; справедливу вартість, коли застосовують модель собівартості, якщо вона відрізняється від балансової вартості.

ТОВ «Відродження» дотримується цих рекомендацій, але не відображає інформації у примітках, бо подає тільки форми: «Баланс»; «Звіт про фінансові результати».

За результатами проведеного дослідження можна зробити висновки, що підприємство знає нормативно-правову базу для відображення у звітності операцій з основними засобами, але не використовує, бо подає скорочену форму.

РОЗДІЛ 3 МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВАРИСТВІ

3.1 Аудит основних засобів: сутність, види, завдання обліку, джерела інформації, нормативна база

Аудитом називається незалежна перевірка даних бухгалтерського обліку підприємства уповноваженими особами для підтвердження її правильності і достовірності. Важливою частиною загального аудиту є дослідження основних засобів, так як вони займають важливе місце у діяльності підприємств. Тому при їхній перевірці витрачається найбільше часу для пошуку інформації.

Отже, мета аудиту – підтвердження повноти відображення початкових даних у облікових регістрах, достовірності наявності та руху основних засобів, законності та правильності ведення їхнього обліку, перевірка дотримання ТОВ «Відродження» вимог чинного законодавства. [19, с.73]

Бутинець Ф.Ф. стверджує, що господарські процеси, які пов'язані з наявністю основних засобів, відносини, що виникли при цьому на підприємстві є предметом аудиту основних засобів. [20,с.81]

Також бухгалтери зазначають, що предмет аудиторського дослідження має охоплювати всю інформацію, яка пов'язана з основними засобами, навіть ту, що знаходиться за межами бухгалтерського обліку:

- оперативний облік;
- аналіз.

Інформація про основні засоби, що міститься у будь-яких джерелах є об'єктом проведення їх аудиту.

Завдання аудиту основних засобів товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження» відображені на рисунку 3.1.

Рисунок 3.1 – Завдання аудиту основних засобів ТОВ «Відродження»

Інформаційні джерела основних засобів відображено на рисунку 3.2

Рисунок 3.2 – Джерела інформації основних засобів

За формою та метою проведення аудит буває зовнішнім і внутрішнім. Відмінності між ними полягають у:

- масштабі перевірки (внутрішній – взаємозалежні функції з системою управління; зовнішній – визначається видом аудиту);
- об'єкті аудиту (внутрішній визначається керівництвом; зовнішній – статутом);
- кваліфікація (внутрішній визначений управлінськими структурами; зовнішній – визначений законодавством);
- методи, які використовуються (різняються тільки обсягами перевірок);
- мета (внутрішній – визначена керівництвом; зовнішній – впливає із законодавства);
- звітність (внутрішній – звітність перед керівництвом; зовнішній – перед замовником).

Види зовнішнього аудиту за об'єктами дослідження відображені на рисунку 3.3.

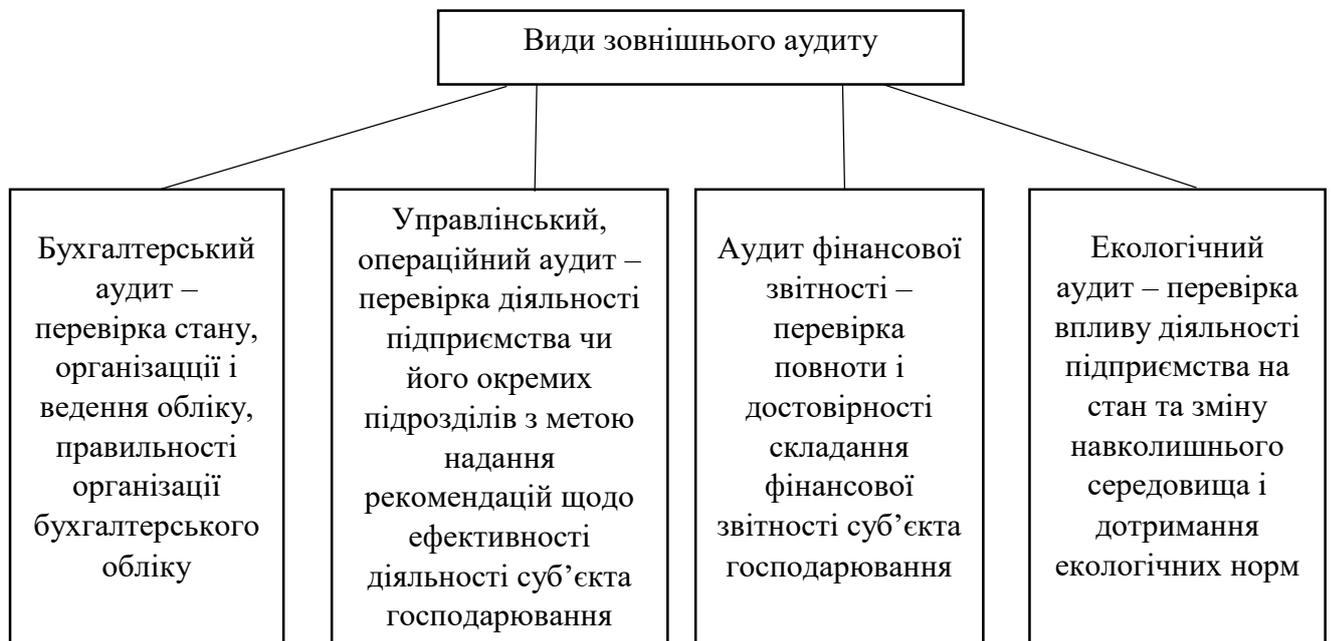

Рисунок 3.3 – Види зовнішнього аудиту

Види аудиту за змістом і функціями подано на рисунку 3.4.

Рисунок 3.4 – Види аудиту за змістом і функціями

Також існують такі види аудиту:

- спеціальний – перевірка виконання визначених процедур, відображення господарських операцій в обліку;
- обов’язковий – аудит за законом на предмет достовірності і повноти бухгалтерської звітності (незалежний, за дорученням держави);
- ініціативний – аудит, який проводиться рішенням господарюючого суб’єкта;
- початковий – аудит, котрий проводиться для клієнта вперше аудиторською фірмою;
- погоджений – аудит, що повторюється;
- підтверджуючий – перевірка й підтвердження окремих бухгалтерських документів, звітів;
- системно-орієнтований – експертиза на підставі аналізу системи внутрішнього контролю.

Аудит за способами проведення відображено на рисунку 3.5.

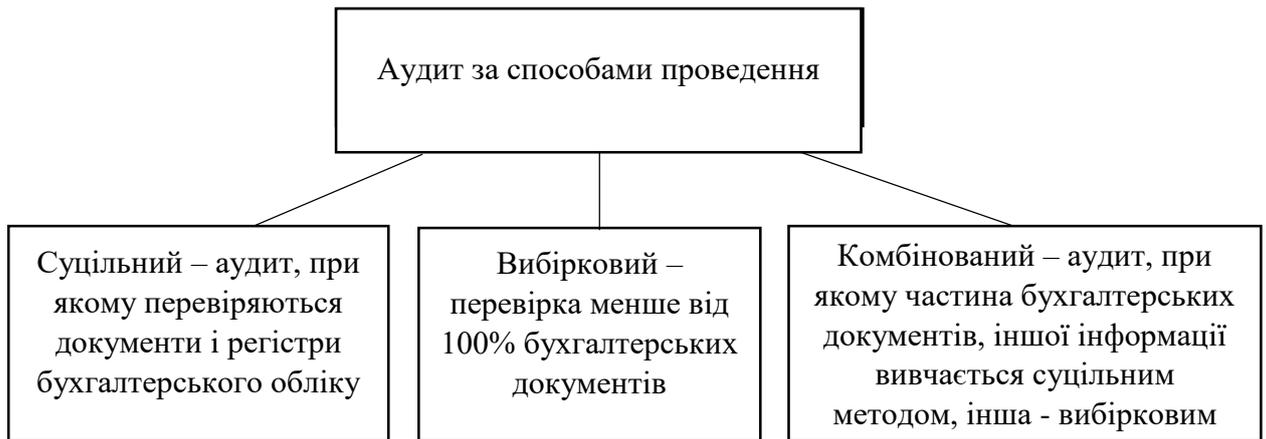

Рисунок 3.5 – Різновиди аудиту за способами проведення

В Україні аудиторська діяльність регулюється такими актами:

- Закон України «Про аудиторську діяльність» - визначена суть аудиторської діяльності, суб'єктів аудиторської діяльності, об'єкти, напрями аудиту, порядок сертифікації, створення, діяльності Аудиторської палати України, громадської організації аудиторів України;
- Стандарти аудиту – принципи проведення процедур аудиту;
- Кодекс етики професійних бухгалтерів.

За результатами проведеного дослідження визначено сутність аудиту, його нормативне забезпечення, види та завдання.

3.2 Методика проведення аудиту основних засобів

Як до об'єкту обліку до основних засобів є багато питань у економіці, через:

- недостатню конкурентоспроможність продукції, причиною якої є знос;
- не значне навантаження виробничих потужностей;
- низька фондвіддача.

Тому у сучасних умовах дані активи є значущим об'єктом аудиту.

На рисунку 3.6 відображена мета аудиту операцій з основними засобами.

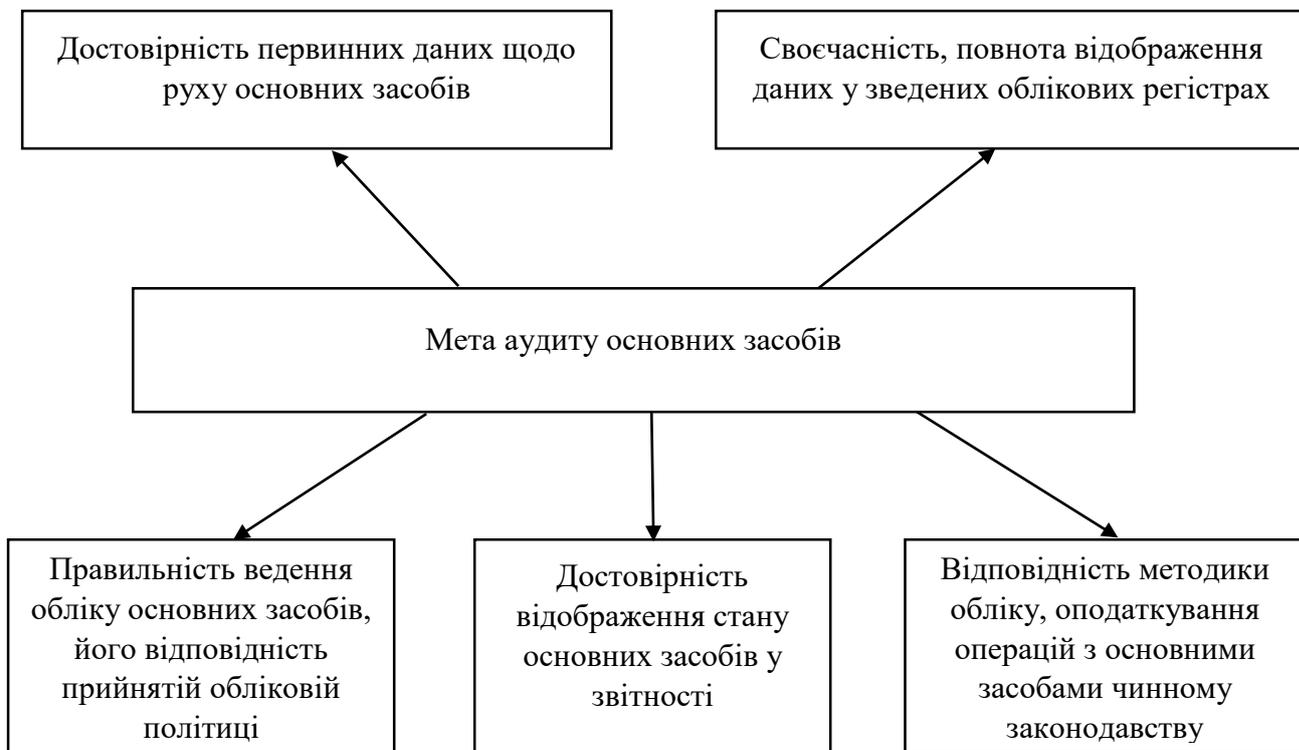

Рисунок 3.6 – Мета аудиту основних засобів у ТОВ «Відродження»

Мета аудиту сформуvalа його об'єкти, які подано на рисунку 3.7.

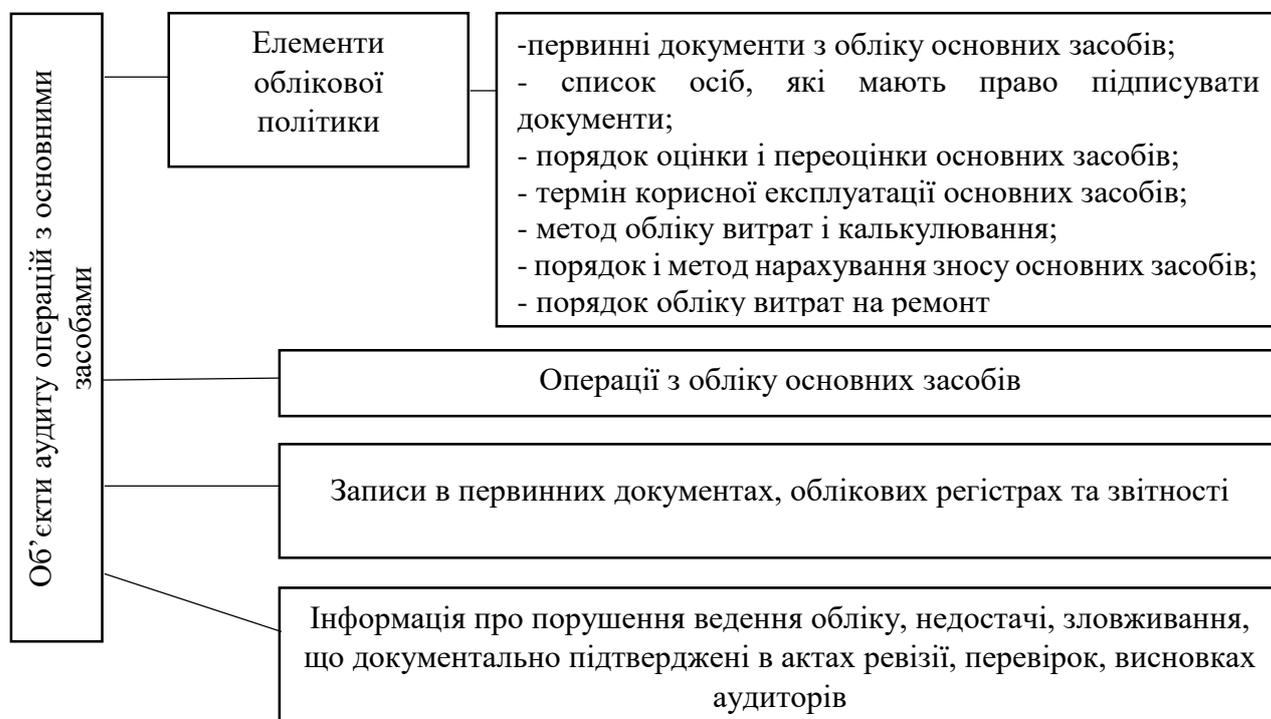

Рисунок 3.7 – Об'єкти аудиту операцій із основними засобами

Господарські операції, які пов'язані з наявністю основних засобів, рухом, використанням їх є предметом аудиту цих активів.

Аудит основних засобів треба проводити поетапно як у рисунку 3.8.

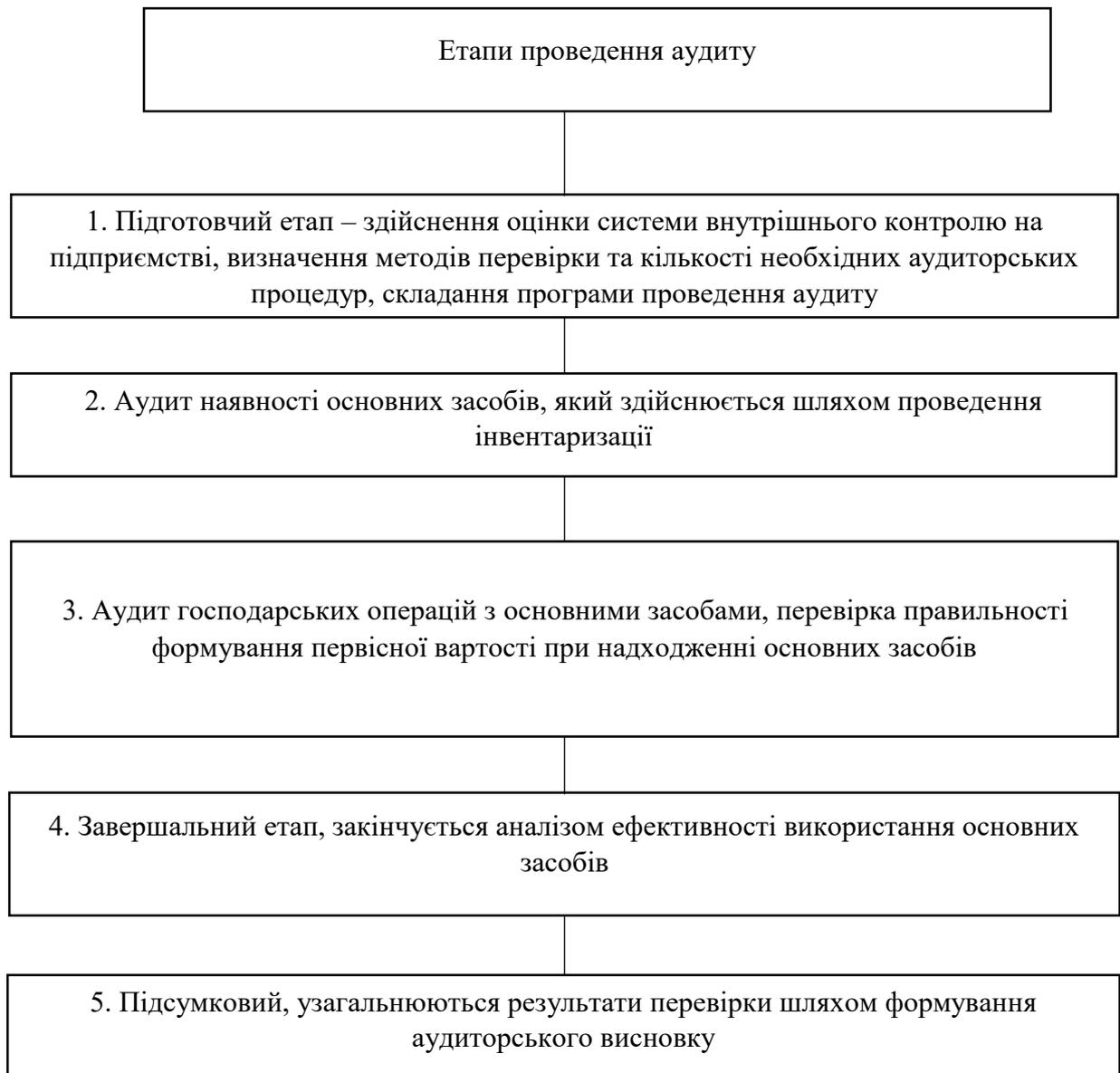

Рисунок 3.8 – Етапи проведення аудиту основних засобів

На початку аудиторської перевірки треба оцінювати систему внутрішнього контролю, визначати методи проведення, розробляти програму процедур.

Аудитор під час оцінки системи внутрішнього контролю має перевірити наявність, дію розпорядчих документів, провести експертизу порядку документування господарських операцій, дослідити затверджені графіки, схеми,

перевірити застосовувану форму обліку. Для оцінки надійності бухгалтерського обліку аудитор проводить тестування.

У ТОВ «Відродження» не розроблена програма внутрішнього контролю основних засобів та господарських операцій з ними, бо їх вони здійснюють не багато і витрати на спеціальний контроль є невиправданими.

Аудит основних засобів починається з їх оцінки та перевірки наявності. Під час цього перед аудитором стоять питання відображені на рисунку 3.9.

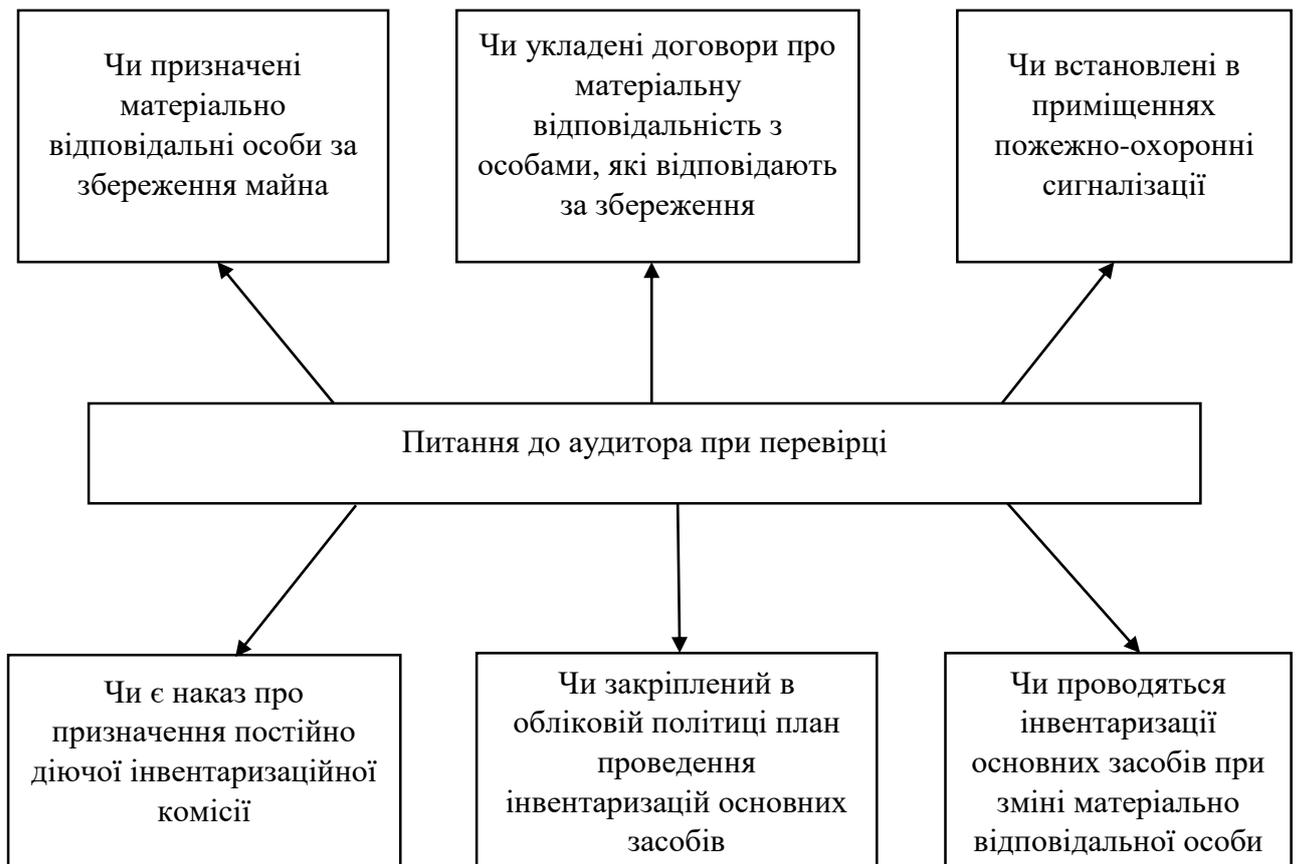

Рисунок 3.9 – Питання аудитора при перевірці

При вивченні поданих питань аудитор має сформулювати думку про організацію збереження основних засобів. Основна увага приділена якості проведення інвентаризації при цьому перевіряються:

- терміни проведення;
- підсумки;
- якість підготовки описів.

Аудитор вивчає рішення, прийняті результатом інвентаризації, та перевірити правильність їх відображення в обліку.

Якщо виявлені розбіжності між фактичними основними засобами в наявності і обліковими даними, аналізуються причини даних відхилень. Після чого складають порівняльну відомість.

Аудитору при перевірці основних засобів потрібно дотримуватись вимог, що відображені на рисунку 3.10.

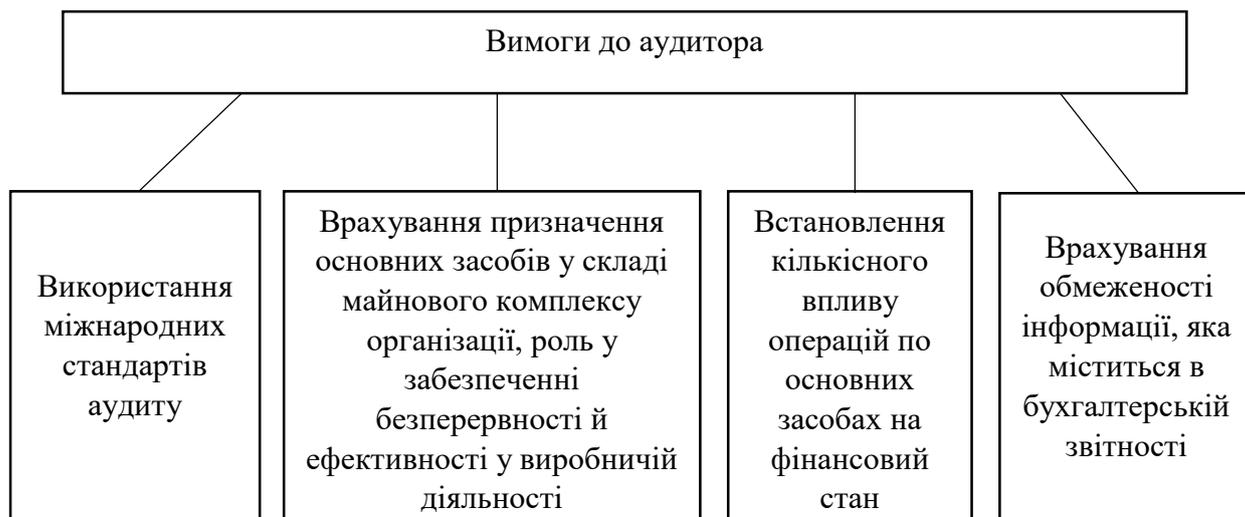

Рисунок 3.10 – Вимоги до аудитора при перевірці основних засобів ТОВ «Відродження»

Аудитор має аналізувати порядок відображення основних засобів у звітності за тривалий термін для виявлення ситуацій, які склалися за період, що перевіряється.

Значна частка основних засобів у структурі балансу може показати, що були інвестиції у основний капітал, за рахунок придбання сучасного високовартісного обладнання.

Метод порівняння динаміки первісної та балансової вартості дозволяє зробити висновки про зміну ступеня зношеності основних засобів.

У обліку надходження потрібно перевірити первинні документи, до яких входять договори (форму, підтвердження державної реєстрації угоди, реквізити, умови договору). Документальне оформлення та облік основних засобів

перевіряють, порівнюючи дані аналітичного обліку з інформацією у первинних документах. Від результатів залежить порядок формування первісної вартості.

При проведенні інвентаризації треба оцінити забезпеченість організації основними засобами.

На підставі даних інвентарних карток треба кількісно оцінити стан окремих об'єктів основних засобів, використовуючи коефіцієнти зносу, з врахуванням суми нарахованої амортизації. У результаті аналізу треба зробити висновки про наявність основних засобів. Їх треба використовувати під час перевірки дотримання вимог щодо майна до об'єктів основних засобів.

При дослідженні треба враховувати вартість основних засобів, порівняти її з вартістю, вказаною у Наказі про облікову політику.

При перевірці інвентарної вартості основних засобів, які були створені своїми силами, треба перевірити наявність документів:

- проектна документація;
- кошторисна документація на створення активу;
- первинна документація;
- аналітична документація з проміжних етапів;
- аналітична документація з розподілення непрямих витрат.

При перевірці правильності й своєчасності оприбуткування основних засобів, які надійшли, потрібно встановлювати правильність оформлення Акта приймання-передачі.

Під час перевірки аудитор досліджує порядок відображення в обліку результатів переоцінки, бо йому потрібно виявити чи правомірно переоцінені основні засоби.

Оскільки активи вибувають через старіння, знос, потрібно перевірити операції зі списання основних засобів. Аудитор повинен дослідити оформлення вибуття об'єктів шляхом порівняння даних з первинними документами. При цьому з'ясовує причини вибуття.

На завершальному етапі характеризуються виявлені помилки, оцінюються:

- якісно – на підставі власного практичного досвіду;
- кількісно – порівняння виявлених помилок із рівнем суттєвості.

На цьому етапі узагальнюються результати перевірки, формуються висновки, надаються рекомендації щодо усунення недоліків.

За результатами проведеного дослідження з'ясовано методику проведення аудиту, його етапи та основні господарські операції для перевірки.

3.3 Оформлення результатів проведення аудиту основних засобів

Після проведення перевірки аудитор має оформити результати у документах:

- аудиторський висновок;
- звіт аудитора.

У аудиторському висновку подається інформація про достовірність облікової інформації установи, яка перевірялася. Структура аудиторського висновку відображена на рисунку 3.11.

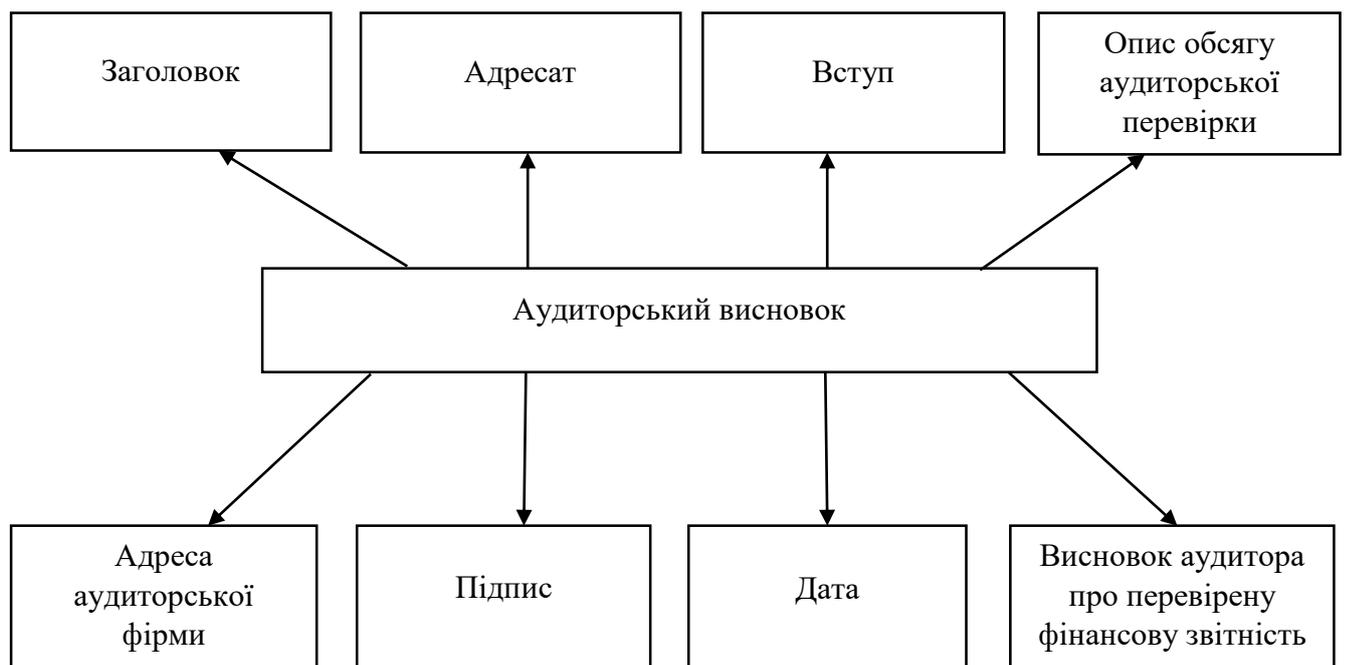

Рисунок 3.11 – Структура аудиторського висновку

У заголовку висновку міститься інформація про те, що перевірку провів незалежний аудитор, назва фірми, прізвище аудитора.

Адресат має бути чітко зазначений.

У вступі потрібно відобразити інформацію про склад звітності, яка перевірялася, дата складання, звітний період. За правильність складання звітності відповідає керівник підприємства, а за ґрунтовність аудиторського висновку – аудитор.

Значною складовою є опис характеру аудиторської перевірки, у якому надається впевненість користувачам, що перевірка була проведена згідно до чинного законодавства. Тут говориться, що перевірка підготовлена з достатнім рівнем упевненості. При перевірці аудитор має зробити оцінку помилок у системах обліку, внутрішнього контролю підприємства на предмет їх суттєвого впливу на звітність. При оцінці суттєвості потрібно керуватися положеннями МСА 320 «Суттєвість в аудиті». Далі зазначити, що аудитор використав принцип вибіркової перевірки інформації і брав до уваги тільки суттєві помилки. Надати інформацію про принципи бухгалтерського обліку, які використовували на підприємстві у період перевірки.

Дані, які має містити аудиторський висновок відображені на рисунку 3.12.

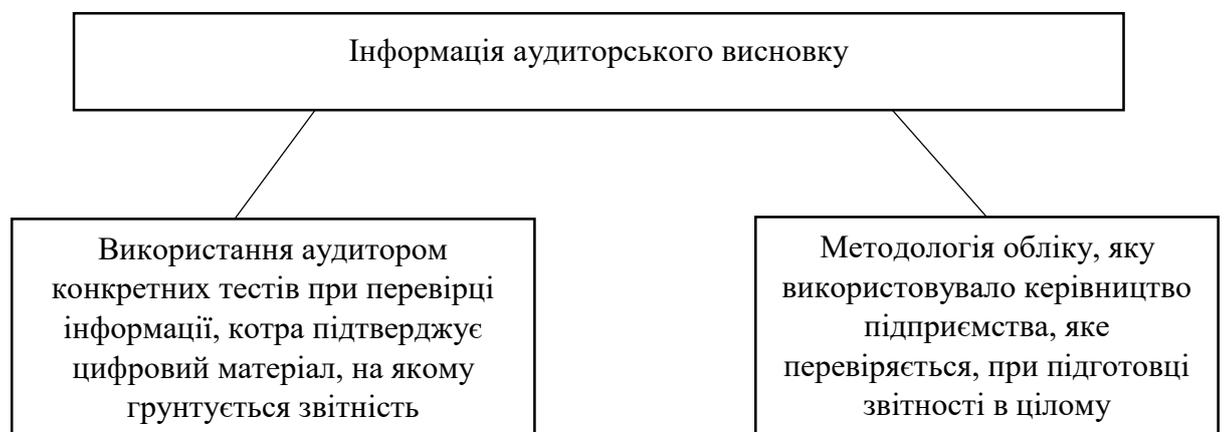

Рисунок 3.12 – Дані аудиторського висновку

Аудитор зобов’язаний підготувати висновок про звітність, яку перевіряв, її відповідність положенням та принципам обліку, що передбачені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Дата аудиторського висновку – день завершення аудиторської перевірки.

Директор аудиторської фірми підписує аудиторський висновок, бо фірма несе юридичну відповідальність за якість проведеного аудиту.

У висновку вказують адресу дійсного місцезнаходження аудиторської фірми.
Види висновків за результатами аудиту подано на рисунку 3.13

Рисунок 3.13 – Види аудиторських висновків

Позитивний висновок аудитор дає, коли впевнений, що фінансові документи готувались правильно, за основами принципів обліку.

Умови, за якими аудитор надає позитивний висновок, подані на рисунку 3.14.

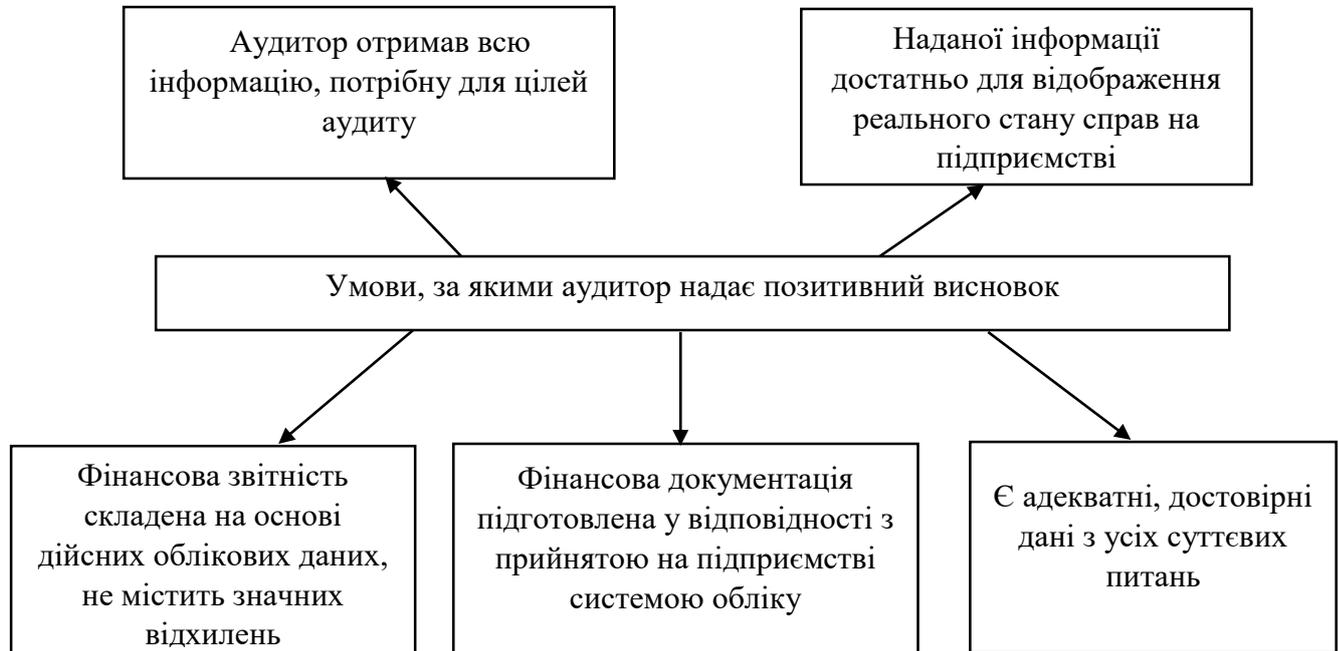

Рисунок 3.14 – Умови надання позитивного висновку

Є випадки, коли аудитор не може надати беззастережний висновок через обмеження. Впливають на обмеження такі обставини:

- незгода;

- фундаментальна невпевненість.

При фундаментальній невпевненості присутні обмеження у обсязі аудиторської роботи, у зв'язку з тим, що аудитор не може одержати всієї необхідної інформації й пояснення, немає змоги виконати аудиторські процедури, ситуаційні обставини.

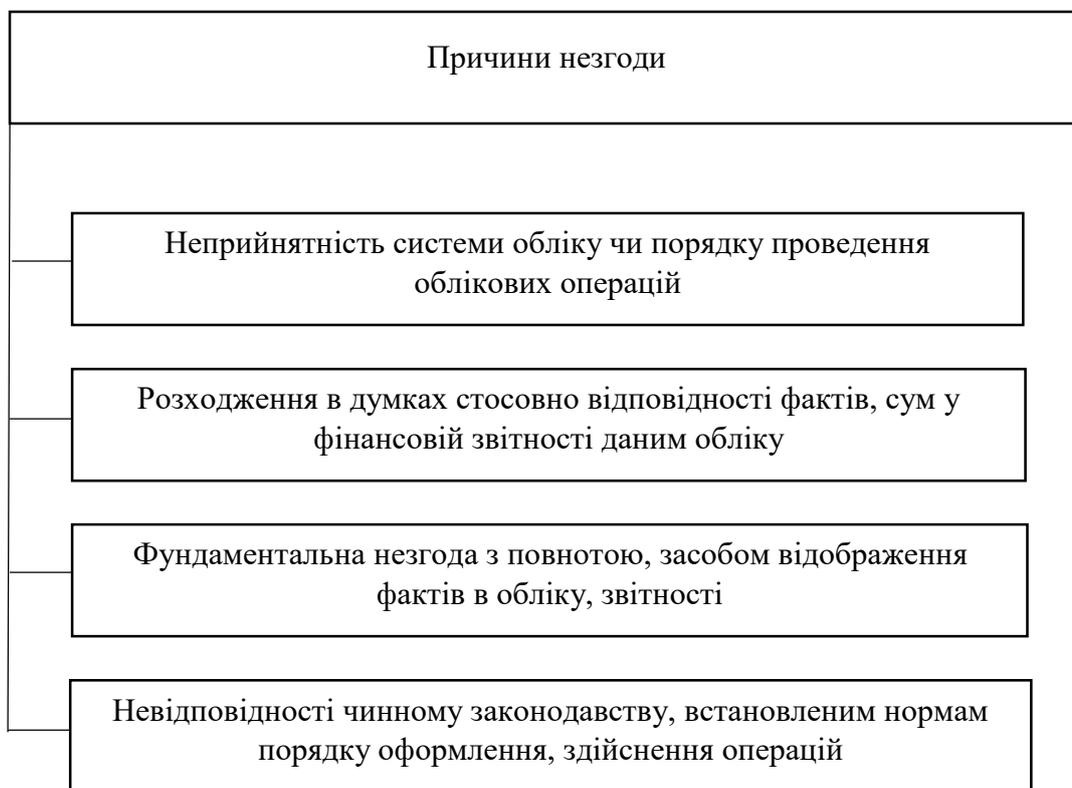

Рисунок 3.15 – Причини незгоди

Фундаментальна невпевненість, незгода є підставою для відмови від надання позитивного висновку. Вибір висновку залежить від рівня невпевненості.

Незгода проявляється через неприйнятну облікову політику, при розходженні в думках стосовно фактів, сум у фінансовій звітності, незгоди щодо способів, ступеня розкриття фактів, при їх невідповідності законодавству.

Невпевненість вважається фундаментальною тоді, коли вплив факторів на фінансову інформацію, що може суттєво змінити стан справ.

У тих випадках, як аудитор складає висновок, що відрізняється від позитивного, він мусить дати опис суттєвих причин невпевненості. Відмова від

висновку виникає у разі невпевненості, через неї аудитор не може дійти висновку про фінансові документи. Він має вказати, через що висновок не можна скласти.

Після проведення аудиту керівникам підприємства надається звіт. Дані аудитор подає для забезпечення керівництва інформацією про недоліки у облікових записах. Письмово вказується інформація про помилки та перекручування.

Інформація, яку подає аудитор не розглядається як повний звіт про недоліки. Аудиторська організація розробляє форми підготовки письмової інформації. Письмова інформація містить такі дані:

- реквізити аудиторської організації;
- реквізити суб'єкта, що перевіряється;
- період часу, до якого належить документація, перевірена у ході аудиту, дата підписання інформації;
- суттєві порушення встановленого порядку ведення бухгалтерського обліку;
- результати перевірки організації, ведення обліку.

Додатково до свідчень аудитор має вносити: особливості виконання аудиторської перевірки; дані про склад працівників; перелік основних галузей; свідчення про методiku перевірки; перелік зауважень; оцінку кількісних розбіжностей показників; свідчення про перевірки підрозділів; оцінка, аналіз виконання зауважень; факти відхилень.

У письмовій інформації аудитора відображаються суттєві зауваження. Вона може передаватися: особі, що підписала договір на надання послуг; особі, що вказана як отримувач письмової інформації в договорі на надання аудиторських послуг; будь-якій особі, яка засвідчила договір на надання аудиторських послуг.

Виконання послуг підтверджують актом приймання-здавання аудиторського висновку.

За результатами проведеного дослідження виявлено, якими документами оформлюються результати аудиту, та інформацію, що у них розкривається.

РОЗДІЛ 4 АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У ТОВ «ВІДРОДЖЕННЯ»

4.1 Аналіз основних засобів підприємства: мета, види, класифікація, завдання, джерела інформації

Оскільки засоби праці є важливою складовою виробничого потенціалу, недостатнє забезпечення ними має значний вплив на конкурентоспроможність товарів й послуг, що надає ТОВ «Відродження». Тому важливим у економічному аналізі є аналіз основних засобів.

Основне завдання аналізу основних засобів ґрунтується на оцінці забезпечення підприємства засобами праці, виявлення резервів підвищення їхнього використання. (рисунок 4.1)

Рисунок 4.1 – Завдання аналізу основних засобів

Мета даного аналізу полягає у визначенні забезпечення ТОВ «Відродження» основними засобами, з умовою інтенсивного їхнього використання, пошуку резервів збільшення їх віддачі.

У літературі досліджена класифікація видів аналізу, яка відображена на рисунку 4.2.

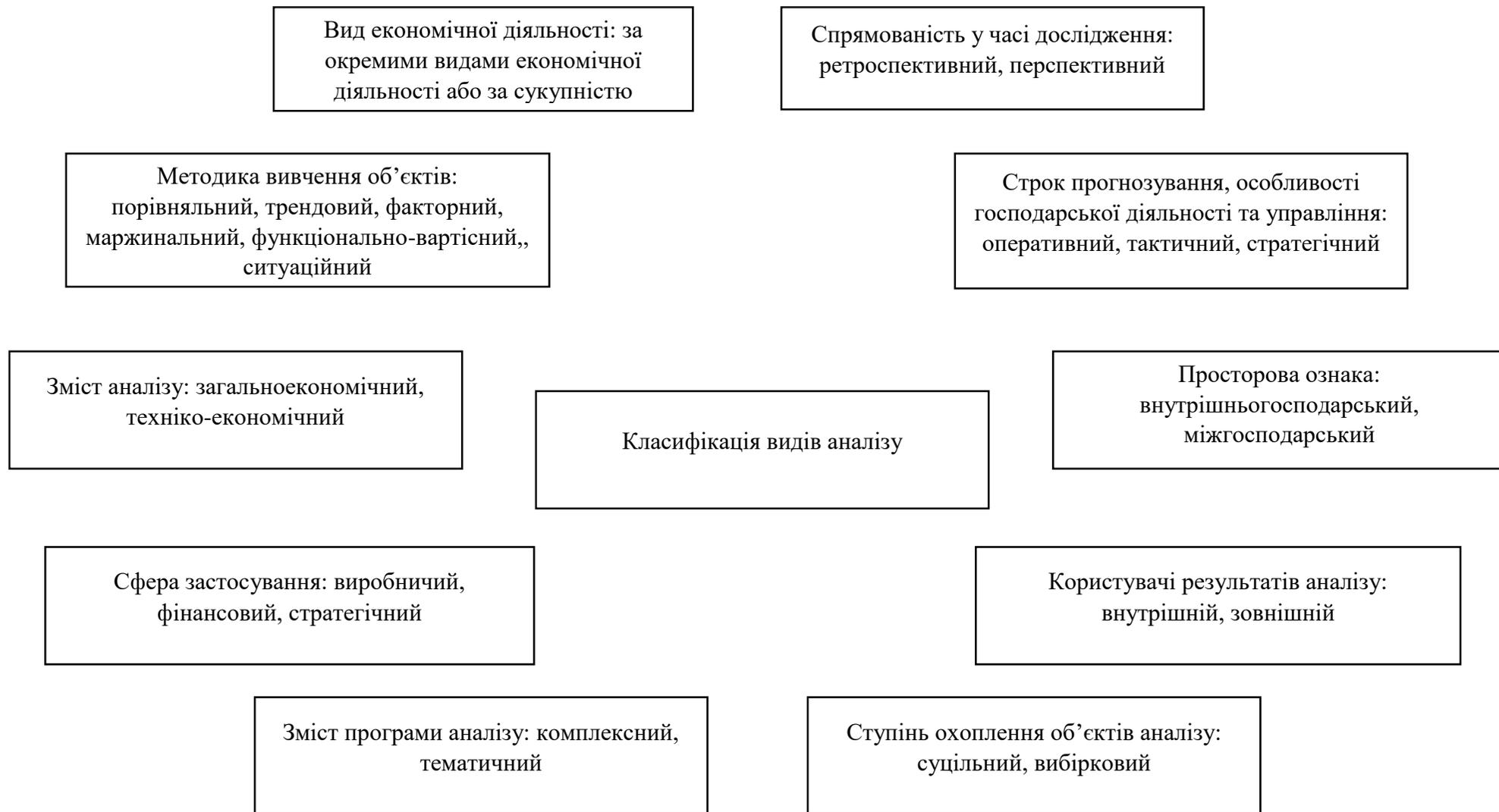

Рисунок 4.2 – Класифікація видів аналізу

До видів економічної діяльності відносяться: сільське господарство, рибне, промисловість, готельна діяльність, транспортна.

Залежно від спрямованості у часі виділяють ретроспективний (вивчення господарських процесів діяльності, що відбулися) та перспективний (планування діяльності підприємства у майбутньому).

За строком прогнозування: оперативний – досліджується поточна діяльність підприємства, проводиться кожного дня; тактичний – аналіз діяльності на короткострокову перспективу; стратегічний – аналізується діяльність на довгострокову перспективу.

За просторовою ознакою: внутрішньогосподарський – аналіз на рівні підприємства; міжгосподарський – аналіз кількох підприємств.

За користувачами поділяється: внутрішній – за ініціативою та матеріалами підприємства; зовнішній – аналіз проводять зовнішні користувачі.

Ступінь охоплення об'єктів має у складі: суцільний – аналізуються всі об'єкти, вибірковий – досліджується певна частина.

За змістом програми: комплексний – комплексне вивчення діяльності підприємства; тематичний – вивчаються окремі напрямки діяльності.

У залежності від сфери застосування: виробничий – вивчається сфера виробництва; фінансовий – фінансова діяльність підприємства; стратегічний – визначається мета виробництва.

За змістом є: загальноекономічний – вивчення узагальнюючих вартісних показників господарської діяльності; техніко-економічний – вивчення технічного рівня підприємства.

За методикою вивчення поділяється: порівняльний – зіставляються узагальнені економічні показники; факторний – встановлення впливу факторів на зміни показників; маржинальний – зв'язок витрат виробництва та прибутку; функціонально-вартісний – вибір оптимального варіанту, який забезпечує виконання об'єктом функцій з мінімальними витратами.

Джерелами інформації для аналізу є форми фінансової та статистичної звітності, дані аналітичного обліку. Інформація про необоротні активи відображена у звітності: Баланс; Примітки до фінансової звітності. Методичні прийоми

узагальнення результатів аналізу основних засобів підприємства відображені на рисунку 4.3.

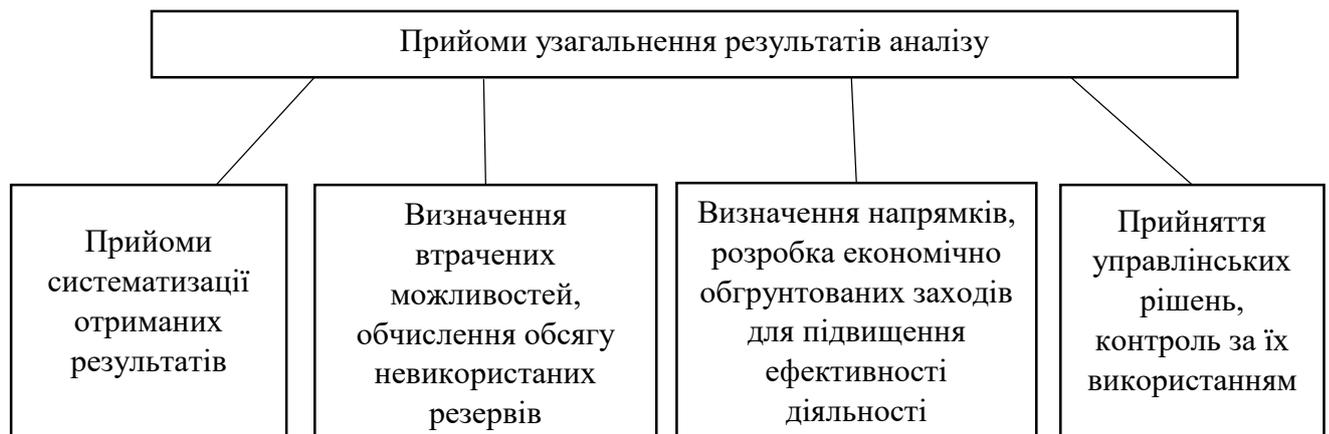

Рисунок 4.3 – Методичні прийоми узагальнення результатів аналізу основних засобів

Етапи аналізу стану і ефективності використання основних засобів відображені на рисунку 4.4

Рисунок 4.4 – Етапи аналізу

На сьогодні є значна кількість підходів до оцінки ефективності використання основних засобів. Вони переважно ґрунтуються на одних оціночних показниках, які формують підсистеми, що відображені на рисунку 4.5.

Рисунок 4.5 – Підсистеми показників

Показники оцінки технічної оснащеності відображено на рисунку 4.6

Рисунок 4.6 – Показники оцінки технічної оснащеності

Показники, що характеризують функціональний стан основних засобів, відображено на рисунку 4.7

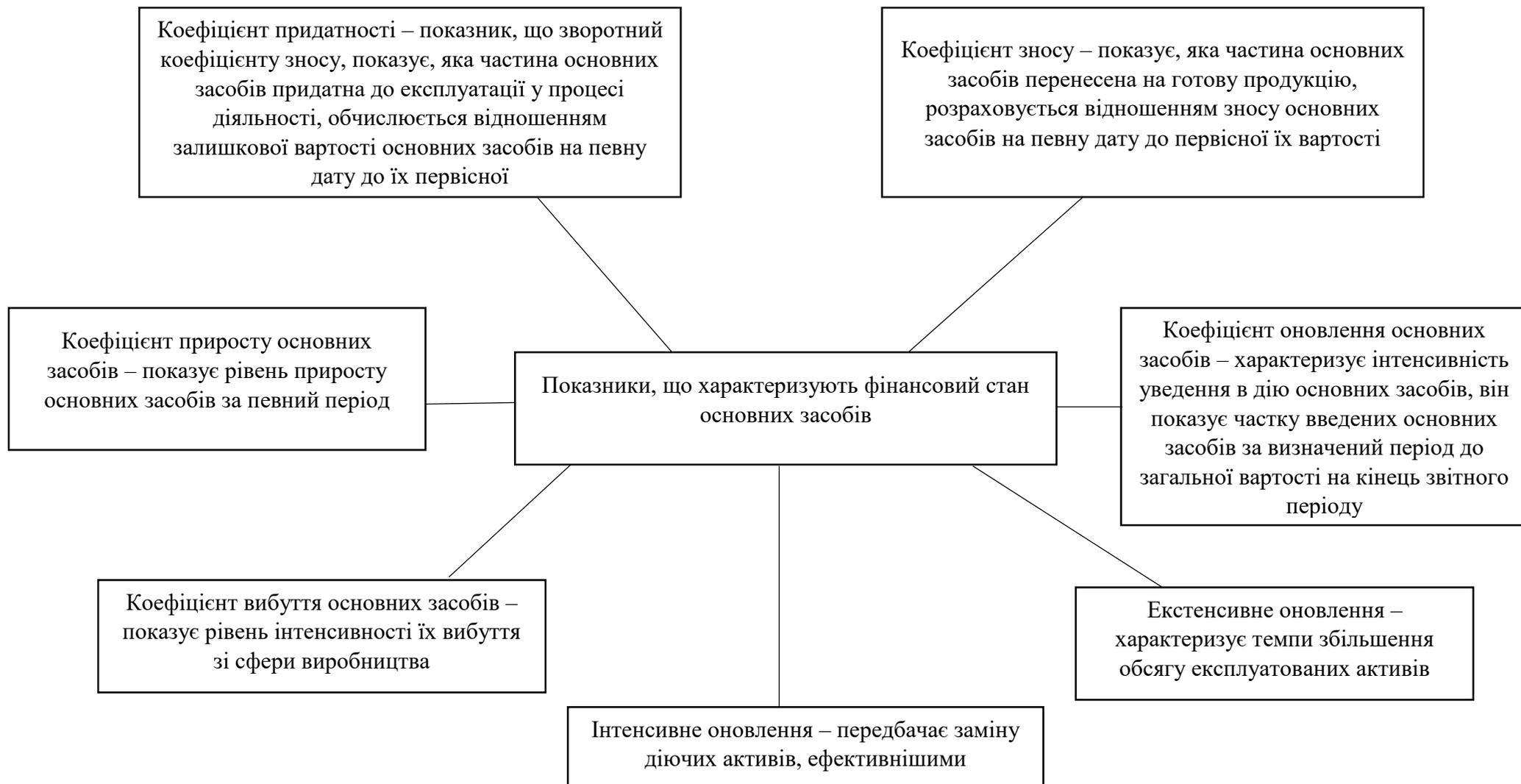

Рисунок 4.7 – Показники, що характеризують фінансовий стан основних засобів

Показники, що характеризують ефективність використання основних засобів відображено на рисунку 4.8.

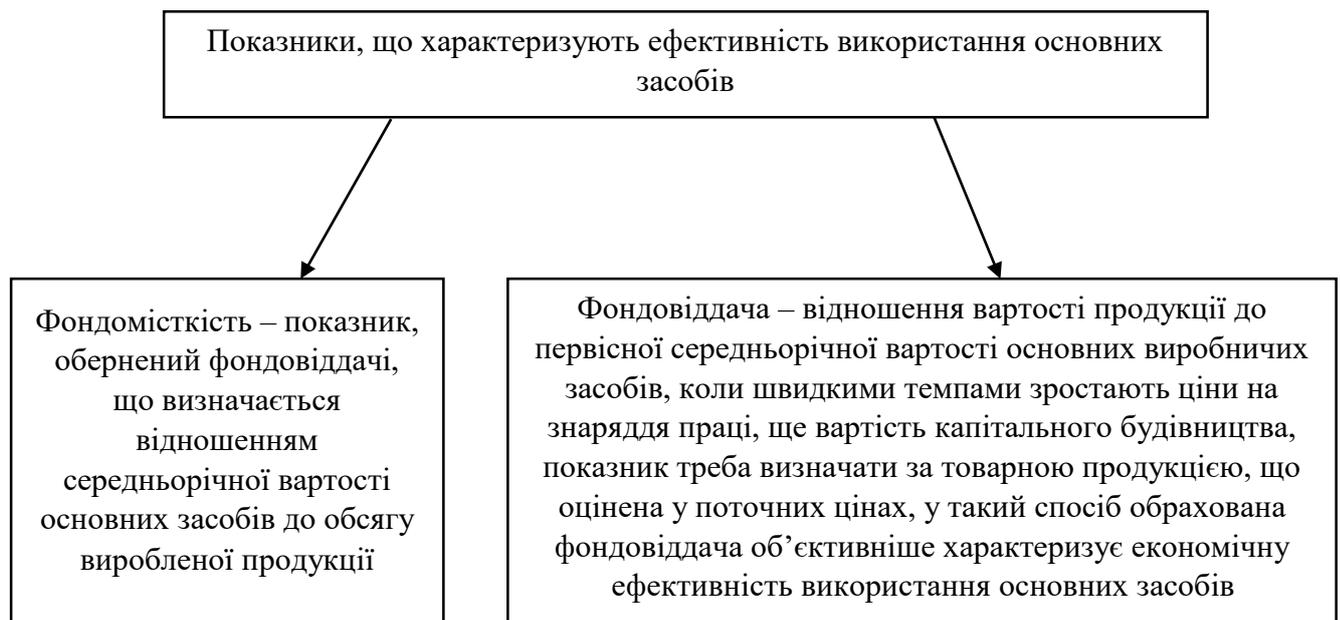

Рисунок 4.8 – Показники ефективності використання активів

За результатами проведеного дослідження виявлено суть аудиту, з'ясована класифікація його видів, завдання, джерела, на основі яких його проводять. Зазначено етапи проведення і основні показники.

4.2 Технологічна структура основних фондів

Технологічна структура основних засобів представлена співвідношенням різних груп основних фондів у їхній загальній вартості. Прогресивність основних засобів залежить від їх питомої ваги, яка змінюється за таких умов:

- виробничо-технологічні особливості;
- науково-технічний прогрес, технічний рівень виробництва;
- розвиток різних форм організації виробництва; відтворююча структура капітальних інвестицій на створення основних засобів; вартість будівництва, рівень цін на технологічне устаткування; територіальне розміщення.

Технологічна структура основних засобів товариства за 2020р. відображена у таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Технологічна структура основних засобів ТОВ «Відродження» 2020р.

Елемент основних засобів	Вартість основних засобів, тис.грн.		Структура основних засобів, %	
	На початок року	На кінець року	На початок року	На кінець року
Будівлі, споруди, передавальні пристрої	1714,6	1718,7	$(1714,6:17710,2*100)$ =10	$(1718,7:18949,6*100)$ = 10
Машини та обладнання	14607,8	15798,1	82	83
Транспортні засоби	986,2	1031,2	6	5
Інструменти, прилади, інвентар	401,6	401,6	2	1
Усього	17710,2	18949,6	100	100

За результатом розрахунку видно, що основну частину технологічної структури займають машини та обладнання 82%. На рисунку 4.9 відображено результати таблиці.

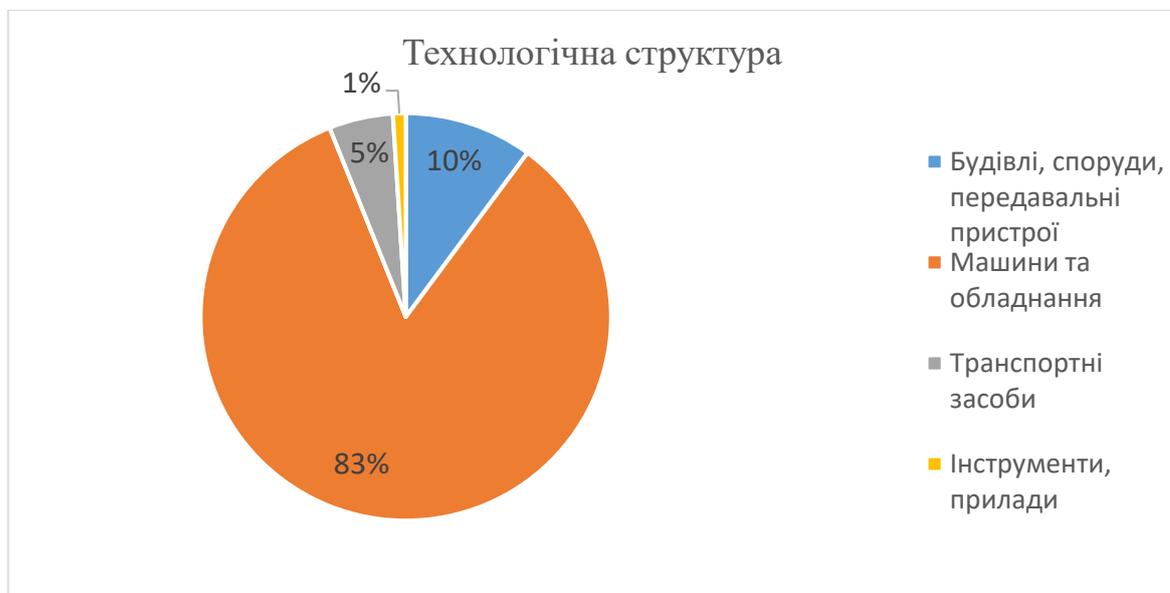

Рисунок 4.9 – Технологічна структура основних засобів ТОВ «Відродження» 2020р.

Використовуючи інформацію технологічної структури, змін у ній, можна характеризувати технічний рівень промисловості, ефективність використання капітальних інвестицій у основні засоби.

Поліпшити структуру основних засобів можна способами відображеними на рисунку 4.10.

Рисунок 4.10 – Поліпшення структури основних засобів

Факторів, які впливають на обсяги виробництва продукції у ТОВ «Відродження» дуже багато, вони пов'язані з ефективністю використання основних засобів, організаційно-технічним рівнем. Основні з них відображені на рисунку 4.11.

Рисунок 4.11 – Фактори впливу на обсяги виробництва

Показник фондівдачі є загальною характеристикою, що визначає ступінь використання основних засобів. Вона залежить від структури виробництва, ступеня кооперування, асортименту. Негативно впливає на фондівдачу підвищення

вартості устаткування. Для покращення ефективності виробництва активна частина основних засобів має переважати темпи зростання пасивної частини.

Інтенсифікація використання основних засобів дає змогу зменшити витрати, пов'язані з моральним зносом машин, устаткування, сприяє прискоренню їхнього оновлення, що позитивно відзначається на фондоозброєності праці. Фондовіддача розраховується за формулою:

$$Фв = \frac{ТП}{ТФоз} = \frac{П}{Фоз} \quad (4.1)$$

де, Фв – фондовіддача;

Т – чисельність працівників;

П – продуктивність праці;

Фоз – фондоозброєність.

Серед методів підвищення ефективності використання основних засобів основне місце займає поліпшення екстенсивного використання.

Підвищення змінності роботи механізмів – важливий фактор зростання обсягів виробництва, збільшення ефективності експлуатації основних засобів. Це говорить, що треба щоб робоча сила була пропорційною видам машин, повинна зростати питома вага прогресивного устаткування, удосконалюватися виробнича інфраструктура.

Подані дії сприятимуть покращенню технічного обслуговування підрозділів досліджуваного підприємства, перерозподілу працюючих, вивільненню працівників в допоміжних виробництвах.

Наявне у ТОВ «Відродження» устаткування, що використовується частково у процесі діяльності, не дає змоги протягом строку корисного використання перенести свою вартість на продукцію, яка створюється. В результаті цього буде значна недоамортизація устаткування, яка негативно вплине на економічні показники діяльності. Надлишку устаткування можна позбутися шляхом:

- продажу;
- списання застарілого обладнання;

- придбання нового устаткування, за рахунок якого завантажити наявне.

Важлива роль надається оновленню активної частини основних виробничих засобів. У літературі подано три традиційні форми оновлення активів. Вони відображені на рисунку 4.12.

Рисунок 4.12 – Форми оновлення основних засобів

Вчені виділяють ще таку форму – дифузія технологічних нововведень, яка є маловивченою у вітчизняній економіці. Ця форма – високоефективний інноваційний процес, що інтенсифікує оновлення активної частини основних засобів такими методами:

- копіювання;
- запозичення;
- перенесення нової техніки.

Вона супроводжується усуненням старої техніки та становить новий ступінь у способах оновлення активної частини основних засобів. Вагоме місце у підвищенні ефективності використання основних фондів посідають соціальні фактори. До них входять:

- низький рівень організації харчування;
- не відповідне медичне обслуговування;
- недостатність у організації соціально-побутової інфраструктури міст;
- невисокий рівень кваліфікації кадрів.

Ще важливим фактором є матеріальне стимулювання працівників. Менеджмент підприємств повинен розробити, удосконалити механізми

матеріального стимулювання працівників, праця яких дає змогу виявити і організувати використання резервів підвищення ефективності основних засобів.

Покращення використання основних засобів (екстенсивного, інтенсивного) позначиться на зменшенні собівартості виготовленої продукції економією на умовно-постійних витратах, що дасть змогу збільшити прибуток підприємства, підвищити його рентабельність.

За результатами проведеного дослідження виявлено, що технологічна структура основних засобів залежить від ефективності їх використання.

4.3 Аналіз ефективності використання основних засобів на підприємстві

Щоб ТОВ «Відродження» було конкурентоспроможним, треба здійснювати постійно аналіз використання основних засобів та проводити дослідження факторів, які впливають на зміну.

Ефективність використання основних засобів можна дослідити з допомогою методів фінансового аналізу. Для цього треба:

- вивчити обсяги основних засобів;
- темпи зростання за відповідні періоди;
- співвідношення окремих груп у загальній вартості;
- дослідити активну частину фондів;
- причини зміни їх обсягів; шляхи поліпшення структури.

При проведенні аналізу обсягу, структури й динаміки основних засобів слід звернути увагу на те, що основні засоби застосовують не однаково при діяльності досліджуваного товариства. Виробнича потужність визначається лише величиною виробничих активів, адже невиробничі призначені для обслуговування колективу.

У таблиці 4.2 відображено аналіз обсягу, структури, динаміки основних засобів за первісною вартістю за період 2018-2020 рр.

Аналіз обсягу і динаміки основних засобів ТОВ «Відродження»

Показник	2018р.		2019р.		2020р.		Абсолютне відхилення (+, -) 2020р. до 2018р.	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%	Сума	%
Основні засоби (первісна вартість)	16887,9	100	17710,3	100	18949,7	100	2061,8	0
1) будівлі, споруди, передавальні пристрої	1389,9	8,6	1714,6	9,7	1718,7	9	328,8	0,4
2) машини та обладнання	14110,2	83	14607,8	82,3	15798,2	83,4	1688	0,4
3) транспортні засоби	986,3	6	986,3	6	1031,2	5,4	44,9	(0,6)
4) інструменти, прилади, інвентар	401,5	2,4	401,6	2	401,6	2,2	0,1	(0,2)

Аналіз розрахунків поданих у таблиці 4.1 показує, що загальний обсяг основних засобів у ТОВ «Відродження» за 2018-2020 рр. збільшився на 2061,8 тис.грн., це відбулося за рахунок таких складових:

- будівлі, споруди, передавальні пристрої зросли на 328,8 тис.грн.,
- машини і обладнання, які становлять вагому частку у обсязі основних засобів – на 1688,0 тис.грн,
- транспортні засоби на 44,9 тис.грн.,
- інструменти, прилади, інвентар на 0,1 тис.грн.

Оцінка зміни структури основних засобів за 2018-2020 рр. відображена на рисунку 4.13.

Рисунок 4.13 – Динаміка структури основних засобів ТОВ «Відродження»

На рисунку відображено, що основну частину у основних засобах ТОВ «Відродження» займають машини і обладнання, вони становлять 83 % загальної величини, будівлі, споруди, передавальні пристрої – 9%, транспортні засоби – 5%, інструменти, прилади, інвентар – 2%.

Важливе значення має вивчення стану та використання основних засобів для забезпечення їхнього відтворення, це є важливим фактором підвищення ефективності досліджуваного підприємства.

Є такі групи показників стану і ефективності використання основних засобів: забезпечення ТОВ «Відродження» основними засобами; стан основних засобів; ефективність використання основних засобів. Показниками, які характеризують забезпеченість досліджуваного підприємства основними засобами є: фондомісткість, фондоозброєність, коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні ТОВ «Відродження».

Фондомісткість обернена величина до фондovіддачі. Нею можна розрахувати вартість основних засобів на одну гривню виготовленої продукції. За нормальних умов фондovіддача має збільшуватись, а фондомісткість зменшуватись. Є такі коефіцієнти, що характеризують стан основних засобів: знос основних засобів; придатність; оновлення; вибуття.

Ефективність використання основних засобів характеризується такими показниками: фондovіддача (загальний); рентабельність основних засобів; сума прибутку на одну гривню основних засобів (абсолютний) .

Розрахунок цих показників відображено у таблиці 4.3.

Таблиця 4.3

Аналіз стану і ефективності використання основних засобів ТОВ
«Відродження»

Показник	Формули розрахунку	2018р.	2019р.	2020р.	Абсолютне відхилення (+, -)	
					2020р. від 2019р.	2020р. від 2018р.
1. Наявність основних засобів на початок року		10841,8	9823,6	8730,5	-1093,1	-2111,3
2. Надійшло за рік, тис.грн.		739,8	834,3	1239,5	405,2	499,7
3. Вибуло за рік, тис.грн.		1747,5	1927,4	2015,5	88,1	268
4. Наявність основних засобів на кінець року		9823,6	8730,5	7954,5	-776	-1869,1
5. Фондомісткість	$\Phi_k/\text{Вп}$	1,19	1,12	1,05	-0,07	-0,14
6. Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	$\Phi_z/\text{М}$	0,99	0,99	0,99	0	0
7. Коефіцієнт зносу	$\text{Зо}/\Phi_k$	0,41	0,50	0,58	0,08	0,17
8. Коефіцієнт придатності	$1-\text{Кз}$	0,59	0,50	0,42	-0,08	-0,17
9. Коефіцієнт оновлення	Φ_v/Φ_k	0,01	0,004	0,002	-0,002	-0,008
10. Коефіцієнт вибуття	Φ_y/Φ_k	0,04	0,05	0,06	0,01	0,02
11. Коефіцієнт приросту	$(\Phi_v-\Phi_y)/\Phi_k$	0,03	0,04	0,06	0,02	0,03
12. Фондовіддача	$\text{Вп}/\Phi_k$	0,83	0,88	0,94	0,06	0,11
13. Рентабельність	$\text{Пб}/\Phi_k \cdot 100\%$	0,67	(1,01)	0,72	(0,29)	0,5

У ТОВ «Відродження» за 2018-2020рр. спостерігається зменшення основних засобів на 2111,3 тис.грн., проте є тенденція їх надходження. За досліджуваний період надходження зросли на 499,7 тис.грн.

Реальна вартість основних засобів залишається незмінною – 0,99. Негативним показником є те, що основні засоби зношені на 41-58%, тому є застарілими та потребують оновлення. Придатними до використання на кінець 2020р. є 42% вартості основних засобів досліджуваного підприємства.

Коефіцієнт оновлення за період 2018-2020рр. є дуже низьким, негативним є те, що він знижується.

Рентабельність основних виробничих засобів ТОВ «Відродження» за валовим прибутком велика, знаходиться у межах 72%.

Фондовіддачу аналізують у двох напрямках: вивчення, вимірювання впливу факторів на фондівіддачу; виявлення впливу фондівіддачі на об'єм виробництва.

На неї впливають різні фактори, пов'язані як з зміною об'єму продукції, так і з ефективністю використання основних засобів. Вона розраховується за формулою:

$$Фв = Фв \text{ активної частини ОЗ} * Пв \text{ активної частини в ОЗ} \quad (4.2)$$

Стимулюючим фактором росту фондівіддачі є збільшення активної частини фондів у загальній вартості. Причиною зниження є неефективне використання основних засобів. Аналіз впливу факторів відображено у таблиці 4.4.

Таблиця 4.4

Аналіз фондівіддачі ТОВ «Відродження» за 2018-2020рр.

Показники	2018р.	2019р.	2020р.	Абсолютне відхилення (+,-)	
				2019р. від 2018р	2020р. від 2019р.
1	2	3	4	5	6
1. Виручка від реалізації продукції, тис.грн.	14098	15675,8	17882,1	1577,8	2206,3
2. Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.	16517,95	17293,15	18330	775,2	1036,9

Продовження таблиці 4.4

1	2	3	4	5	6
3. Фондовіддача (1:2), грн.	0,86	0,91	0,98	0,05	0,07
4. Середньорічна вартість активної частини основних засобів, тис.грн.	10337,7	9277	8342,5	-1060,7	-934,5
5. Фондовіддача активної частини основних засобів (1:4), грн.	1,37	1,69	2,15	0,32	0,46
6. Питома вага активної частини основних засобів у загальній їх вартості (4:2*100%)	63	54	46	-9	-8

За результатами таблиці спостерігаємо, що фондівдача зростає, хоч і не суттєво. Видно збільшення фондівдачі активної частини основних засобів.

Способом підстановок можна виконати розрахунок впливу факторів (таблиця 4.5).

Таблиця 4.5

Вплив факторів на фондівдачу ТОВ «Відродження» за 2018-2020рр.

Роки	Питома вага активної частини основних засобів	Зміна питомої ваги активної частини основних засобів	Фондо-віддача активної частини	Зміна фондівдачі активної частини основних засобів	Фондо-віддача	Причини відхилення	Розрахунок
2018р.	63	-	1,37	-	0,86		
2019р.	54	-9	1,69	0,32	0,91	Зміна питомої ваги активної частини ОЗ	0,91-0,86=0,05
2020р.	46	-8	2,15	0,46	0,98		0,98-0,91=0,07

Зростання фондівдачі ТОВ «Відродження» в 2019р. 0,05 грн. відбулось внаслідок зменшення питомої ваги активної частини на 9% і збільшення фондівдачі активної частини на 0,32 грн. У 2020 р. спостерігалось зростання фондівдачі на 0,07 грн. за рахунок зниження питомої ваги активної частини основних засобів на 8% і збільшення фондівдачі активної частини на 0,46 грн.

На приріст продукції впливає збільшення основних фондів та ефективність їхнього використання. Щоб визначити вплив кожного фактору використовується метод абсолютних різниць.

Таблиця 4.6

Розрахунок впливу змін на обсяг продукції ТОВ «Відродження» за 2018-2020рр.

Рік	Абсолютне відхилення по середньорічній вартості ОЗ	Фондо-віддача базового періоду	Зміна середньої вартості ОЗ (2*3)	Абсолютне відхилення фондо-віддачі	Середньорічна вартість ОЗ	Зміна фондо-віддачі (5*6)
2018р.	-	-			16517,95	
2019р.	775,2	0,86	666,7	0,05	17293,15	864,7
2020р.	1036,9	0,91	943,6	0,07	18330	1283,1

Одним із якісних показників використання основних засобів є коефіцієнт амортизаційної віддачі, що розраховується за формулою:

$$\text{Камортвіддачі} = \frac{\text{Обсяг продукції в діючих цінах}}{\text{Сума амортизації}} \quad (4.3)$$

Аналіз коефіцієнта амортизаційної віддачі у динаміці відображено у таблиці 4.7.

Таблиця 4.7

Розрахунок амортизаційної віддачі ТОВ «Відродження» за 2018-2020рр.

Показник	2018р.	2019р.	2020р.	Абсолютне відхилення (+,-)	
				2019р. від 2018р.	2020р. від 2019р.
1. Виручка від реалізації продукції, тис.грн.	14098	15675,8	17882,1	1577,8	2206,3
2. Амортизація, тис.грн	7054,2	8979,8	10995,2	1925,6	2015,4
3. Коефіцієнт амортизаційної віддачі (1:2)	1,99	1,75	1,63	-0,24	-0,12

Розрахунок у таблиці 4.6 показує, що коефіцієнт амортизаційної віддачі має тенденцію до зниження, це свідчить, що рівень використання основних засобів знижується, що має негативний вплив на діяльність ТОВ «Відродження».

Показники оцінки ефективності використання основних засобів складаються з трьох груп: узагальнюючі; часткові; техніко-експлуатаційні.

Узагальнюючі містять у собі фондovіддачу і рентабельність основних засобів. Кожен з них може підвищуватися чи знижуватися у один і той же час. Цей недолік можна усунути, використавши інтегральні показники.

Перший комплексний показник ефективності використання основних засобів показує умовний середній економічний ефект виручкою від реалізації й прибутком. Його розраховують за такою формулою:

$$\Phi E = \sqrt{\Phi B * \Phi P} \quad (4.4)$$

де, ΦE – інтегральний показник ефективності використання основних засобів;

ΦB – фондovіддача;

ΦP – рентабельність.

Щоб розрахувати другий інтегральний показник використовують таку формулу:

$$\Phi E'' = \sqrt{\Phi B * \Phi P * \Phi T} \quad (4.5)$$

де, ΦE – інтегральний показник ефективності використання основних засобів;

ΦB – фондovіддача;

ΦP – рентабельність;

ΦT – рівень ефективності використання основних засобів для здійснення трудової діяльності.

Аналіз ефективності використання основних засобів подано у таблиці 4.7

Узагальнюючі показники ефективності використання основних засобів ТОВ «Відродження» за 2018-2020 рр.

Показник	Алгоритм розрахунку	2018р.	2019р.	2020р.	Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
					2019р. від 2018р.	2020р. від 2019р.	2020р. від 2018р.	2020р. від 2019р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Виручка від реалізації продукції, тис.грн.	Ф.2, р.035	14098	15675,8	17882,1	1577,8	2206,3	126	114
2. Прибуток (збиток), тис.грн.	Ф.2, р.170	1465,1	(190,5)	2790,4	(1655,6)	2980,9	190	(1465)
3. Середньорічна вартість ОЗ, тис.грн.	(Ф.1, р.031 гр.3+ гр.4)/2	10337,7	9277,05	8342,5	(1060,65)	(934,5)	80	89
4. Середньооблікова чисельність робітників, чол.	ф. 1 - ПВ	51	51	51	0	0	0	0
5. Фондовіддача, грн.	(1:3)	1,36	1,68	2,14	0,32	0,46	156	127
6. Рентабельність (збитковість) ОЗ, %	(2:3)*100	14,17	(2)	33,4	(16,17)	32,4	235	(1670)
7. Продуктивність праці, грн.	(1:4)*100/1000	27,6	30,7	35,06	3,1	4,36	127	114
8. Рівень ефективності використання ОЗ, %	(7:3)*100/1000	0,0002	0,0003	0,0004	0,0001	0,0001	200	133
9. Перший інтегральний показник ефективності використання основних засобів, грн.	$\sqrt{5 * 6/100}$	0,14	-0,02	0,48	-0,16	0,5	342	(2400)
10. Другий інтегральний показник ефективності використання основних засобів, грн.	$\sqrt{\frac{5 * 6 * 8}{100 * 100}}$	0,003	0,007	0,001	0,004	(0,006)	33	14

За досліджуваний період фондовіддача основних засобів зросла на 0,46 грн.

Рентабельність основних засобів зростає у кожному наступному періоді.

Значення інтегрального показника дозволяє зробити оцінку економічної ефективності використання основних засобів.

За період кращі показники використання основних засобів були у 2020р. 0,48 грн.

Підприємство має низькі показники віддачі, ефективність використання основних засобів за досліджуваний період погіршились, оскільки другий показник знизився до 0,001 грн.

За результатами проведеного дослідження видно, що показники ефективності використання основних засобів впливають на такі показники діяльності: виручку від реалізації продукції, яка зросла у 2020р. порівняно з 2018р. до 17882,1 тис.грн.; фінансовий результат має тенденцію до збільшення у 2020р. склав 2790,4 тис.грн. .

ВИСНОВКИ

У результаті проведених досліджень можна зробити наступні висновки:

1. Досліджуване підприємство відноситься до товариств з обмеженою відповідальністю, що являють собою господарські товариства, які мають статутний капітал, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Відродження» має організаційну структуру, що включає набір пов'язаних елементів, які знаходяться у взаємозв'язку і забезпечують їх розвиток у цілому.

2. Бухгалтерський облік є невід'ємною частиною діяльності будь-якого підприємства. Він здійснюється у ТОВ «Відродження» на основі вимог Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». У товаристві облік веде бухгалтерія.

Обов'язки бухгалтерів такі: бухгалтерський облік фінансово-господарської діяльності; забезпечення контролю за наявністю і рухом майна; уникнення негативних явищ у фінансово-господарській діяльності; дотримання чинного законодавства; відображення у документах достовірної інформації. Бухгалтерія підпорядкована директору.

3. Проведеним аналізом показників діяльності товариства з обмеженою відповідальністю «Відродження» було встановлено, що активи протягом досліджуваного періоду збільшились на 2% у 2019 році та на 9% – у 2020 році. Такі зміни відбулися за рахунок збільшення оборотних активів на 22%, а саме: дебіторської заборгованості, яка збільшилась на 50% у 2020 р., порівняно з 2019р., за рахунок запасів, що зросли на 16 % у 2020 р., порівняно з 2018р, також завдяки зростанню грошових коштів та їх еквівалентів. У 2020 р. вони зросли більше ніж у чотири рази порівняно з 2019р.

За результатами проведеного дослідження встановлено, що показники аналізу фінансового стану ТОВ «Відродження» за 2018-2020 рр. вказують на не стабільний фінансовий стан даного підприємства за рахунок змін у кількості

земельних ділянок, але у подальшому стан стабілізується у результаті відновлення земельного балансу.

4. ТОВ «Відродження» має у своєму складі основні засоби, що являють собою матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року.

5. Облік основних засобів у досліджуваному підприємстві включає облік надходження. Для правильного та своєчасного оформлення основних засобів досліджуване підприємство використовує нормативно встановлений порядок документального оформлення.

6. В процесі діяльності основні засоби втрачають свої первинні характеристики, тобто зношуються. Тож під час обліку основних засобів необхідно нараховувати амортизацію. За результатами проведеного дослідження встановлено, що ТОВ «Відродження» нараховує амортизацію згідно чинного законодавства. Використовує прямолінійний метод. Також з'ясовано, які об'єкти не підлягають амортизації.

7. У ТОВ «Відродження» не використовуються одні і ті ж основні засоби протягом усієї діяльності. У бухгалтерському обліку досліджуваного підприємства у разі вибуття основних засобів списують його первісну вартість, балансову вартість, суму накопиченого зносу. За результатами проведеного дослідження встановлено способи вибуття основних засобів ТОВ «Відродження» та порядок їхнього відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

8. Для розуміння користувачів у якому стані підприємство, потрібне чітке відображення у фінансовій звітності інформації про основні засоби. За результатами проведеного дослідження можна зробити висновки, що підприємство знає нормативно-правову базу для відображення у звітності операцій з основними засобами, але не використовує, бо подає скорочену форму.

9. Щоб контролювати свої основні засоби на підприємстві може проводитися внутрішній аудит. Мета – підтвердження повноти відображення початкових даних

у облікових регістрах, достовірності наявності та руху основних засобів, законності та правильності ведення їхнього обліку, перевірка дотримання ТОВ «Відродження» вимог чинного законодавства. За результатами проведеного дослідження визначено сутність аудиту, його нормативне забезпечення, види та завдання, з'ясовано методiku проведення аудиту, його етапи та основні господарські операції для перевірки, виявлено, якими документами оформлюються результати аудиту, та інформацію, що у них розкривається

10. Аналіз основних засобів у товаристві необхідний для встановлення наскільки воно забезпечене основними засобами, рівень їх використання, визначення резервів підвищення фондоддачі. За результатами проведеного дослідження виявлено суть аудиту, з'ясована класифікація його видів, завдання, джерела, на основі яких його проводять. Зазначено етапи проведення і основні показники, виявлено, що технологічна структура основних засобів залежить від ефективності їх використання, з'ясовано, що показники ефективності використання основних засобів впливають на такі показники діяльності: виручку від реалізації продукції, яка зросла у 2020р. порівняно з 2018р. до 17882,1 тис.грн.; фінансовий результат має тенденцію до збільшення у 2020р. склав 2790,4 тис.грн. .

Подальшого дослідження потребує питання у розрізі оцінки основних засобів.

Щоб покращити господарську діяльність ТОВ «Відродження» можна запропонувати:

1. Для покращення облікової діяльності підприємства розроблено Наказ про облікову політику;
2. Регулярно аналізувати показники ефективності використання основних засобів для покращення ефективності їх використання на підприємстві.
3. Проводити щорічно аудит на підприємстві, з метою достовірного інформування директора про стан, наявність основних засобів на підприємстві та правильність їх ведення в обліку і складання звітності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. No 436- / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/436-15> (дата звернення 17.11.2021)
2. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 17.11.2021)
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. No 996-XIV / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1999. No 40. Ст. 365 (дата звернення 17.11.2021)
4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. No 291 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення 17.11.2021)
5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. No 291 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> (дата звернення 17.11.2021)
6. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку біологічних активів : Наказ Міністерства фінансів України від 29 грудня 2006 р. No 1315 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1315201-06> (дата звернення 17.11.2021)
7. Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств : Наказ Міністерства аграрної політики України від 18 травня 2001 р. No 132 / Міністерство аграрної політики України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01/para04#o4> (дата звернення 17.11.2021)

8. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів : Наказ Міністерства аграрної політики України від 21 лютого 2008 р. No 73 / Міністерство аграрної політики України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0073555-08> (дата звернення 17.11.2021)

9. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України : Наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 635 / Міністерство фінансів України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/mf13052> (дата звернення 18.11.2021)

10. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 7 липня 2013 р. No 73 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0336-13> (дата звернення 18.11.2021)

11. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : Наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0336-13> (дата звернення 18.11.2021)

12. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» : Наказ Міністерства фінансів України від 23 липня 1999 р. No 499 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99> (дата звернення 18.11.2021)

13. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці: Наказ Державного Комітету Статистики України 1 січня 2010 р. № 489 / Комітет Статистики України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99> (дата звернення 18.11.2021)

14. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16. Основні засоби. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/929_027.(дата звернення 18.11.2021)

15. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 41. Сільське господарство. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/929_027. (дата звернення 18.11.2021)

16. Берест М.М. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 164 с. (дата звернення 18.11.2021)
17. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 480 с. (дата звернення 18.11.2021)
18. Василик О.Д. Теорія фінансів: монографія. Київ: Ніос, 2017. 416с. (дата звернення 18.11.2021)
19. Войнаренко М.П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту. Київ.: ЦУЛ, 2018. 484 с.
20. Гончарук Я.А. Аудит: навчальний посібник. Київ, 2018. 443 с. (дата звернення 18.11.2021)
21. Деєва Н.М. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ, 2016. 328с. (дата звернення 19.11.2021)
22. Дікань Л.В. Фінансово-господарський контроль: навчальний посібник. Київ, 2016. 395 с. (дата звернення 19.11.2021)
23. Економічний аналіз: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Облік і аудит» / ПП «Рута». Житомир, 2016. 680 с. (дата звернення 19.11.2021)
24. Економічний аналіз/ М. А. Болюх, В. та ін.; за ред. М. Г. Чумаченка. – Київ: КНЕУ, 2016. 540 с(дата звернення 19.11.2021)
25. Загальні основи організації бухгалтерського обліку : опорний конспект лекцій / упор. І.Б. Чернікова. Харків : ХДУХТ, 2019. 113 с. (дата звернення 19.11.2021)
26. Загородній А. Г., Мних Є.В., Рудницький В.С. Облік, аналіз та аудит: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2016. 618 с. (дата звернення 19.11.2021)
27. Ільїна С.Б. Основи аудиту: навчально-практичний посібник. Київ: Кондор, 2016. 378 с. (дата звернення 19.11.2021)
28. Кім Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та їх заповнення: навчальний посібник. Київ: Університет економіки та права «Крок», 2018. 437 с. (дата звернення 19.11.2021)
29. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз : навчальний посібник. Львів: «Львівська політехніка», 2016. 428 с. (дата звернення 19.11.2021)

30. Коваленко А.М. Бухгалтерський облік в Україні: посібник Київ: ВКК «Баланс-клуб», 2016. 1024 с. (дата звернення 21.11.2021)
31. Ковальчук Н.О., Гаватюк Л.С., Єрміїчук Н.І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Чернівці : Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. 2019. 336 с. (дата звернення 21.11.2021)
32. Кононова О.Є. Організація бухгалтерського обліку : навчальний посібник. Дніпро : ДВНЗ ПДАБА, 2018. 102 с. (дата звернення 21.11.2021)
33. Контроль і ревізія: підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів/ ПП «Рута». Житомир, 2018. 544 с. (дата звернення 21.11.2021)
34. Лень В.С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 608 с. (дата звернення 21.11.2021)
35. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 670 с. (дата звернення 21.11.2021)
36. Писаревська Т.А. Інформаційні системи в управлінні персоналом та економіки праці: посібник. Київ: КНЕУ, 2016. 284 с. (дата звернення 23.11.2021)
37. Плаксієнко В.Я., Верига Ю.А., Кулик В.А., Карпенко Є.А. Облік, оподаткування та аудит : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ. 2019. 509 с. (дата звернення 23.11.2021)
38. Рудницький В. С. Процедури моделювання та прийняття рішень в процесі аудиту: монографія. Львів: Львівська комерційна академія, 2019. – 216 с. (дата звернення 23.11.2021)
39. Сердюк В.Н. Бухгалтерский учет: учебное пособие. Донецьк : Норд-Пресс, 2018. 595 с. (дата звернення 24.11.2021)
40. Скирпан, О. П. Фінансовий облік: навчальний посібник. К.: ТНЕУ, 2020. – 407 с. (дата звернення 24.11.2021)
41. Сопко В. В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2019. – 578 с(дата звернення 24.11.2021)
42. Сук Л.К. Фінансовий облік : навчальний посібник. К. : Знання, 2018. - 631 с. (дата звернення 24.11.2021)

43. Сухарський, В. С. Економічний словник-довідник. Тернопіль : Богдан, 2019. – 328 с. (дата звернення 24.11.2021)
44. Усач Б. Ф. Аудит: навчальний посібник. К.: Знання-Прес, 2018. – 223 с. (дата звернення 25.11.2021)
45. Федоронько Н. І. Облік і внутрішньогосподарський контроль необоротних матеріальних активів на підприємстві: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та 119 аудит (за видами економічної діяльності). Тернопіль: ТНЕУ. 2019 – 210с. (дата звернення 25.11.2021)
46. Чижевська Л.В. Бухгалтерський облік як професійна діяльність: теорія, організація, прогноз розвитку: монографія. Житомир : ЖДТУ. 2019. — 528с. (дата звернення 25.11.2021)
47. Шморгун Н.П. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ: ЦНЛ, 2019. 528 с. (дата звернення 25.11.2021)
48. Alla Dmytrenko. FEATURES OF RECEIPT AND DOCUMENTARY REGISTRATION OF FIXED ASSETS AT THE AGRICULTURAL ENTERPRISE / A. V. Dmytrenko, T.V. Matiash // *Науковий вісник Національного університету «Полтавська політехніка» «Економіка і регіон»*. № 4. 2021. (НМБД – Copernicus, категорія «Б»). (дата звернення 18.11.2021)
49. Атамас О.П., Січева Д.В. Питання організації бухгалтерського (фінансового) обліку на сільськогосподарських підприємствах. *Журнал науковий огляд*. 2019. № 6. (дата звернення 18.11.2021)
50. Божидай І.І. Аналіз сільськогосподарської галузі України. *Ефективна економіка*. 2018. № 9. С. 1 – 7. (дата звернення 18.11.2021)
51. Білуха М.Т., Аудит в сільськогосподарських підприємствах: монографія Київ: Знання, 2018. 786 с. (дата звернення 18.11.2021)
52. Василішин С.І. Безпековий вимір методології обліку сільськогосподарської діяльності аграрних підприємств України. *Агросвіт*. 2020. № 13 – 14. С. 66 – 71. (дата звернення 18.11.2021)

53. Васильєва Л.М. Особливості вибору та обґрунтування облікової політики аграрних підприємств. *Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського*. 2019. № 4. С. 40 – 45. (дата звернення 18.11.2021)
54. Винниченко Н.В., Лінська А.С. Проблеми оптимізації облікового процесу на сільськогосподарських підприємствах. *Ефективна економіка*. 2017. № 12 (дата звернення 18.11.2021)
55. Глушко А.Д., Матяш Т.В., Токаюк Л.О. Обліково-аналітичне забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства в сучасних умовах. Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 90-річчю Університету, м.Полтава, 22 жовтня 2020 р. Полтава, 2020. С. 71 – 72. (дата звернення 19.11.2021)
56. Демиденко С.Л., Томчук Р.Р. Організація інформаційного забезпечення аналізу господарської діяльності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 17. С. 816 – 819. (дата звернення 18.11.2021)
57. Документальне оформлення руху основних засобів та інших необоротних активів. Київ, 2018 URL: <http://pidruchniki.com/13560615> (дата звернення 19.11.2021)
58. Єрмолаєва М.В. Облік сільськогосподарської діяльності та біологічних активів: актуальні питання теорії та практики. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. 2019. № 30. С. 128 – 133. (дата звернення 19.11.2021)
59. Левченко О.П. Галузеві особливості облікової політики в організації обліку сільськогосподарських підприємств України. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2019. № 1. С. 216 – 221. (дата звернення 21.11.2021)
60. Лесюк А.С. Методика комплексної оцінки фінансового стану сільськогосподарських підприємств. *Економічна наука*. 2020. № 8. С. 83 – 88. (дата звернення 21.11.2021)
61. Лютий І.О. Новітні тенденції розвитку фінансової системи держави. *Фінанси України*. 2016. № 5. С. 24–30. (дата звернення 21.11.2021)

62. Матюшіна Ю.І., Матяш Т.В. Трактуння основних засобів бюджетних установ та необхідність їх класифікації. *Регіональна економіка та управління*. 2020. №2. С. 129- 133. (дата звернення 21.11.2021)
63. Мельник О.І. Організація бухгалтерського обліку : курс лекцій. Миколаїв : МНАУ, 2018. 93 с. (дата звернення 21.11.2021)
64. Михайловина С.О., Матрос О.М. Облікова політика аграрних підприємств як дієвий механізм регулювання бухгалтерського обліку. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Економічні науки»*. 2019. № 3. (дата звернення 21.11.2021)
65. Набатова Ю.О., Чорненко О.С. Шляхи та напрямки поліпшення фінансової діяльності суб'єкта господарювання. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. (дата звернення 23.11.2021)
66. Одношевна О.О., Якубенко Ю.Л. Економічний аналіз та оптимізація обліку використання біологічних активів рослинництва. *Економічний аналіз*. 2016. № 1. С. 183 – 188. (дата звернення 23.11.2021)
67. Паянок Т.М., Савченко А.М., Морозюк А.М. Загальна оцінка фінансового стану підприємства: теоретичні та практичні підходи. *Економіка та держава*. 2020. № 12. С. 88 – 94. (дата звернення 23.11.2021)
68. Прокопенко Н.С. Інформаційно – аналітична підтримка забезпечення ефективного функціонування аграрних підприємств. Сучасні тренди та перспективи логістики, маркетингу, збутової діяльності плодоовочівництва в епоху цифрових технологій: тези міжнар. наук. – практ. конф., м. Херсон, 20 – 21 вересня 2019 р., Херсон, 2019. С. 159 - 161. (дата звернення 23.11.2021)
69. Пуцетейло П., Гуменюк О. Інформаційне забезпечення аналітичної діяльності в управлінні підприємством. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. № 1 – 2. С. 74 – 82. (дата звернення 23.11.2021)
70. Радова О.В. Проблематика впровадження МСБО 41 «Сільське господарство» в практичній діяльності аграрних підприємств. *Науково – виробничий журнал «Бізнес навігатор»*. 2019. № 2. С. 170 – 174. (дата звернення 23.11.2021)

71. Савчук Н.В. Проблеми фінансового забезпечення соціальної сфери України та шляхи їх вирішення. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018. № 1. С. 381–384(дата звернення 24.11.2021)
72. Самайчук С.І. Організація обліково – аналітичного забезпечення управління діяльністю аграрних підприємств. Сучасні тренди та перспективи логістики, маркетингу, збутової діяльності плодоовочівництва в епоху цифрових технологій: тези міжнар. наук. – практ. конф., м. Херсон, 20 – 21 вересня 2019 р., Херсон, 2019. С. 164 - 166. (дата звернення 24.11.2021)
73. Семенів М.І. Роль аналітичних процедур при здійсненні внутрішньогосподарського контролю. *Економічні науки, Серія «Облік і фінанси»*. 2020. № 8. С. 41- 47. (дата звернення 24.11.2021)
74. Серпенінова Ю. С. Порядок проведення переоцінки основних засобів та відображення її результатів в обліку. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю та аналізу*. 2013. № 3. С. 335 -341. (дата звернення 24.11.2021)
75. Сирцева С.В., Ізвоцик Т.М. Фактори, що впливають на формування облікової політики сільськогосподарських підприємств. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». 2020. № 24. С. 177 – 182. (дата звернення 24.11.2021)
76. Столяр Л. Г. Особливості обліку поточного та капітального ремонту основних засобів. *Економіка. Управління. Інновації*. 2020. № 2. С. 22 – 30. (дата звернення 24.11.2021)
77. Фаріон В. Я. Управління витратами в умовах автоматизації обліку на підприємствах спиртової промисловості. Тернопіль : *ТНЕУ*. 2020. С. 321–323. (дата звернення 25.11.2021)
78. Фаріон В.Я. Аналітична оцінка ділової активності та рентабельності підприємств. *Інноваційна економіка*. 2019. № 10. С. 257-33. (дата звернення 25.11.2021)
79. Щирба М.Т., Щирба І.М., Щирба М.М. Облікова політика як інструмент організації управлінського обліку на підприємстві. *Економіка і суспільство*. 2017. № 8. С. 830 – 837. (дата звернення 25.11.2021)

ДОДАТКИ